

UNGT FÓLK 2016

8.–10. BEKKUR

Menntun, menning, tómstundir, íþróttaiðkun,
heilsuhegðun, heilsuvisar, líðan og framtíðarsýn
ungmenna í framhaldsskólum á Íslandi.

Ungt fólk 2016

Grunnskólar

Nám og skóli, félags- og tómstundastarf,
íþróttir og hreyfing, foreldrar og uppeldi, heilsa og líðan,
atvinnuþátttaka og fjárhagur fjölskyldunnar og vímuefnanotkun ungmenna
í 8., 9. og 10. bekk á Íslandi.

Samanburður rannsókna árin 2000 til 2016.
Staða og þróun yfir tíma.

Unnið fyrir

MENNTA- OG
MENNINGARMÁLARÁÐUNEYTIÐ

2016

Rannsóknir & greining 2016©

Margrét Lilja Guðmundsdóttir, Hrefna Pálsdóttir, Jón Sigfússon, Ingibjörg Eva Þórisdóttir,
Erla María Tölgyes, Álfgeir Logi Kristjánsson og Inga Dóra Sigfúsdóttir.

Umbrot:

Ingibjörg Steindórsdóttir

Hönnun útlits og kápu:

Baddy Design

ISBN nr.:

978-9935-436-45-0

INNGANGSORÐ

Æskulýðsrannsóknirnar *Ungt fólk* hófu göngu sína árið 1992 þegar Rannsóknarstofnun uppeldis- og menntamála (RUM), að frumkvæði menntamálaráðuneytisins, hóf að framkvæma kannanir meðal nemenda í efstu bekkjum grunnskóla og í framhaldsskólum landsins. Með þessum fyrstu heildstæðu rannsóknum á högum barna og ungmenna var brotið blað í sögu félagsvísindarannsókna hér á landi. *Ungt fólk* rannsóknirnar hafa margfaldast að umfangi á þeim ríflega tveimur áratugum sem liðnir eru frá upphafi þeirra og hafa frá árinu 1997 verið unnar reglulega meðal allra nemenda í 5., 6. og 7. bekk, 8., 9. og 10. bekk í grunnskólum og öllum framhaldsskólum landsins. Þá hafa verið unnar *Ungt fólk* rannsóknir á félagslegri stöðu 16 til 20 ára ungmenna á Íslandi sem ekki stunduðu nám við framhaldsskóla árin 2000 og 2009. Frá upphafi hefur eitt af megininkennum *Ungt fólk* rannsóknanna verið að spurningalistar hafa verið lagðir fyrir í öllum skólum landsins í stað þess að leggja fyrir úrtak nemenda. Með þessu móti eru fengnar staðbundnar og ítarlegar greiningar fyrir sveitarfélög, skóla og félagasamtök.

Samhliða vaxandi kröfum um rannsóknarmiðaða stefnumótun hafa þeir sem starfa að málefnum barna og ungmenna á Íslandi í síauknum mæli nýtt sér niðurstöður þeirra, en allar þessar rannsóknir gefa möguleika á samanburði milli landssvæða, sveitarfélaga og tímabila. Við þróun *Ungt fólk* rannsóknanna hefur starfsfólk Rannsókna og greiningar og mennta- og menningarmálaráðuneytisins notið góðs af einstöku samstarfi við skólastjórnendur, kennara og nemendur í grunn- og framhaldsskólum landsins alla tíð. Þeirra framlag og aðstoð við fyriragnir spurningalista hefur stuðlað að því að svo umfangsmiklar rannsóknir sem *Ungt fólk* eru, hafa getað farið reglulega fram. Niðurstöður rannsóknanna eru þeim sem starfa að málefnum barna og ungmenna ómetanlegt verkfæri við stefnumótun og störf, bæði á landsvísi sem og í nærsamfélaginu, á hverjum stað og tíma. Gögn úr *Ungt fólk* rannsóknunum hafa verið notuð víða. Frá árinu 1997 hafa verið skrifaðar níu doktorsritgerðir úr gögnum rannsóknanna og margir tugir meistara- og bakkalárs ritgerða. Þá hafa kennarar í námskeiðum við Háskóla Íslands og Háskólann í Reykjavík, og áður Kennaraháskóla Íslands, notað þau við kennslu og þjálfun nemenda í rannsóknaraðferðum og tölfræði. Niðurstöður *Ungt fólk* rannsóknanna eru nýttar í sveitarfélögum sem í búa yfir 80% landsmanna. Þær eru nýttar við stefnumótun, aðgerðir, og skipulagningu starfs á vettvangi meðal þeirra sem starfa að málefnum barna og ungmenna í nærsamfélaginu. Rannsóknir og greining vinnur árlega á annað hundrað skýrslur úr gögnum rannsóknanna meðal nemenda í 5., 6. og 7. bekk og 8., 9. og 10. bekk fyrir sveitarfélög, skóla, félagasamtök og stofnanir. Þá er einnig mikilvægt að gögn rannsóknanna meðal nemenda í öllum framhaldsskólum landsins séu nýtt í auknum mæli. Sem dæmi hafa verið unnar sérskýrslur fyrir hvern og einn framhaldsskóla landsins úr rannsóknum síðustu ára. Þessar skýrslur

lúta annars vegar að því að varpa ljósi á hagi og líðan nemenda framhaldsskólanna og hinsvegar að sýna stöðu og þróun vímuefnaneyslu nemenda. Þessu til viðbótar má nefna að niðurhal skýrslna og greina af vefsíðu Rannsóknna og greiningar, rannsoknir.is, skipta hundruðum á ári hverju.

Áhrif *Ungt fólk* rannsókna hafa einnig náð út fyrir landssteinana. Starfsfólk Rannsóknna og greiningar, Háskóla Íslands og Háskólans í Reykjavík hefur nýtt gögn rannsókna til greininga og skrifa á fræðasviðum sínum og þegar hafa um 70 ritrýndar greinar verið birtar úr gögnunum í alþjóðlegum, ritrýndum vísindatímaritum. Fjölmargir erlendir vísindamenn hafa átt í samstarfi við íslenska félagasína um nýtingu gagnanna og fram hefur komið í máli þeirra að gæði *Ungt fólk* rannsókna eru sjaldséð hvað umfang og yfirgrip varðar. Sú sérstaða að rannsóknirnar fari fram með gagnasöfnun meðal allra nemenda í stað úrtaka eins og algengast er, hefur veitt tækifæri til yfirgrípsmeiri og ítarlegri greininga en oft er mögulegt. Endurtekning rannsókna yfir tíma hefur enn fremur gert mögulegt að vinna tímaráðgreiningar á þróun lykilþátta er varða hagi og líðan, hreyfingu, tómstundir og hegðun barna og unglunga hér á landi. Árið 2005 hófst samvinna Rannsóknna og greiningar og Reykjavíkurborgar um framkvæmd og skipulagningu rannsókna í borgarsamfélögum víða í Evrópu, í samstarfi við samtökin European Cities Against Drugs (ECAD). *Ungt fólk* rannsóknirnar eru lagðar til grundvallar þeirrar vinnu. Rannsóknirnar sem þetta samstarf hefur getið af sér bera heitið *Youth in Europe* og hafa nú þegar verið unnar rannsóknir í 8 borgum árið 2006, 11 borgum árið 2008 og 15 borgum árið 2012. Fjórða fyrirlögn *Youth in Europe* var unnin í október 2014 og tóku 20 borgir þátt.

Það er von og vilji Rannsóknna og greiningar, Háskólans í Reykjavík og mennta- og menningarmálaráðuneytisins að *Ungt fólk* rannsóknirnar haldi áfram að stuðla að bættum högum og betri líðan og aðbúnaði barna og ungmenna hér á landi með traustum upplýsingum til skóla, sveitarfélaga, félagasamtaka og annarra. Þá er mikilvægt að veita vísindafólki og nemendum þess aðgang að vönduðum gögnum í vinnu sinni og námi við þekkingarsköpun í málefnum barna og unglunga.

Í skýrslunni getur að líta niðurstöður *Ungt fólk* rannsóknarinnar meðal nemenda í 8., 9. og 10. bekk grunnskóla á Íslandi árið 2016 með samanburði við árin 2000, 2006, 2009, 2012 og 2014. Gagnasöfnun fór fram með spurningalistakönnun í febrúarmánuði síðastliðnum. Líkt og í fyrri rannsóknum er athyglinni beint að ýmsum þáttum í lífi unglunga sem varða hagi þeirra, s.s. menntun, menningu, félags-, íþrótt- og tómstundastarf, heilsu, líðan og vímuefnaneyslu. Í textanum eru niðurstöður settar fram á 91 tölusettri mynd og 23 töflum, en fleiri töflur eru í viðauka sem hefst á blaðsíðu (89)

EFNISYFIRLIT

Inngangsröð	5
Aðferð og gögn	8
Þátttakendur og framkvæmd	8
Mælitæki	8
Úrvinnsla gagna	9
Félags- og tómstundastarf	10
Tölvu og netnotkun	18
Íþróttir og hreyfing	21
Foreldrar og uppeldi	29
Heilsa og líðan.....	39
Matur og drykkur	48
Nám og skóli	51
Atvinnuþátttaka og fjárhagur fjölskyldunnar	63
Vímuefnanotkun	67
Vísindagreinar unnar úr gögnum Rannsókna og greiningar	75
Heimildaskrá	80
Myndaskrá	83
Töfluskrá	88
Viðauki	92
Kynjaskipting	92
Tengsl við foreldra og fjölskyldu	93
Tengsl við vini og jafningja	97
Athyglisbrestur eða ofvirkni	98
Reiði	99
Sjálfsmynd	101
Íþróttaiðkun	102
Fristundir.....	108
Tómstundaiðkun	115

AÐFERÐ OG GÖGN

Rannsóknirnar *Ungt fólk* eru þýðisrannsóknir en í því felst að þær eru ekki byggðar á hefðbundnum úrtökum heldur er reynt að ná til sem flestra í úrtaksrammanum innan þýðisins. Þetta er gert með því að leggja spurningalista fyrir alla nemendur sem mættir eru til skóla á tilteknum degi með það að leiðarljósi að lágmarka vikið niðurstaðnanna. Niðurstöður þessara kannana eru því mjög áreiðanlegar, hvort sem litið er til tiltekinnna landssvæða eða mismunandi hópa.

ÞÁTTTAKENDUR OG FRAMKVÆMD

Gögnin sem þessi skýrsla byggir á eru byggð á könnun sem lögð var fyrir alla nemendur í 8. til 10. bekk á Íslandi í febrúarmánuði árið 2016. Framkvæmd og úrvinnsla rannsóknarinnar var á vegum Rannsóknna & greiningar við Háskólann í Reykjavík. Spurningalistar voru sendir í alla skóla á landinu þar sem kennarar sáu um að leggja þá fyrir eftir skýrum fyrirmælum. Með hverjum spurningalista fylgdi ómerkt umslag sem þátttakendur settu listann í að útfyllingu lokinni. Ítrekað var fyrir þátttakendum að rita hvorki nafn né kennitölu á spurningalistana svo útilokað væri að rekja svörin til þeirra. Jafnframt voru þeir vinsamlegast beðnir um að svara öllum spurningunum eftir bestu samvisku og biðja um hjálp ef þeir þyrftu á að halda.

Allir nemendur sem sátu í kennslustundum daginn sem könnunin fór fram svöruðu spurningalistanum. Samtals fengust gild svör frá 3478 nemendum í 8. bekk, 3507 nemendum í 9. bekk og 3572 í 10. bekk.

Auk þeirra voru 130 einstaklingar sem ekki svöruðu spurningunni um í hvaða bekk þeir væru.

Heildarsvarhlutfall á landsvísu var 86,0%.

MÆLITÆKI

Mælitæki rannsóknarinnar eru ítarlegir spurningalistar, fyrir nemendur í 8.-10. bekk, sem hafa verið þróaðir ár frá ári, fyrst af starfsfólki Rannsóknastofnunar uppeldis- og menntamála en frá árinu 1998 af Rannsóknnum & greiningu. Spurningarnar eru mótaðar af fagfólki í félagsvísindum þar sem farið er eftir ströngum kröfum um að þær geti af sér öruggar niðurstöður, að áreiðanleiki og réttmæti sé ávallt í fyrirrúmi. Spurningalistinn fyrir 8.- 10. bekk árið 2016 inniheldur 88 spurningar í mismunandi mörgum liðum á 32 blaðsíðu.

ÚRVINNSLA GAGNA

Í skýrslunni er hlutfall í prósentum sett fram á myndum en í töflum sést fjöldi nemenda sem svarar og prósentuhlutfall í sviga fyrir aftan. Samanburður er gerður á milli kynja, landsvæða og bekkja. Of langt mál er að telja hér upp allar þær spurningar sem notaðar eru í skýrslunni eða hvernig einstakar breytur eru kóðaðar en áhugasömum er bent á að hafa samband við starfsfólk Rannsókna & greiningar ef nákvæmari skýringa er óskað.

FÉLAGS- OG TÓMSTUNDASTARF

Með æskulýðsstarfsemi átt við „skipulagða félags- og tómstundastarfsemi þar sem börn og ungmenni starfa saman í frístundum sínum að hugsjónum, markmiðum og áhugamálum sem þau sjálf meta að verðleikum“¹. Á Íslandi er mikið lagt upp úr stefnumótun í faglegu starfi fyrir börn og unglinga. Ásamt því að gerð sé krafa um nægt framboð og jöfn tækifæri til þátttöku í æskulýðsstarfi, er gerð krafa um að þeir sem starfa að æskulýðsmálum hafi þá menntun og þjálfun sem uppfylla kröfur samtímans². Lykilorð í lögunum er skipulag og hafa rannsóknir sýnt að starfsemi sem er markmiðabundin, skipulögð og í umsjón ábyrgra aðila er líklegri til að hafa uppbyggjandi áhrif í lífi ungmenna en það starf sem er ekki skipulagt og í umsjá ábyrga aðila. Enn fremur kveða löggin á um að í öllu starfi með börnum og ungmennum skal velferð þeirra höfð að leiðarljósi og þau hvött til frumkvæðis og virkrar þátttöku. Þátttaka í æskulýðsstarfi ætti því að auka félagsfærni og undirbúa ungmenni til þess að taka virkan þátt í lýðræðislegu samfélagi.

Innan skólaumhverfisins eru reknar félagsmiðstöðvar og eru þær mest sóttá æskulýðsstarfið á meðal unglinga. Líkt og annað æskulýðsstarf á þar sér stað skipulagt starf sem er formlegt og óformlegt í senn. Ákveðin umgjörð skapast um jafningjasamskiptin en á sama tíma hafa unglíngarnir mikið um það að segja hvernig starfið mótast.

Í þessum kafla er einnig komið inn á lestur og nú er sú staða komin upp að foreldrar, ráðuneyti og skólar þurfa að hvetja börn til lesturs og tryggja lestrarfærni. Haustið 2015 var undirritaður þjóðarsáttmáli um læsi með það að markmiði að við lok grunnskólagöngu gætu öll börn lesið sér til gagns. Í janúar 2016 var svo undirritaður læsissáttmáli af mennta- og menningarmálaráðuneyti og Heimili og skóla- landsamtaka foreldra sem fylgt er eftir og kynntur foreldrum á haustmánuðum 2016. Ljóst er að það ríkir sameiginlegur skilningur á mikilvægi læsis til virkrar þátttöku í samfélaginu.

Hlutfallsleg þátttaka í skipulögðu félags- og tómstundastarfi vikulega eða oftár hefur breyst lítillega frá árinu 2006. Ef niðurstöður eru skoðaðar fyrir stráka sérstaklega og lítið er til landsins í heild, þá má sjá að árið 2006, er þetta hlutfall 46%, eða þremur prósentustigum hærra en árið 2016. Á árunum 2006 til 2012 mátti greina aukningu í slíkri þátttöku meðal stelpna á landsbyggðinni, árið 2014 dró lítið eitt úr þátttöku þeirra, en árið 2016 er hlutfallið það sama (52%) og niðurstöður sýndu árið 2006. Þá sýna niðurstöður að hlutfall stráka í 8. bekk sem segjast taka þátt í skipulögðu félags- og tómstundastarfi er svipað á höfuðborgarsvæðinu (45%) og á landsbyggðinni (44%) og svipaðar niðurstöður má greina þegar lítið er til stelpna í þessari bekkjardeild. Um 52% stelpna í 8. bekk á höfuðborgarsvæðinu taka þátt í slíku starfi einu sinni í viku eða oftár á meðan hlutfallið er 55% á landsbyggðinni.

1) Sjá 1. gr. laga nr. 70/2007

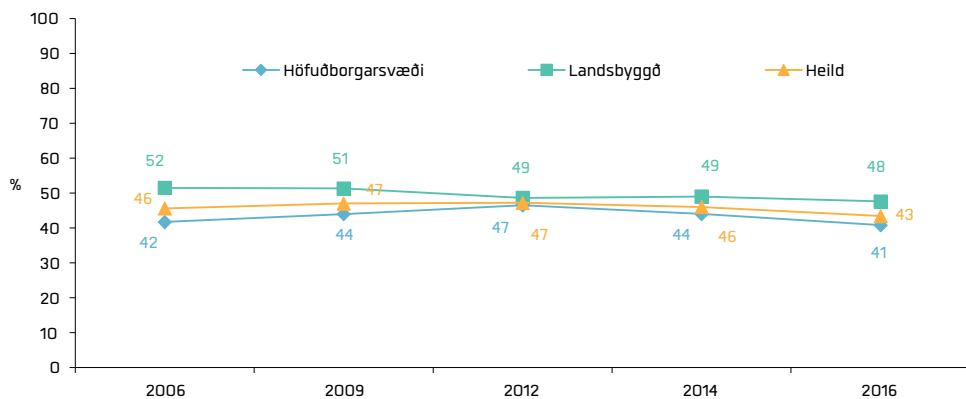
2) Mennta- og menningarmálaráðuneytið, 2014

Lítill breyting kemur fram yfir tíma er varðar bíó- og kaffihúsaferðir. Hlutfallslegur fjöldi ungmenna sem fara í partí hefur dregist saman, en árið 1997 sögðust 11% stelpna og stráka í 9. og 10. bekk fara í partí, en 3% árið 2016.

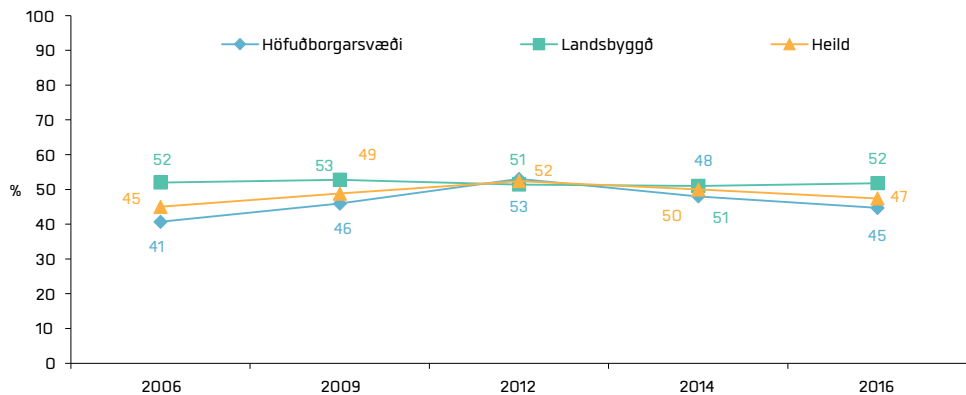
Þátttaka í skátastarfi, ungliðastarfi björgunarsveita og/eða trúarlegu starfi er svipað og fyrri ár og það sama má segja um þátttöku í lúðrasveitum, myndlistarnámi og leiklist og í hljómsveitastarfi. Fjöldi þátttakenda í tónlistarnámi hefur dregist saman frá árinu 2006, en þá sögðust 22% stelpna og stráka í 9. og 10. bekk stunda tónlistarnám, en 16% árið 2016. Þátttaka í listviðburðum svo sem leiksýningum, myndlistasýningum og tónleikum helst óbreytt miðað við síðustu ár. Ekki má greina breytingar á fjölda þátttakenda í ungliðastarfi Rauða kross Íslands, í hestamennsku og útivist en hlutfalli ungmenna sem stunda hannyrðir, fatasam eða fatahönnun hefur heldur dregist saman, var 10% árið 2000 en 2% árið 2016.

Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk sem taka þátt í opnu húsi á vegum félagsmiðstöðva er hærra á landsbyggðinni (45%) í samanburði við höfuðborgarsvæðið (37%) og þá taka nemendur á landsbyggðinni (27%) fremur þátt í hópastarfi í félagsmiðstöð samanborið við nemendur á höfuðborgarsvæðinu (23%).

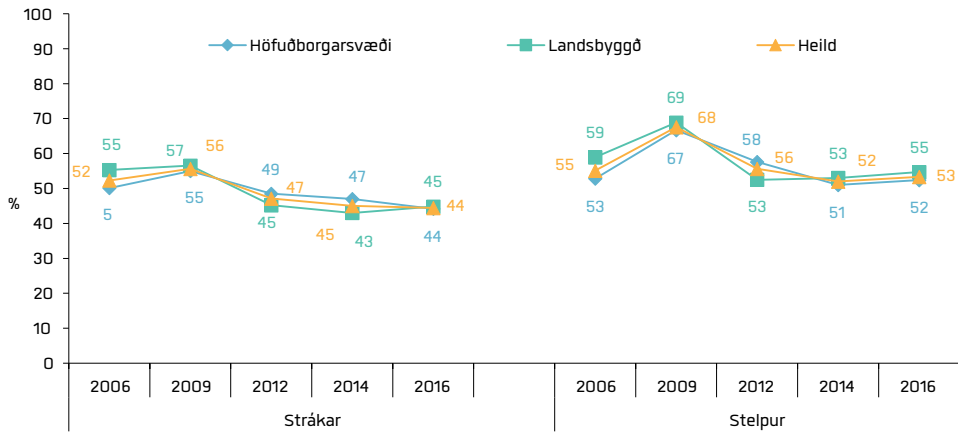
Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk sem lesa bækur, aðrar en skólabækur hækkar nú milli mælinga. Árið 2014 var hlutfall þeirra 14% en er árið 2016 17%. Lestur á annars konar lesefni (teiknimyndabækur, dagblöð, tímarit) hefur haldist nokkuð óbreyttur frá árinu 2009 og er á bilinu 1-3%. Þá segjast tæp 18% nemenda á höfuðborgarsvæðinu og 17% nemenda á landsbyggðinni horfa á myndir, þætti eða myndbönd í fjórar klukkustundir eða meira á dag. Lítil munur er eftir búsetu þegar litið er til þess hve oft nemendur segjast spila tölvuleiki á netinu í fjórar klukkustundir eða meira á hverjum degi árið 2016. Að sama skapi segjast tæp 22% nemenda á höfuðborgarsvæðinu og rétt um 24% nemenda á landsbyggðinni verja fjórum klukkustundum eða meira í að vera á samskiptamiðlum á netinu (Facebook, Snapchat, Instagram o.s.frv.), á degi hverjum árið 2016.

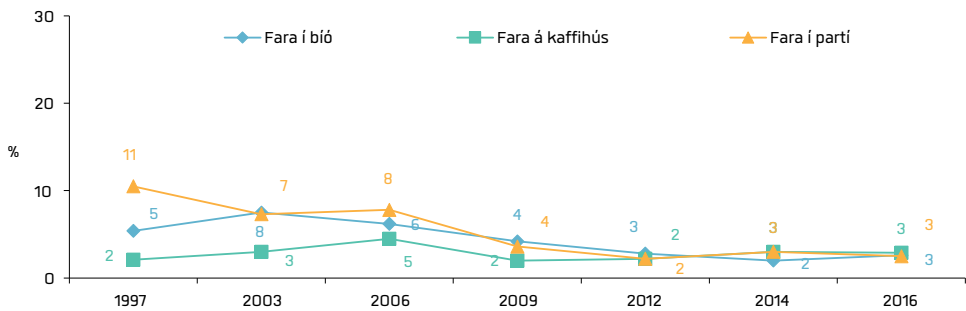
Mynd 1. Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk frá 2006 til 2016 sem taka þátt í skipulögðu félags- eða tómstundastarfi einu sinni í viku eða oftar.

Mynd 2. Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk frá 2006 til 2016 sem taka þátt í skipulögðu félags- eða tómstundastarfi einu sinni í viku eða oftar.

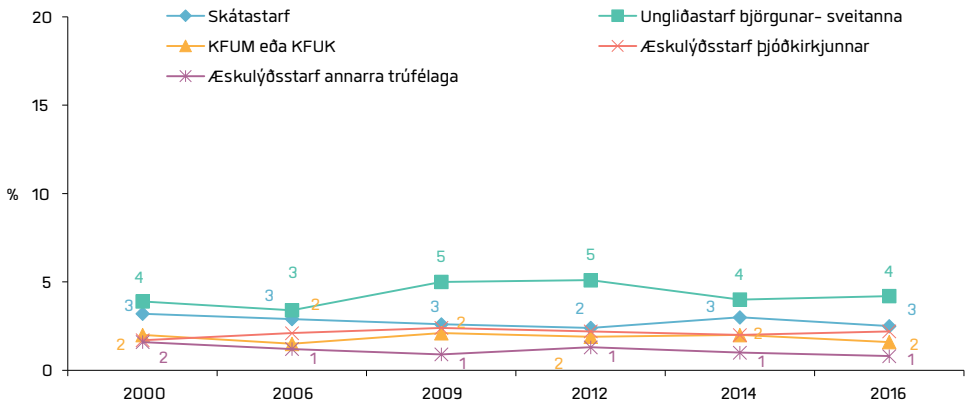

Mynd 3. Hlutfall stráka og stelpna í 8. bekk frá 2006 til 2016 sem taka þátt í skipulögðu félags- eða tómstundastarfi einu sinni í viku eða oftar.

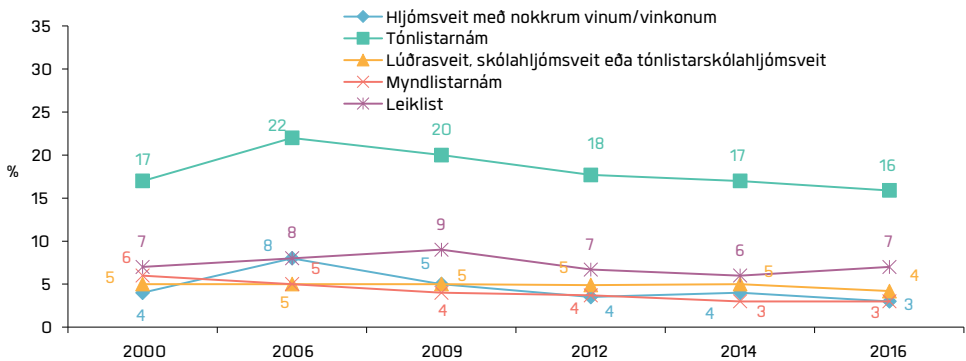

Mynd 4. Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk frá 1997 til 2016 sem fara í bió, á kaffihús³⁾, og/eða í parti, vikulega eða oftar.

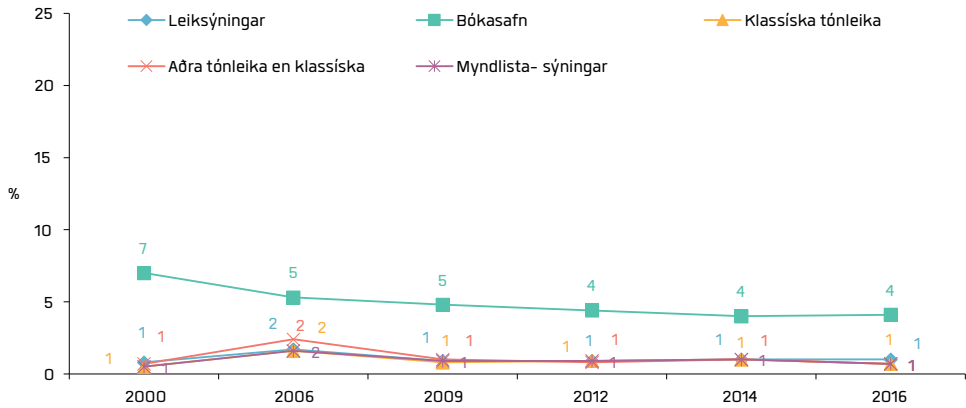
3) Árið 1997 var spurt um ferðir á kaffihús eða pöbb. Vegna þess hve mörg kaffihús eru einnig pöbbar er stuðst við skilgreiningu hvers og eins á því hvað átt er við með ferðum á kaffihús.

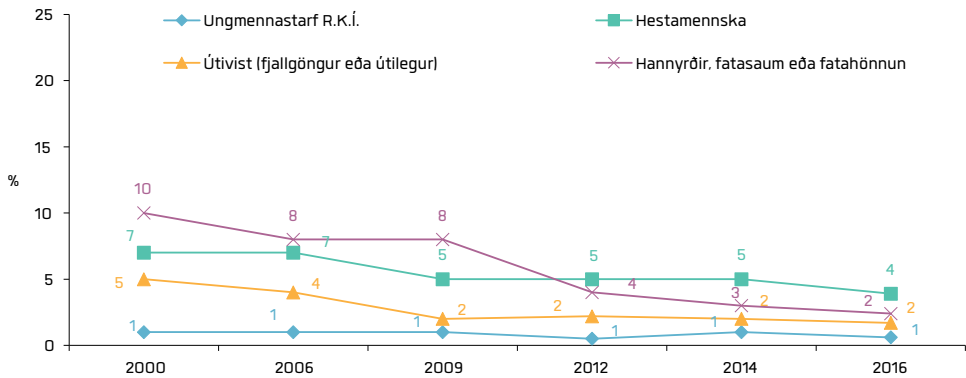
Mynd 5. Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk frá 2000 til 2016 sem stunda skátastarf, ungliðastarf björgunarsveitanna, KFUM eða KFUK, æskulýðsstarf þjóðkirkjunnar, og æskulýðsstarf annarra trúfélaga, vikulega eða oftar.

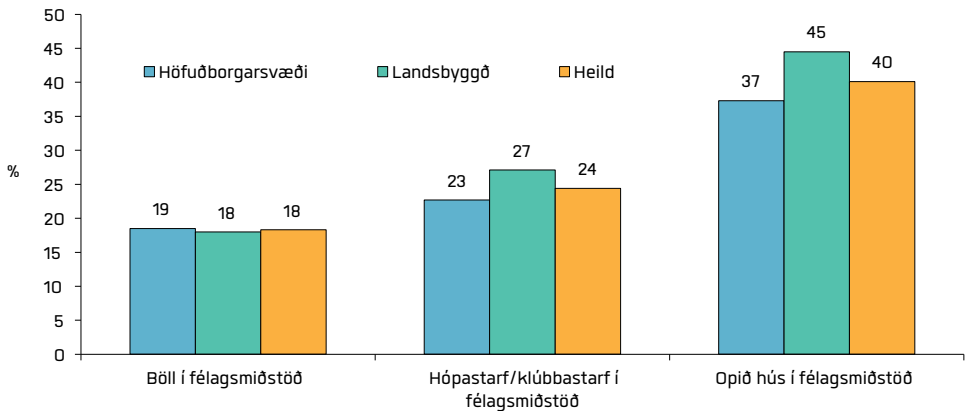
Mynd 6. Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2016 sem spila í hljómsveit með nokkrum vinum/vinkonum sínum, stunda tónlistarnám, lúðrasveit, skólahljómsveit eða tónlistarskólahljómsveit, myndlistarnám, og leiklist, vikulega eða oftar

Mynd 7. Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2016 sem sækja leiksýningar, bókasafn, klassíska tónleika, aðra tónleika en klassíska, og myndlistasýningar, vikulega eða oftar.

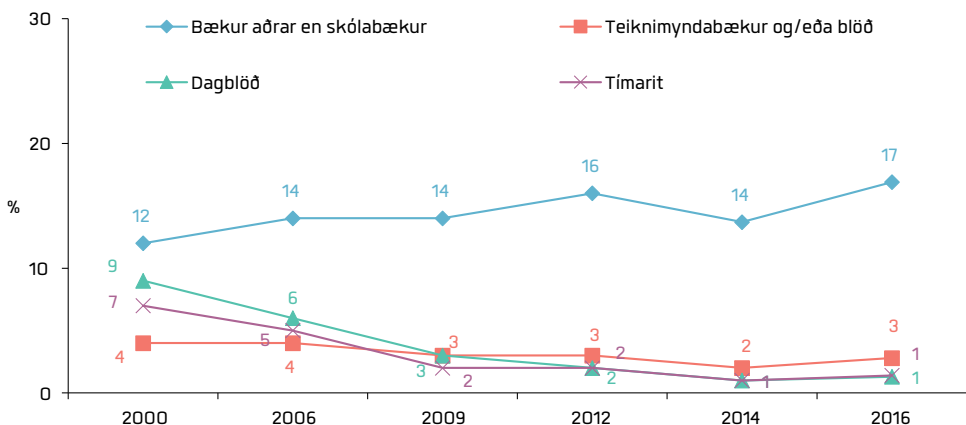
Mynd 8. Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2016 sem stunda ungmennastarf Rauða kross Íslands, hestamennsku, útivist, og hannyrðir, fatasaum eða fatahönnun, vikulega eða oftar.

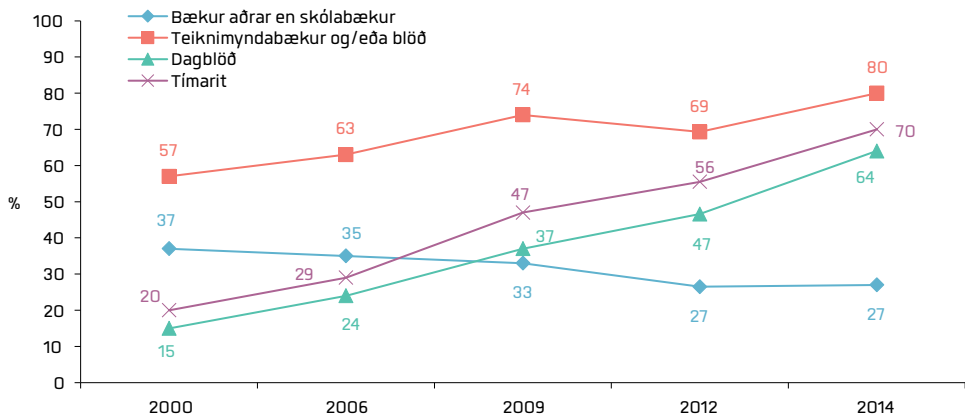
Mynd 9. Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk árið 2016 sem taka þátt í starfi félagsmiðstöðva nokkrum sinnum í mánuði eða oftar.

Tafla 1. Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk árið 2016 sem segjast taka þátt í tilteknu frístundastarfi í skólanum sínum, nokkrum sinnum í mánuði eða oftar.

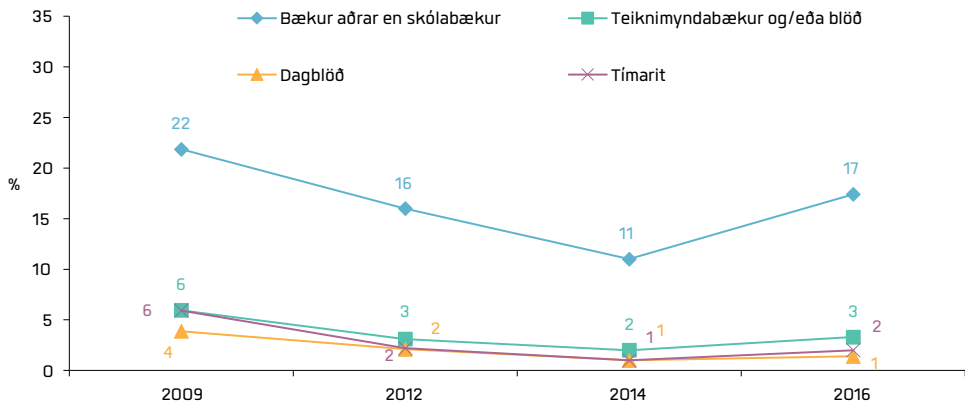
Frístundastarf í skóla:	Höfuðborgarsvæði Fjöldi (%) 8., 9. og 10. bekkur	Landsbyggð Fjöldi (%) 8., 9. og 10. bekkur
Bekkjarkvöld eða skemmtanir á vegum skólans	701 (12,1)	446 (12,3)
Nemendaráð	655 (11,3)	572 (15,7)

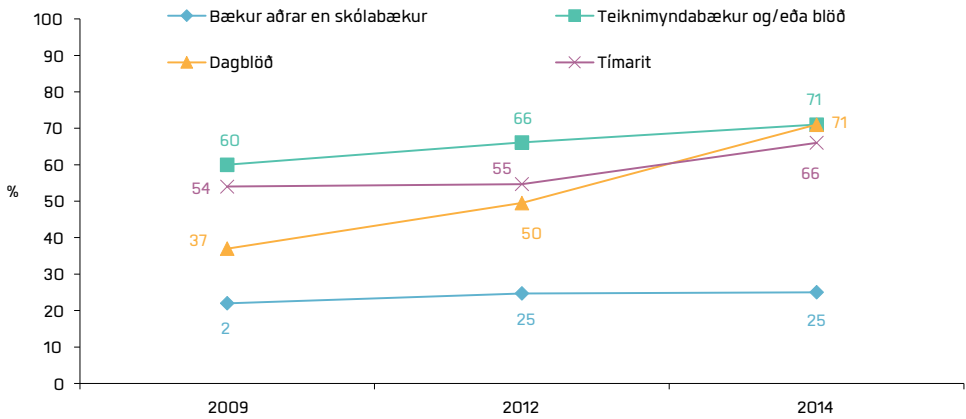
Mynd 10. Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2016 sem verja fjórum klukkustundum eða meira í hverri viku í að lesa bækur aðrar en skólabækur, teiknimyndabækur og/eða blöð, dagblöð, eða tímarit.

Mynd 11. Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2016 sem segjast aldrei lesa (verja engum tíma í viku) bækur aðrar en skólabækur, teiknimyndabækur og/eða blöð, dagblöð, eða tímarit.

Mynd 12. Hlutfall nemenda í 8. bekk árin 2009 til 2016 sem verja fjórum klukkustundum eða meira í hverri viku í að lesa bækur aðrar en skólabækur, teiknimyndabækur og/eða blöð, dagblöð og tímarit.

Mynd 13. Hlutfall nemenda í 8. bekk árin 2009 til 2016 sem segjast aldrei lesa (verja engum tíma í viku) bækur aðrar en skólabækur, teiknimyndabækur og/eða blöð, dagblöð og tímarit.

TÖLVU OG NETNOTKUN

Tafla 2. Hlutfall nemenda í 8., 9. og 10. bekk eftir því hversu miklum tíma þau verja að jafnaði í að horfa á myndir, þætti eða myndbönd á hverjum degi, árið 2016.

Horfa á myndir, þætti eða myndbönd að jafnaði á degi hverjum	Höfuðborgarsvæði Fjöldi (%) 8., 9. og 10. bekkur	Landsbyggð Fjöldi (%) 8., 9. og 10. bekkur
Nær engum tíma	319 (5,3)	203 (5,4)
1/2 til 1 klst.	2191 (36,1)	1364 (36,4)
2 til 3 klst.	2482 (40,9)	1541 (41,1)
4 klst. eða meira	1079 (17,8)	637 (17,0)

Tafla 3. Hlutfall nemenda í 8., 9. og 10. bekk eftir því hversu miklum tíma þau verja að jafnaði í að spila tölvuleiki á netinu hverjum degi, árið 2016.

Spila tölvuleiki á netinu, að jafnaði á degi hverjum	Höfuðborgarsvæði Fjöldi (%) 8., 9. og 10. bekkur	Landsbyggð Fjöldi (%) 8., 9. og 10. bekkur
Nær engum tíma	3340 (54,9)	2097 (56,0)
1/2 til 1 klst.	1146 (18,9)	734 (19,6)
2 til 3 klst.	942 (15,5)	535 (14,3)
4 klst. eða meira	651 (10,7)	381 (10,2)

Tafla 4. Hlutfall nemenda í 8., 9. og 10. bekk eftir því hversu miklum tíma þau verja að jafnaði í að spila tölvuleiki sem EKKI eru á netinu hverjum degi, árið 2016.

Spila tölvuleiki EKKI á netinu, að jafnaði á degi hverjum	Höfuðborgarsvæði Fjöldi (%) 8., 9. og 10. bekkur	Landsbyggð Fjöldi (%) 8., 9. og 10. bekkur
Nær engum tíma	3664 (60,4)	2092 (55,9)
1/2 til 1 klst.	1376 (22,7)	948 (55,9)
2 til 3 klst.	644 (10,6)	443 (11,8)
4 klst. eða meira	384 (6,3)	257 (6,9)

Tafla 5. Hlutfall nemenda í 8., 9. og 10. bekk eftir því hversu miklum tíma þau verja að jafnaði í að vera á samskiptamiðlum á netinu (t.d. Facebook, Snapcaht, Twitter, Instagram, Vine, Tumblr, WhatsApp, Skype ofl.) á hverjum degi, árið 2016.

Nota netið til að vera á samskiptamiðlum á netinu, að jafnaði á hverjum degi	Höfuðborgarsvæði Fjöldi (%) 8., 9. og 10. bekkur	Landsbyggð Fjöldi (%) 8., 9. og 10. bekkur
Nær engum tíma	478 (7,9)	305 (8,2)
1/2 til 1 klst.	2392 (39,3)	1334 (35,7)
2 til 3 klst.	1891 (31,1)	1207 (32,3)
4 klst. eða meira	1322 (21,7)	894 (23,9)

Tafla 6. Hlutfall nemenda í 8., 9. og 10. bekk eftir því hversu miklum tíma þau verja að jafnaði í að nota netið til annars en að vera á samskiptamiðlum eða í tölvuleikjum (t.d. skoða fréttir, myndir eða lesa texta) á hverjum degi, árið 2016.

Nota netið til annars en að vera á samskiptamiðlum eða í tölvuleikjum, að jafnaði á hverjum degi	Höfuðborgarsvæði Fjöldi (%) 8., 9. og 10. bekkur	Landsbyggð Fjöldi (%) 8., 9. og 10. bekkur
Nær engum tíma	2200 (36,2)	1320 (35,3)
1/2 til 1 klst.	2898 (47,8)	1781 (47,7)
2 til 3 klst.	626 (10,3)	418 (11,2)
4 klst. eða meira	345 (5,7)	216 (5,8)

Tafla 7. Hlutfall nemenda í 8., 9. og 10. bekk eftir því hversu miklum tíma þau verja að jafnaði í að nota tölvur í annað en að vera á netinu eða spila tölvuleiki (t.d. læra, skrifa texta, vinna með myndir) á hverjum degi, árið 2016.

Nota tölvur í annað en að vera á netinu eða spila tölvuleiki, að jafnaði á hverjum degi	Höfuðborgarsvæði Fjöldi (%) 8., 9. og 10. bekkur	Landsbyggð Fjöldi (%) 8., 9. og 10. bekkur
Nær engum tíma	2389 (39,5)	1500 (40,2)
1/2 til 1 klst.	2742 (45,3)	1664 (44,6)
2 til 3 klst.	693 (11,4)	439 (11,8)
4 klst. eða meira	231 (3,8)	126 (3,4)

ÍPRÓTTIR OG HREYFING

Hreyfing ein og sér er einn af lykilþáttum heilbrigðis yfir allt lífsskeiðið. Regluleg hreyfing eykur líkurnar á langlífi og betri lífsgæðum og er því mikilvæg forvörn fyrir ýmsa sjúkdóma. Þá hefur verið sýnt fram á að regluleg hreyfing hefur jákvæð áhrif á andlegt heilbrigði og rannsóknir hafa sýnt að andleg vellíðan er betri hjá þeim sem iðka íþróttir en hjá þeim sem iðka þær ekki⁴. Samkvæmt ráðleggingum embættis landlæknis eiga börn og ungmenni að hreyfa sig minnst 60 mínútur á dag. Mikilvægt er að skapa umhverfi sem gefur tækifæri til hreyfingar og þá þurfa skólustjórnendur, stefnumótunaraðilar, foreldrar og aðrir sem vinna með börnum að leggjast á eitt. Samkvæmt gildandi viðmiðunarstundaskrá er skylt að veita hverjum nemanda að lágmarki þrjár kennslustundir í íþróttum í hverri viku skólaársins. Samkvæmt skýrslu mennta- og menningarmálaráðuneytisins um framkvæmd og fyrirkomulag íþróttakennslu í grunnskólum sagði meirihluti spurðra skólustjóra að það væri lögð áhersla á reglubundna hreyfingu í skólanum sem viðbót við lögbundna íþróttakennslu.

Á Íslandi er mikill metnaður hjá íþróttahreyfingunni til að gera vel þegar kemur að skipulögðu íþróttastarfi. Börn og ungmenni stunda íþróttir í auknum mæli og það er alls ekki óalgengt að leggja stund á fleiri en eina íþrótt. Ásamt því að fá útrás fyrir hreyfipörf hefur formlegt íþróttastarf ýmis jákvæð áhrif. Mikilvægt er greina á milli formlegs íþróttastarfs sem stundað er innan íþróttafélaga og óformlegra íþróttar sem stundaðar eru í annarskonar félagslegu samhengi og standa utan við íþróttafélögin⁵. Rannsóknir sem hafa verið framkvæmdar á Íslandi hafa sýnt að þátttaka í skipulögðu íþróttastarfi hefur jákvæð áhrif á líðan ungmenna⁶, dregur úr áhættuhegðun eins og áfengisneyslu,⁷ reykingum⁸ og steranotkun⁹. Aftur á móti sýna niðurstöðurnar að þau ungmenni sem stunda eingöngu óformlegt íþróttastarf, utan íþróttafélaga, eru jafnvel líklegri en þau ungmenni sem engar íþróttir stunda til að drekka áfengi eða nota stera. Þessar niðurstöður sýna hve háð forvarnargildi íþróttar er þeim félagslegu kringumstæðum sem ákvarða þátttökuna hverju sinni. Íþróttaiðkun hefur sérstaklega verndandi áhrif fyrir þá einstaklinga sem búa við erfiðar heimilisaðstæður¹⁰. Við þetta má bæta að stöðugt fleiri rannsóknir benda til að sterkt samband sé að finna á milli líkamlegs atgervis, hreyfingar og námsframmistöðu barna og unglunga.¹¹

4) Kristjánsson o.fl. 2010.

5) Sage, 1998; Coakley og Pike, 2009; Coakley, 2011; Hartmann og Kwauk, 2011; Halldorsson, Thorlindsson og Sigfusdóttir, 2014.

6) Álfgeir Logi Kristjánsson o.fl. 2006.

7) Halldorsson, Thorlindsson og Sigfusdóttir, 2013.

8) Kristjánsson o.fl. 2008.

9) Thorlindsson og Halldorsson, 2010

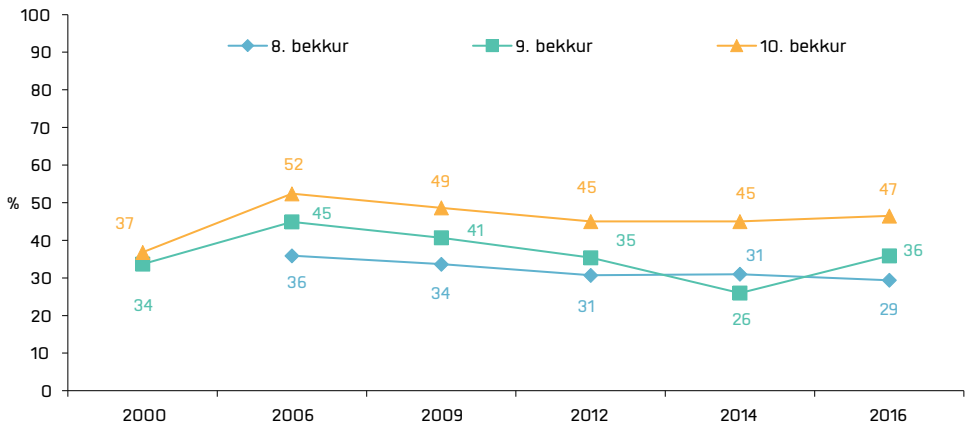
10) Sigfusdóttir o.fl. 2011.

11) Trudeau og Shephard, 2008; Sigfusdóttir o.fl. 2007.

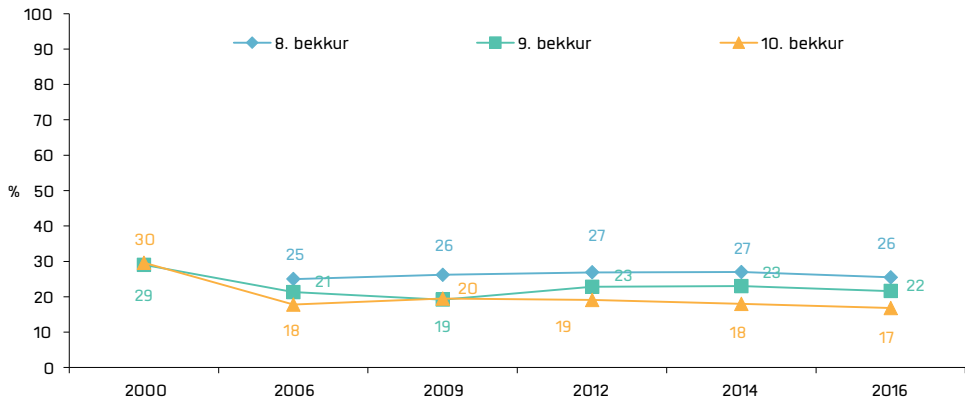
Niðurstöður sýna meðal annars að hlutfall þátttakenda í íþróttastarfi á vegum íþróttafélaga, fjórum sinnum í viku eða oftar, helst það sama milli ára 2014 og 2016 (37%) meðal nemenda í 10. bekk og hefur aukist mikið frá árinu 2000 (þá 19% meðal nemenda í 10. bekk). Þá hækkar hlutfallið um þrjú prósentustig meðal nemenda í 8. bekk (úr 42% í 45%) og um 43% nemenda í 9. bekk segjast stunda íþróttir með íþróttafélagi fjórum sinnum í viku eða oftar árið 2016.

Þegar litið er til þess hve oft nemendur reyna á sig þannig að þeir mæðist eða svitni, sýna niðurstöður að hlutfall stráka í 9. og 10. bekk er það sama óháð búsetu eða 57%. Hlutfall stelpna í þessu sambandi er lægra árið 2016 í samanburði við stráka, líkt og niðurstöður hafa sýnt fyrri ár. Þannig segjast um helmingur stelpna í 9. og 10. bekk hreyfa sig þannig að þær mæðist eða svitni fjórum sinnum í viku eða oftar.

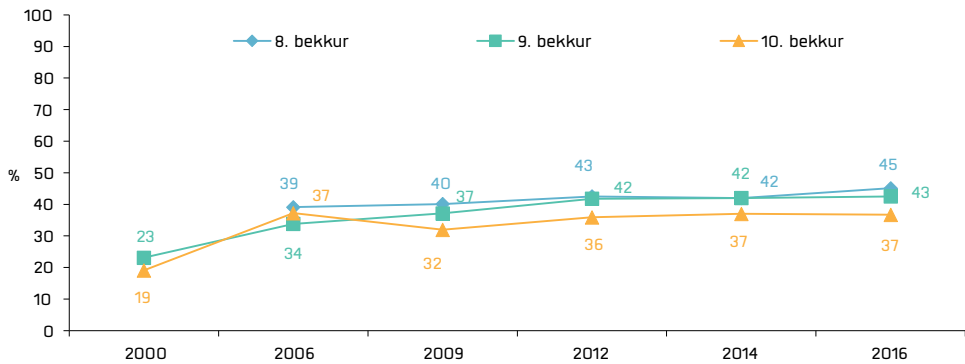
Meðal stráka í 8. bekk á landsbyggðinni árið 2016, segjast hlutfallslega fleiri (55%) reyna á sig þannig að þeir mæðist eða svitni, fjórum sinnum í viku eða oftar, ef litið er ársins 2014 til samanburðar (49%). Meðal stelpna í 8. bekk má greina svipaðar niðurstöður, en þar má einnig greina mun á höfuðborgarsvæðinu og landsbyggðinni. Hlutfall nemenda í 8., 9. og 10. bekk sem stunda boltaíþróttir fjórum sinnum í viku eða oftar er tæp 41% meðal stráka á meðan slíkt á við um 25% stelpna. Þá segjast rúm 33% stelpna í 8., 9. og 10. bekk stunda fimleika, frjálssar eða sund einu sinni í viku eða oftar á meðan hlutfallið er 25% meðal stráka.

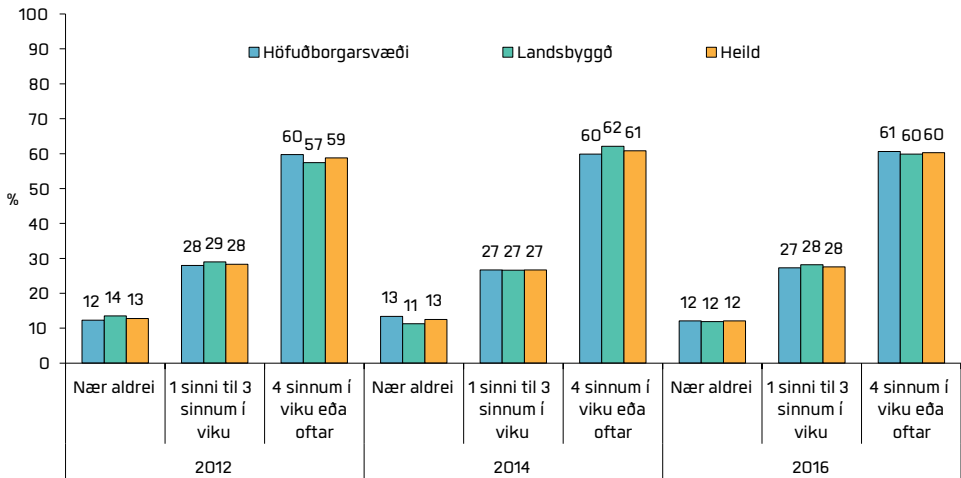
Mynd 14. Hlutfall nemenda í 8., 9. og 10. bekk árin 2000 til 2016 sem segjast nær aldrei stunda íþróttir með íþróttafélagi.

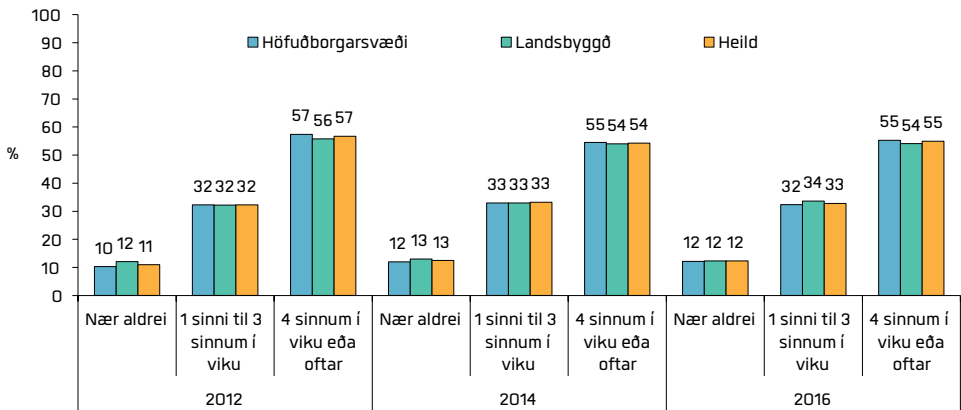
Mynd 15. Hlutfall nemenda í 8., 9. og 10. bekk árin 2000 til 2016 sem segjast stunda ípróttir með ípróttafélagi 1 til 3 sinnum í viku.

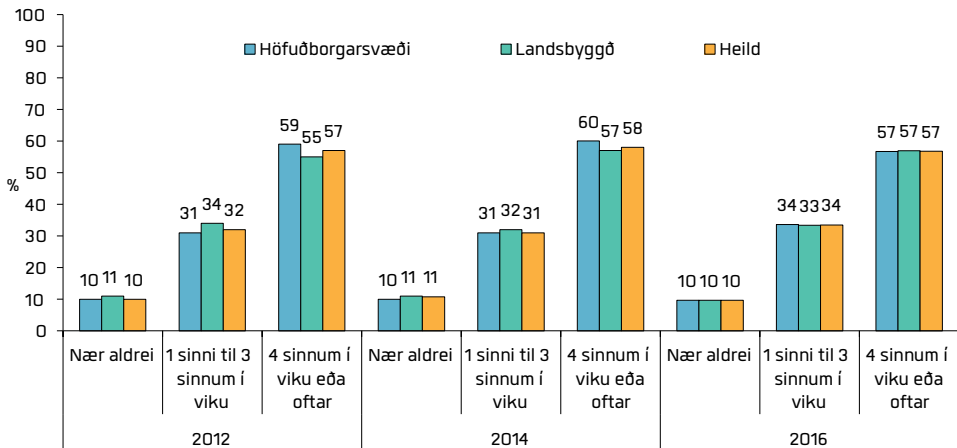
Mynd 16. Hlutfall nemenda í 8., 9. og 10. bekk árin 2000 til 2016 sem segjast stunda ípróttir með ípróttafélagi fjórum sinnum í viku eða oftar.

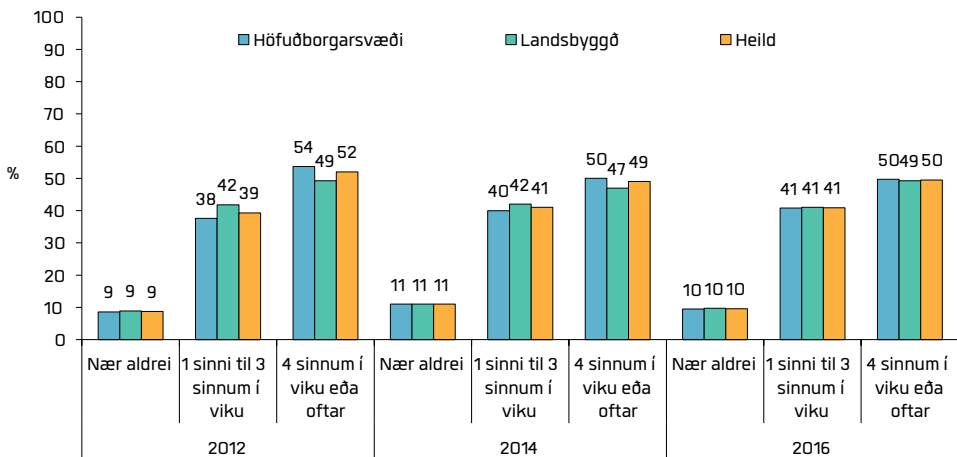
Mynd 17. Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk árin 2012 til 2016 eftir því hve oft þeir stunda íþróttir eða líkamsrækt í viku hverri.

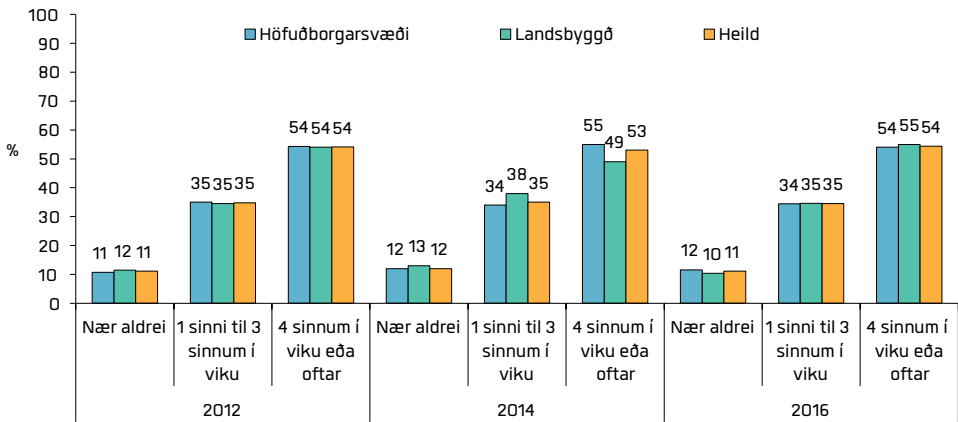
Mynd 18. Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk árin 2012 til 2016 eftir því hve oft þær stunda íþróttir eða líkamsrækt í viku hverri.

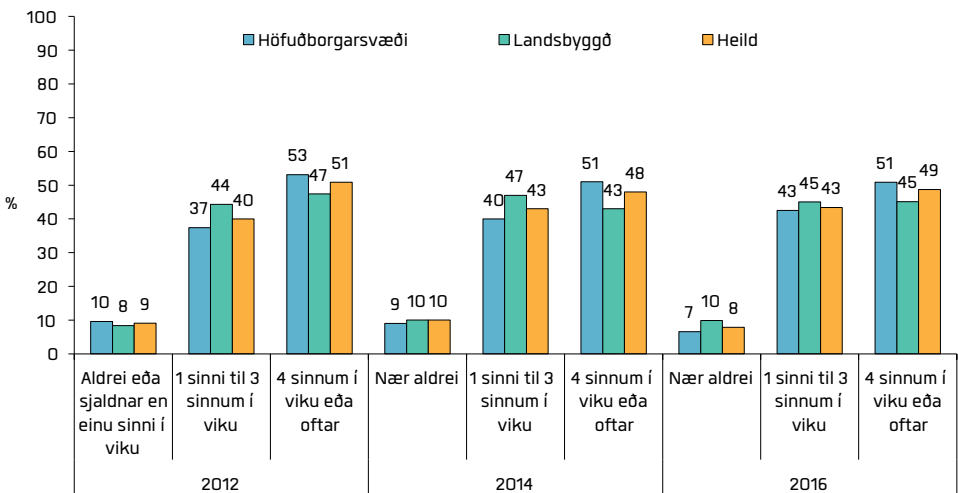
Mynd 19. Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk árin 2012 til 2016 eftir því hve oft þeir reyna á sig líkamlega þannig að þeir mæðist verulega eða svitni.

Mynd 20. Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk árin 2012 til 2016 eftir því hve oft þær reyna á sig líkamlega þannig að þær mæðist verulega eða svitni.

Mynd 21. Hlutfall stráka í 8. bekk árin 2012 til 2016 eftir því hve oft þeir reyna á sig líkamlega þannig að þeir mæðist verulega eða svitni.

Mynd 22. Hlutfall stelpna í 8. bekk árin 2012 til 2016 eftir því hve oft þær reyna á sig líkamlega þannig að þær mæðist verulega eða svitni.

Tafla 8. Stundar þú boltaíþróttir? Hlutfall og fjöldi nemenda 8., 9. og 10. bekk sem stundar boltaíþróttir, greint eftir kyni árið 2016.

Íþróttagrein	Fjöldi skipta	Strákar Fjöldi (%)	Stelpur Fjöldi (%)	Heild Fjöldi (%)
Boltaíþróttir	Nær aldrei	1803 (38,9)	2723 (57,4)	4526 (48,3)
	1-3x í viku	941 (20,3)	834 (17,6)	1775 (18,9)
	4x í viku eða oftar	1886 (40,7)	1184 (25,0)	3070 (32,8)

Tafla 9. Stundar þú spaðaíþróttir? Hlutfall og fjöldi nemenda 8., 9. og 10. bekk sem stundar spaðaíþróttir, greint eftir kyni árið 2016.

Íþróttagrein	Fjöldi skipta	Strákar Fjöldi (%)	Stelpur Fjöldi (%)	Heild Fjöldi (%)
Spaðaíþróttir	Nær aldrei	3906 (86,3)	4268 (91,3)	8174 (88,8)
	1-3x í viku	509 (11,2)	367 (7,9)	876 (9,5)
	4x í viku eða oftar	112 (2,5)	39 (0,8)	151 (1,6)

Tafla 10. Stundar þú sjálfsvarnariþróttir? Hlutfall og fjöldi nemenda 8., 9. og 10. bekk sem stundar sjálfsvarnariþróttir, greint eftir kyni árið 2016.

Íþróttagrein	Fjöldi skipta	Strákar Fjöldi (%)	Stelpur Fjöldi (%)	Heild Fjöldi (%)
Sjálfsvarnariþróttir	Nær aldrei	4009 (88,5)	4445 (95,1)	8454 (91,8)
	1-3x í viku	367 (8,1)	181 (3,9)	548 (6,0)
	4x í viku eða oftar	155 (3,4)	49 (1,0)	204 (2,2)

Tafla 11. Stundar þú vetrariþróttir? Hlutfall og fjöldi nemenda 8., 9. og 10. bekk sem stundar vetrariþróttir, greint eftir kyni árið 2016.

Íþróttagrein	Fjöldi skipta	Strákar Fjöldi (%)	Stelpur Fjöldi (%)	Heild Fjöldi (%)
Vetrariþróttir	Nær aldrei	3744 (82,7)	3979 (85,3)	7723 (84,0)
	1-3x í viku	631 (13,9)	593 (12,7)	1224 (13,3)
	4x í viku eða oftar	153 (3,4)	95 (2,0)	248 (2,7)

Tafla 12. Stundar þú útivist? Hlutfall og fjöldi nemenda 8., 9. og 10. bekk sem stundar útivist, greint eftir kyni árið 2016.

Íþróttagrein	Fjöldi skipta	Strákar Fjöldi (%)	Stelpur Fjöldi (%)	Heild Fjöldi (%)
Útivist	Nær aldrei	3360 (74.2)	3573 (76.5)	6933 (75.4)
	1-3x í viku	899 (19.9)	872 (18.7)	1771 (19.3)
	4x í viku eða oftar	268 (5.9)	227 (4.9)	495 (5.4)

Tafla 13. Stundar þú dans? Hlutfall og fjöldi nemenda 8., 9. og 10. bekk sem stundar dans, greint eftir kyni árið 2016.

Íþróttagrein	Fjöldi skipta	Strákar Fjöldi (%)	Stelpur Fjöldi (%)	Heild Fjöldi (%)
Dans	Nær aldrei	4316 (96.1)	3612 (77.4)	7928 (86.6)
	1-3x í viku	106 (2.4)	755 (16.2)	861 (9.4)
	4x í viku eða oftar	68 (1.5)	298 (6.4)	366 (4.0)

Tafla 14. Stundar þú líkamsrækt? Hlutfall og fjöldi nemenda 8., 9. og 10. bekk sem stundar líkamsrækt, greint eftir kyni árið 2016.

Íþróttagrein	Fjöldi skipta	Strákar Fjöldi (%)	Stelpur Fjöldi (%)	Heild Fjöldi (%)
Líkamsrækt	Nær aldrei	2199 (48.3)	2187 (46.5)	4386 (47.4)
	1-3x í viku	1838 (40.4)	2097 (44.6)	3935 (42.5)
	4x í viku eða oftar	513 (11.3)	419 (8.9)	932 (10.1)

Tafla 15. Stundar þú fimleika, frjálssar eða sund? Hlutfall og fjöldi nemenda 8., 9. og 10. bekk sem stundar fimleika, frjálssar eða sund, greint eftir kyni árið 2016.

Íþróttagrein	Fjöldi skipta	Strákar Fjöldi (%)	Stelpur Fjöldi (%)	Heild Fjöldi (%)
Fimleika, frjálssar eða sund	Nær aldrei	3399 (75.0)	3142 (66.8)	6541 (70.8)
	1-3x í viku	935 (20.6)	1090 (23.2)	2025 (21.9)
	4x í viku eða oftar	198 (4.4)	470 (10.0)	668 (7.2)

FORELDRAR OG UPPELDI

Fyrirmyndir barna á fyrstu árum lífsins eru foreldrar þeirra og aðrar fullorðnar manneskjur sem standa þeim nærri. Það sem við veitum börnunum okkar á þessum fyrstu árum lífsins fylgir þeim eftir um ókomna tíð. Tengslakenningin gengur meðal annars út á að þau tengsl sem við myndum við foreldra okkar sem börn verða sniðmát fyrir frekari tengslamyndun síðar á lífsleiðinni¹². Því kemur ekki á óvart að sterk tengsl barna við foreldra sína og fjölskyldu eru mikilvæg fyrir þroska þeirra, líðan og einstaklingsvitund^{13 14 15}. Börn og ungmenni sem eiga stöðug og jákvæð samskipti við foreldra sína, og fá mikinn stuðning frá þeim, eru líklegri til að líða vel í skóla¹⁶ og eignast vini þar sem svipað samskiptamynstur er haft í heiðri.¹⁷

Þegar unglingsárin nálgast eykst sjálfstæði og aðstæðum fjölgar þar sem unglingsarnir taka sjálfir ákvörðun. Nýleg rannsókn leiddi ljós að þau börn sem gátu tekið góðar ákvarðanir 10 eða 11 ára voru ólíklegri til þess að upplifa kvíða, leiða og rífast við vini sína þegar að þau voru 12 og 13 ára¹⁸. Hlutverk foreldra er að aðstoða börnin sín við þess að taka góðar ákvarðanir með því að hlusta, styðja þau og kenna þeim að vega og meta ólíka kosti.

Ungt fólk rannsóknirnar auk fjölda annarra rannsókna hafa sýnt að samvera fjölskyldunnar skiptir máli fyrir vellíðan barna. Gott aðhald, eftirlit og stuðningur hefur jákvæð áhrif á námsárangur, auk þess að fyrirbyggja og draga úr áhættuhegðun¹⁹. Stöðugleiki skiptir einnig miklu máli, en þau börn sem búa við öruggar aðstæður eru mun ólíklegri til þess að upplifa þunglyndi, kvíða og reiði en þau börn sem búa við erfiðar heimilisaðstæður²⁰.

Niðurstöður *Ungt fólk* 2016 sýna meðal annars að hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk sem segjast verja tíma með foreldrum sínum á virkum dögum eykst frá árinu 2014. Um 21% stráka í 9. og 10. bekk segjast oft eða nær alltaf vera með foreldrum sínum utan skólatíma á virkum dögum árið 1997, en 51% árið 2016. Ef litið er til stelpnanna þá var hlutfallið 26% árið 1997 en árið 2016 er það komið í 55%. Ef litið er til samveru um helgar þá hækkar hlutfallið áfram milli mælinga og árið 2016 segjast 66% stráka og 69% stelpna í 9. og 10. bekk, að slíkt eigi við um þau séu oft eða nær alltaf. Að sama skapi hækkar hlutfallið ef litið er til áttundubekkinga, um 79% stelpna og 73% stráka segjast vera oft eða nær alltaf

12) Bowlby, 1969.

13) Bjarnason o.fl. 2005

14) Warr, 1993

15) Coleman, 1988

16) Álfgeir Logi Kristjánsson o.fl. 2006.

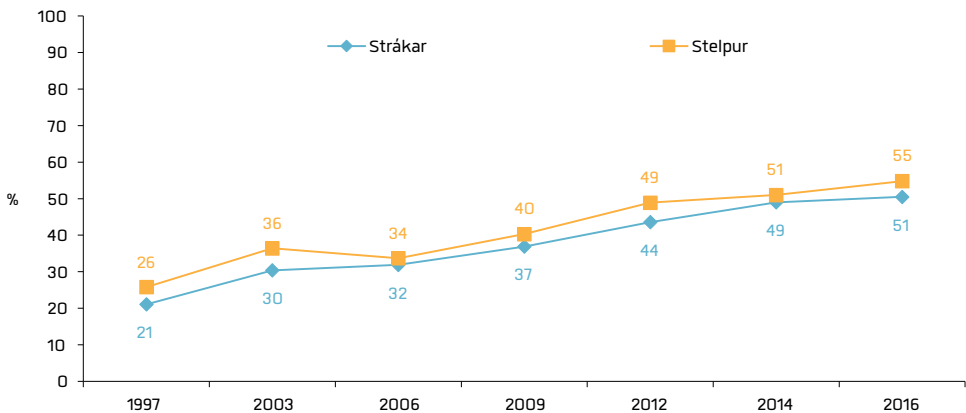
17) Þórólfur Þórlindsson o.fl. 1998.

18) Weller, Moholy, Bossard og Levin, 2015.

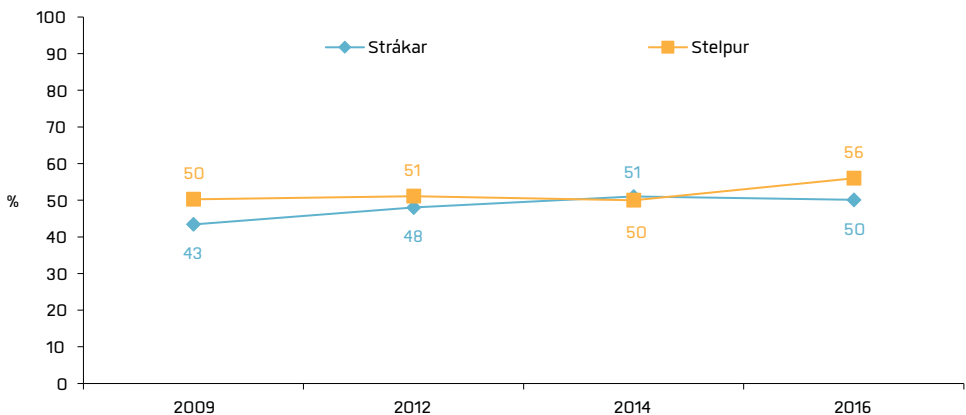
19) Þórólfur Þórlindsson o.f.l. 1998, Thorlindsson og Vilhjálmsson, 1991, Barnes o.fl., 2006.

20) Sigfúsdóttir o.fl. 2011; Gunnlaugsson o.fl. 2011

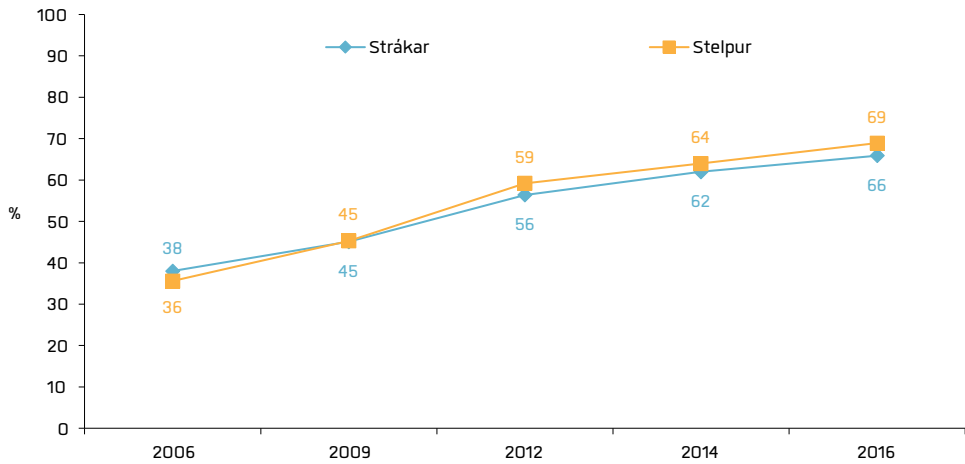
með foreldrum sínum um helgar. Þá standa þær mælingar sem eru í rannsókninni um eftirlit foreldra flestar lítið breyttar frá 2009 en foreldraeftirlit er annar þáttur í sambandi foreldra og unglinga sem hefur aukist mikið síðastliðið ár. Þá kemur fram að á bilinu 54–71% stráka og 60–76% stelpna í 9. og 10. bekk segja foreldra sína setja sér reglur um hvað þau megi gera heima, utan heimilis og um útivistartíma, og í kjölfarið má sjá mælingar sem sýna að enn dregur úr fjölda þeirra sem eru úti eftir klukkan 10 á kvöldin og/eða eftir miðnætti. Jákvætt er að langsamlega flestir nemendur telja það mjög auðvelt eða frekar auðvelt að fá umhyggju og hlýju, samræður um persónuleg málefni, ráðleggingar varðandi námið hjá foreldrum sínum.

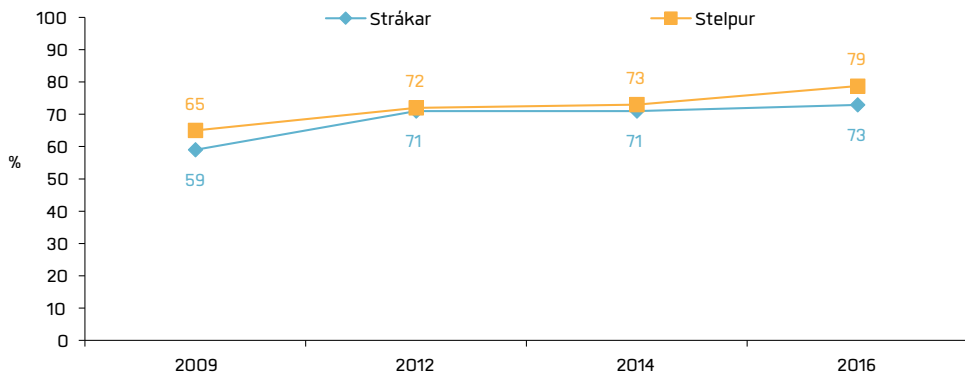
Mynd 23. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk árin 1997 til 2016 sem segjast oft eða nær alltaf vera með foreldrum sínum utan skólatíma á virkum dögum.

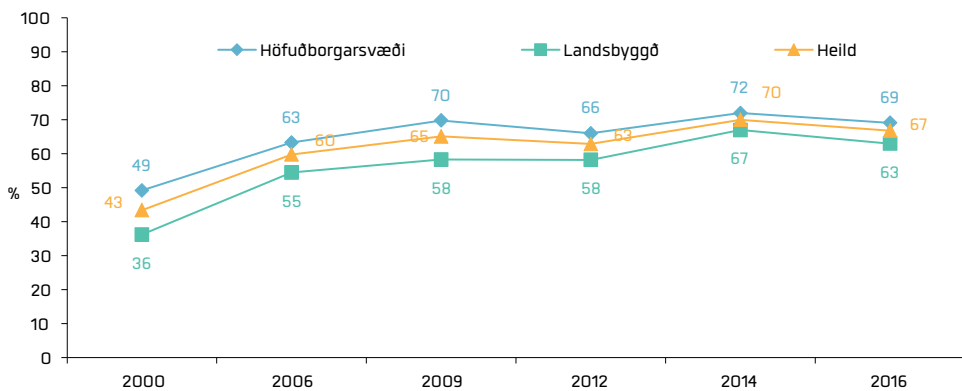
Mynd 24. Hlutfall stráka og stelpna í 8. bekk árin 2009 til 2016 sem segjast vera oft eða nær alltaf vera með foreldrum sínum utan skólatíma á virkum dögum.

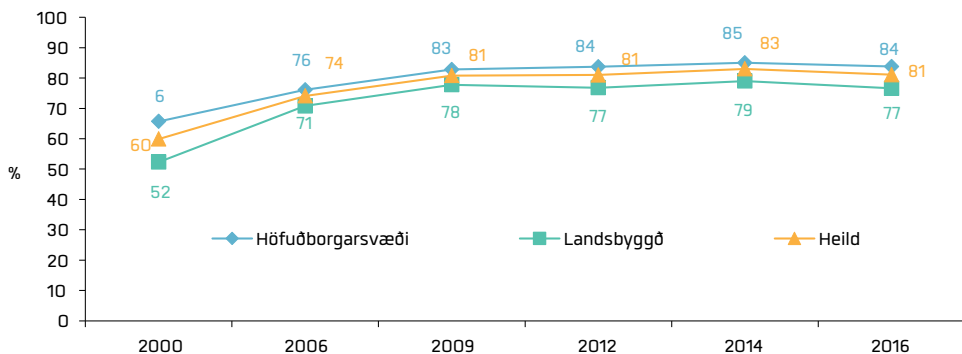
Mynd 25. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk árin 2006 til 2016 sem segjast vera oft eða nær alltaf með foreldrum sínum um helgar.

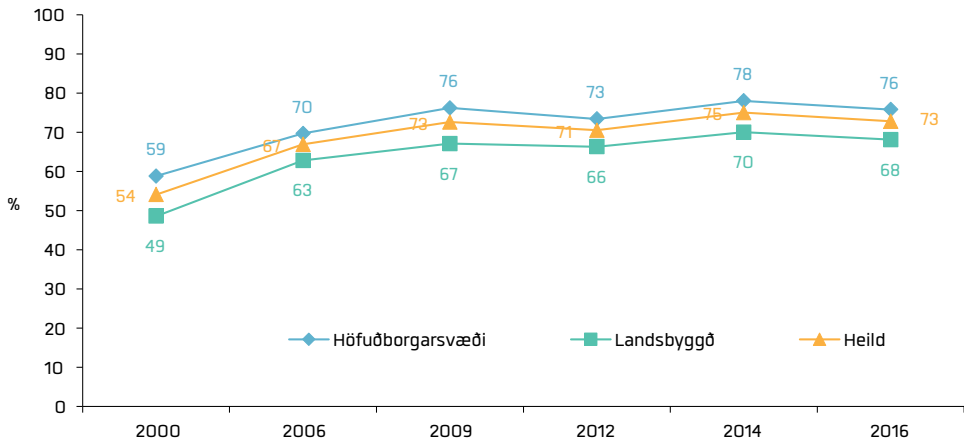
Mynd 26. Hlutfall stráka og stelpna í 8. bekk árin 2006 til 2016 sem segjast vera oft eða nær alltaf með foreldrum sínum um helgar.

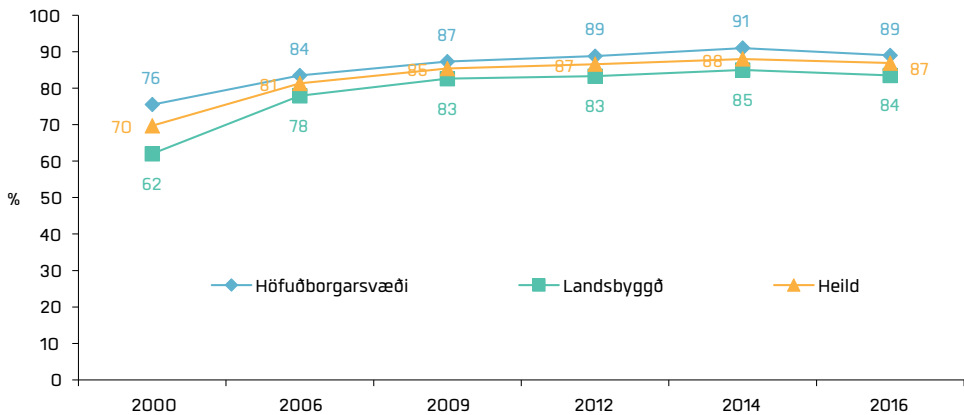
Mynd 27. Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2016 sem segja það eiga frekar eða mjög vel við um sig að foreldrar þeirra fylgist með því með hverjum þeir eru á kvöldin.

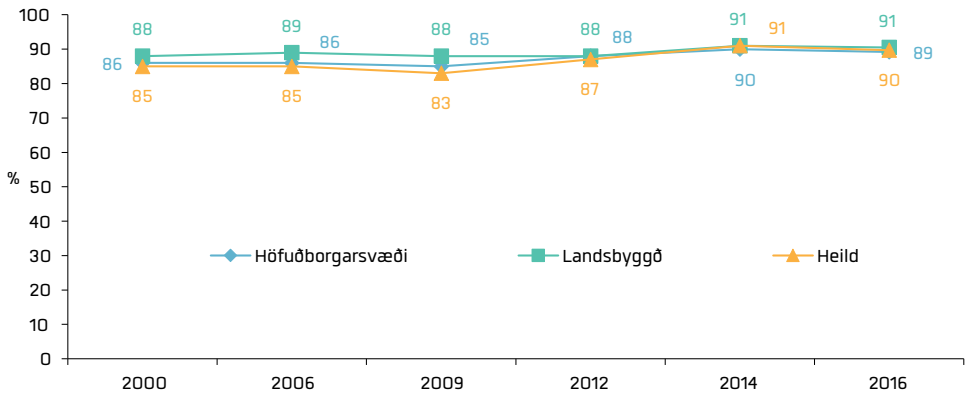
Mynd 28. Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2016 sem segja það eiga frekar eða mjög vel við um sig að foreldrar þeirra fylgist með því með hverjum þær séu á kvöldin.

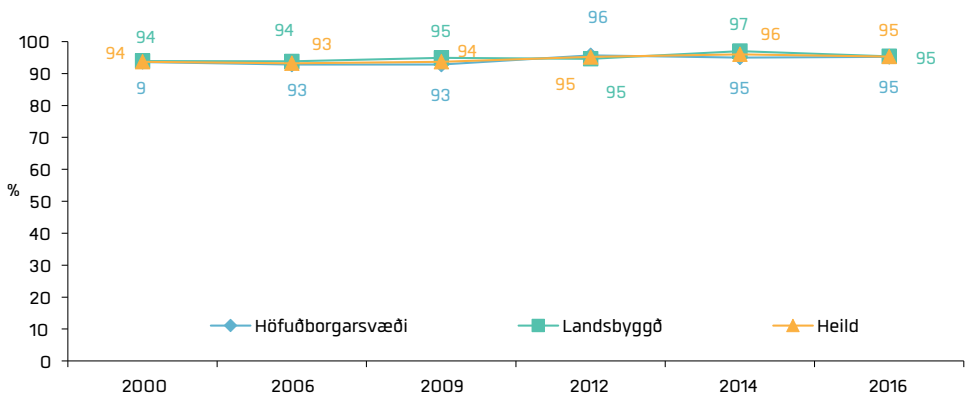
Mynd 29. Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2016 sem segja það eiga frekar eða mjög vel við um sig að foreldrar þeirra fylgist með því hvar þeir séu á kvöldin.

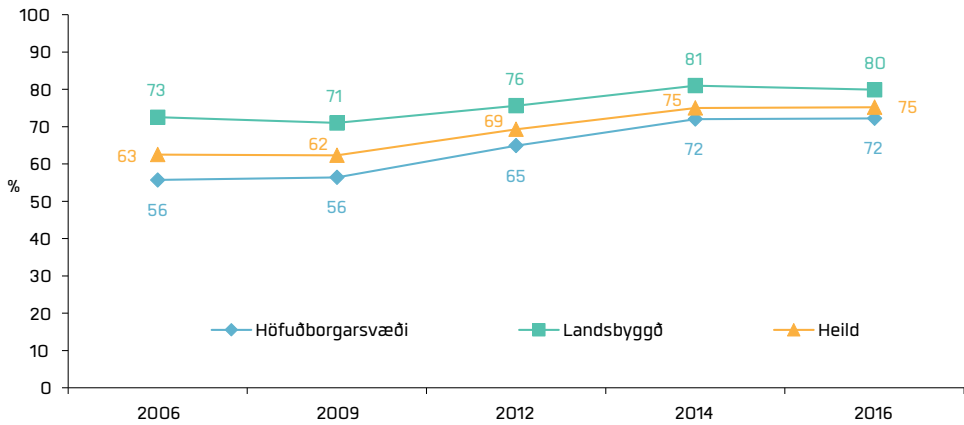
Mynd 30. Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2016 sem segja það eiga frekar eða mjög vel við um sig að foreldrar þeirra fylgist með því hvar þær séu á kvöldin.

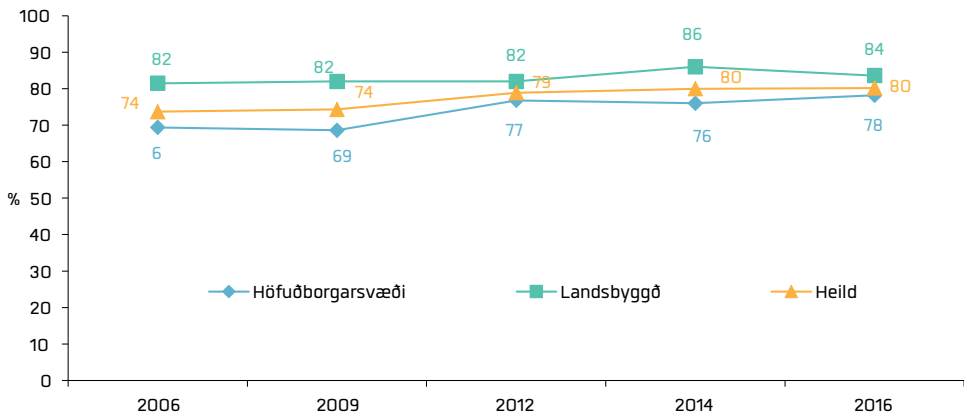
Mynd 31. Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2016, sem segja það eiga frekar eða mjög vel við um sig að foreldrar þeirra þekki vini sína/ vinkonur sínar.

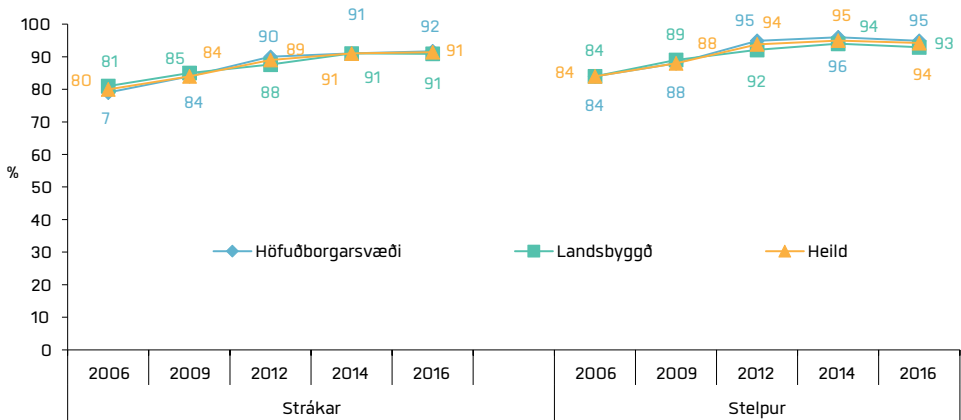
Mynd 32. Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2016 sem segja það eiga frekar eða mjög vel við um sig að foreldrar þeirra þekki vini sína/vinkonur sínar.

Mynd 33. Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk árin 2006 til 2016 sem segja það eiga frekar eða mjög vel við um sig að foreldrar þeirra þekki foreldra vina/vinkvenna sinna.

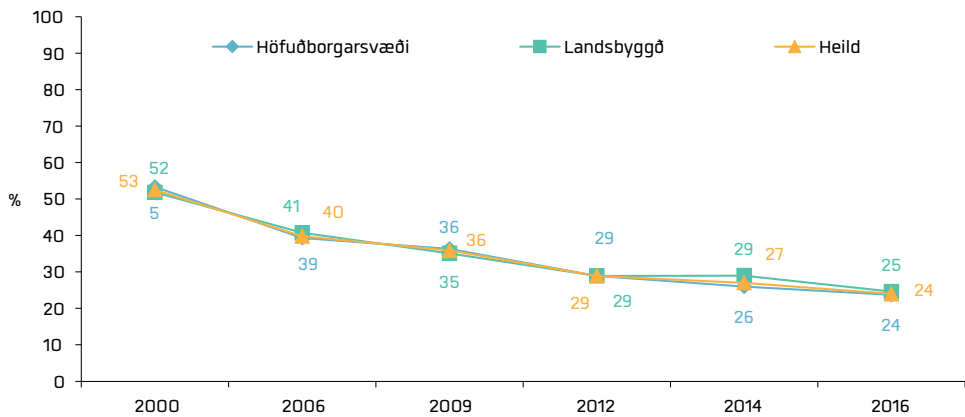
Mynd 34. Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk árin 2006 til 2016 sem segja það eiga frekar eða mjög vel við um sig að foreldrar þeirra þekki foreldra vina/vinkvenna sinna.

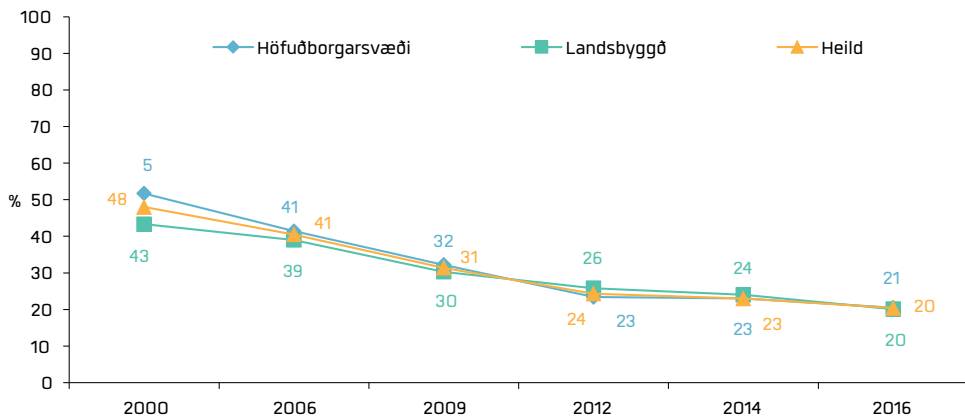
Mynd 35. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk árin 2006 til 2016 sem segja foreldra sína oft eða nær alltaf vita hvar þau eru á laugardagskvöldum.

Tafla 15. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk árið 2016 sem segja það eiga frekar eða mjög vel við um sig að foreldrar þeirra setji þeim reglur um hvað þau mega gera heima, utan heimilisins og um útvistartíma.

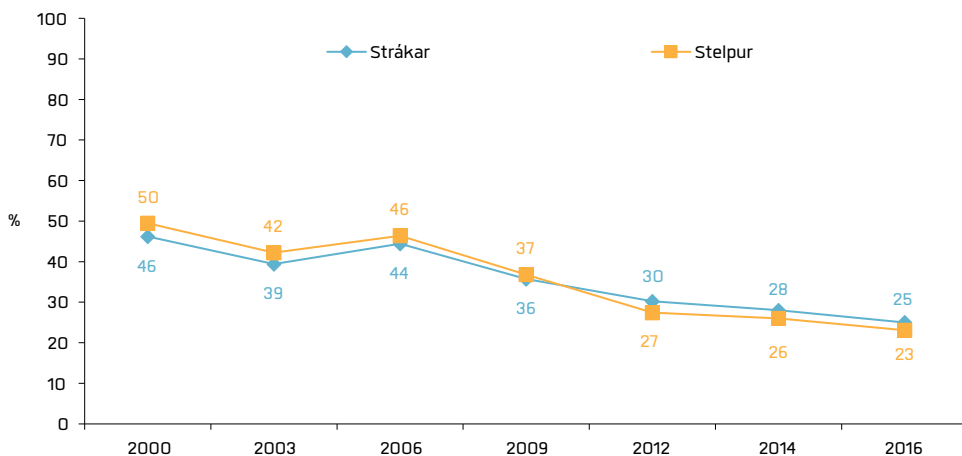
Foreldrar mínir setja ákveðnar reglur um:	Höfuðborgarsvæði Fjöldi (%)		Landsbyggð Fjöldi (%)		Heild Fjöldi (%)	
	Strákar	Stelpur	Strákar	Stelpur	Strákar	Stelpur
Hvað ég má gera heima	1437 (67.1)	1248 (57.8)	854 (63.1)	740 (57.4)	2291 (65.6)	1988 (57.6)
Hvað ég má gera utan heimilis	1209 (56.6)	1316 (60.8)	698 (51.9)	735 (57.0)	1907 (54.8)	2051 (59.4)
Hvenær ég á að koma heim á kvöldin	1549 (72.3)	1677 (77.5)	917 (68.1)	960 (73.9)	2466 (70.7)	2637 (76.1)

Mynd 36. Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2016 sem hafa verið úti eftir klukkan 10 að kvöldi þrisvar eða oftar síðastliðna 7 daga.

Mynd 37. Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2016 sem hafa verið úti eftir klukkan 10 að kvöldi þrisvar eða oftar síðastliðna 7 daga.

Mynd 38. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk sem hafa verið úti eftir miðnætti einu sinni eða oftar undanfarna 7 daga árin 2000 til 2016.

Tafla 16. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk árið 2016 sem segja það mjög eða frekar erfitt að fá eftirfarandi hjá foreldrum sínum: Umhyggju og hlýju, samræður um persónuleg málefni, ráðleggingar varðandi námið.

Að fá frá foreldrum:	Höfuðborgarsvæði Fjöldi (%)		Landsbyggð Fjöldi (%)		Heild Fjöldi (%)	
	Strákar	Stelpur	Strákar	Stelpur	Strákar	Stelpur
Umhyggju og hlýju	94 (4,4)	109 (5,0)	63 (4,7)	77 (5,9)	157 (4,5)	186 (5,4)
Samræður um persónuleg málefni	292 (13,6)	317 (14,6)	209 (15,5)	247 (19,1)	501 (14,3)	564 (16,3)
Ráðleggingar varðandi námið	200 (9,4)	253 (11,7)	154 (11,4)	185 (14,3)	354 (10,1)	438 (12,7)

HEILSA OG LIÐAN

Margvíslegir þættir skapa heilsu og liðan fólks, má þar nefna neyslu, hreyfingu, samskipti, almenn lífsskilyrði og það umhverfi sem að við búum í. Saman geta þessir þættir stuðlað að betri heilsu eða jafnvel haft neikvæð áhrif á heilsu. Í samvinnu við embætti landlæknis hefur Rannsóknir & greining innleitt nýja lýðheilsuvísa í spurningarlista sína og hér á eftir getur að líta þær niðurstöður. Notkun lýðheilsuvísa er liður í því að veita yfirsýn yfir lýðheilsu í hverju heilbrigðisumdæmi fyrir sig í samanburði við landið í heild.

Líðan ungmenna hefur verið mikið í deigluinni árið 2016. Gögn Rannsókna & greiningar frá árinu 2000 til 2016 sýna að þeim ungmönnum sem upplifa kvíða eða depurð hefur fjölgað, og hefur breytingin verið töluverð á meðal stúlkna. Vissulega er þessi þróun áhyggjuefni og vafalaust er það samspil margra þátta sem hefur áhrif. Á sama tíma hafa rannsóknir þó greint mikið af þeim þáttum sem stuðla að vellíðan ungmenna, má þar helst nefna umhyggju og hlýju foreldra, stuðning, aðhald og jákvætt eftirlit.

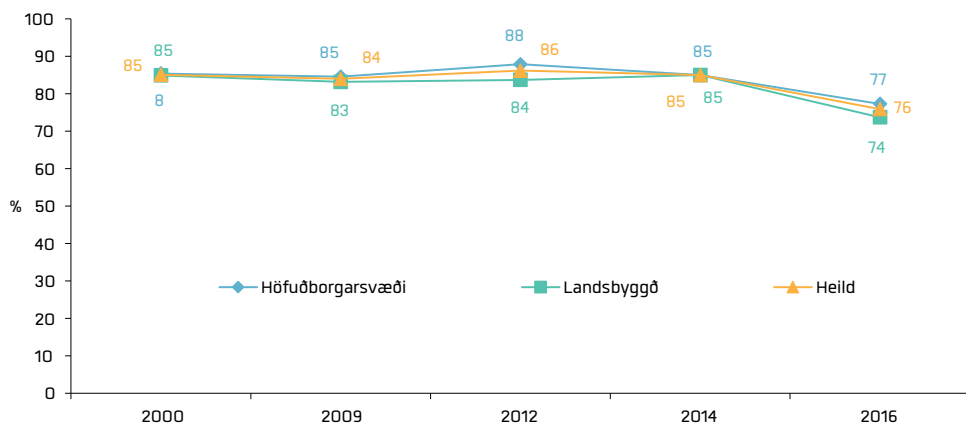
Svefnlengd íslenskra barna er ekki í samræmi við viðmið heilsugæslu höfuðborgarsvæðisins. Mælt er með að unglingar sofi um það bil 10 klukkustundir á nóttu en raunin er sú að innan við 10% barna sofa 9 klukkustundir eða meira. Eftir því sem unglingar eldast eru meiri líkur á að þeir fái ekki nægan svefn²¹, þeir sem sofa of lítið eru auðvitað þreyttir og geta upplifað dagsyfju sem hefur áhrif á afköst og virkni yfir daginn²², en það kemur meðal annars niður á námsárangri. Margir þættir hafa áhrif á svefn og svefngæði, til að mynda hefur hreyfing jákvæð áhrif á svefn á meðan skjánotkun fyrir háttatíma hefur neikvæð áhrif á svefn²³.

Niðurstöður sýna breytingar milli mælinga ef lítið er til þess hvernig þátttakendur meta andlega og líkamlega heilsu sína. Þó að meirihluti þátttakenda telji bæði líkamlega og andlega heilsu sína góða eða mjög góða má sjá að hlutfallið lækkar umtalsvert milli ára. Þannig meta árið 2016, 76% stráka í 9. og 10. bekk líkamlega heilsu sína góða eða mjög góða á meðan hlutfallið var 85% árið 2014. Stúlkur eru líklegri til að meta líkamlega heilsu sína lakari í samanburði við stráka og lækkar hlutfallið einnig meðal þeirra milli mælinga. Árið 2014 mátu 79% stelpna í 9. og 10. bekk heilsu sína góða eða mjög góða en árið 2016 hefur hlutfallið lækkað um 10 prósentustig og er 69%. Sömu mynd má sjá þegar lítið er til þess hvernig nemendur meta andlega heilsu sínu. Hlutfallið lækkar bæði hjá strákum og stelpum og þá eru stelpurnar líklegri til að meta andlega heilsu sína lakari í samanburði við stráka. Nemendur í 8. bekk eru hlutfallslega líklegri til að meta andlega og líkamlega heilsu sína góða í samanburði við sér eldri nemendur, en hlutfallið lækkar einnig meðal þeirra milli mælinga og greina má sama kynjamun.

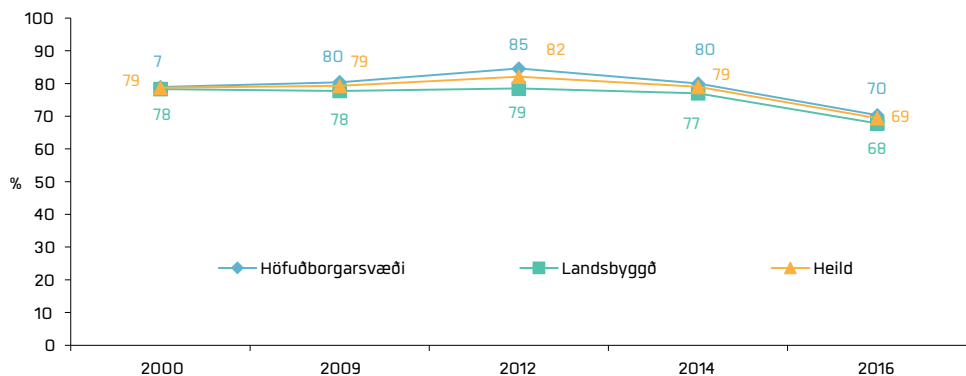
21) Lowry o.fl., 2012

22) Danner og Phillips, 2008

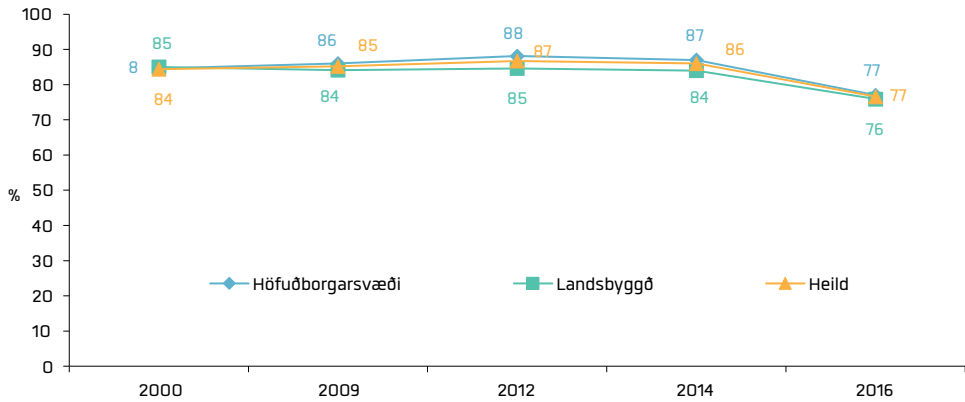
23) Orzech ofl, 2016

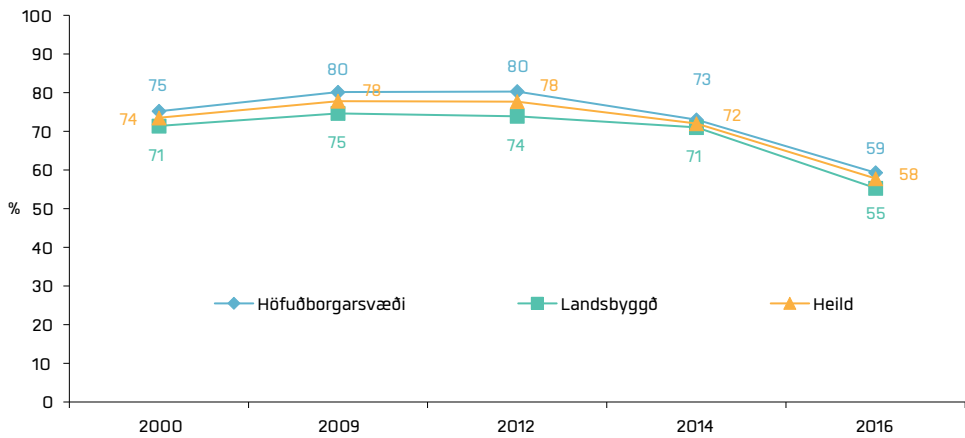
Mynd 39. Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2016 sem telja líkamlega heilsu sína góða eða mjög góða.

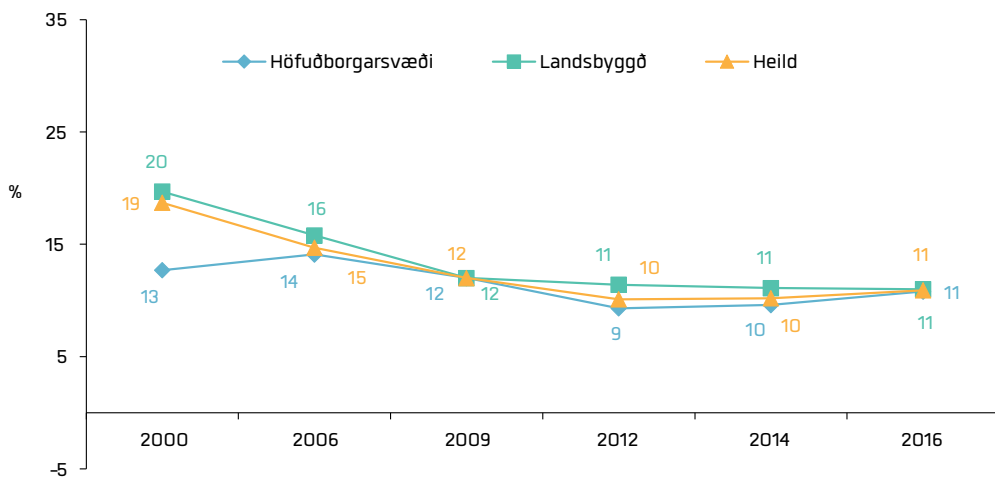
Mynd 40. Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2016 sem telja líkamlega heilsu sína góða eða mjög góða.

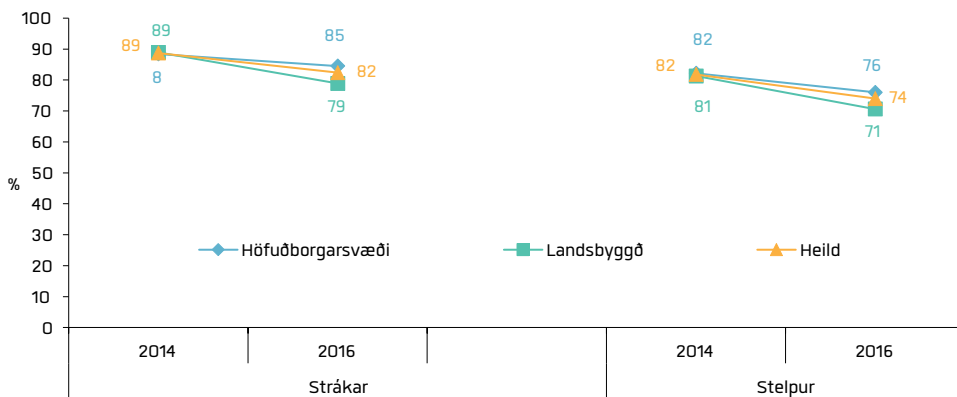
Mynd 41. Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2016 sem telja andlega heilsu sína góða eða mjög góða.

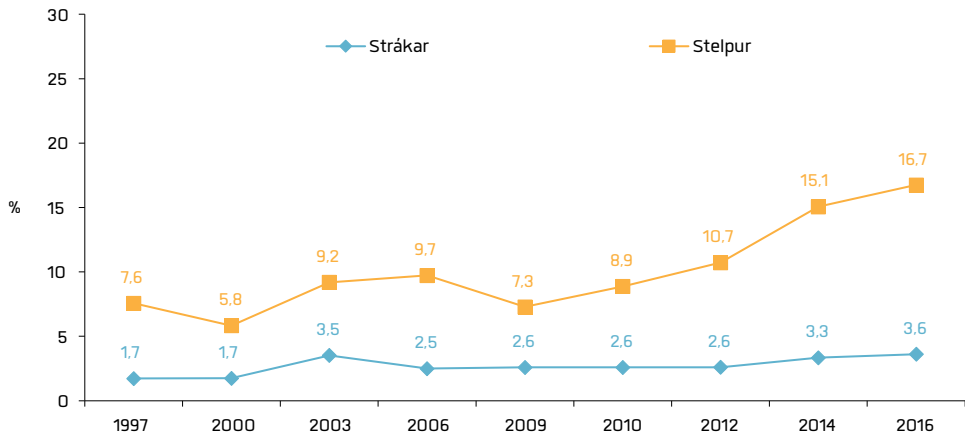
Mynd 42. Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2014 sem telja andlega heilsu sína góða eða mjög góða.

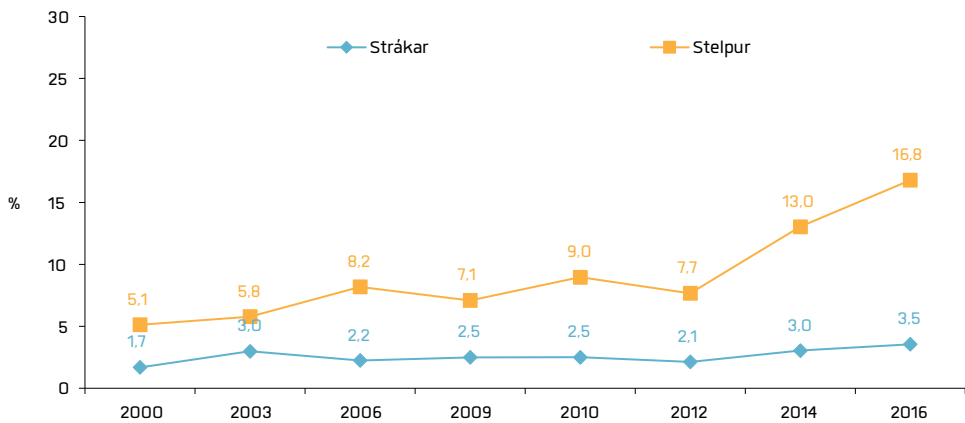
Mynd 43. Hlutfall stráka og stelpna í 8. bekk árið sem telja líkamlega heilsu sína góða eða mjög góða, árin 2000 og 2016.

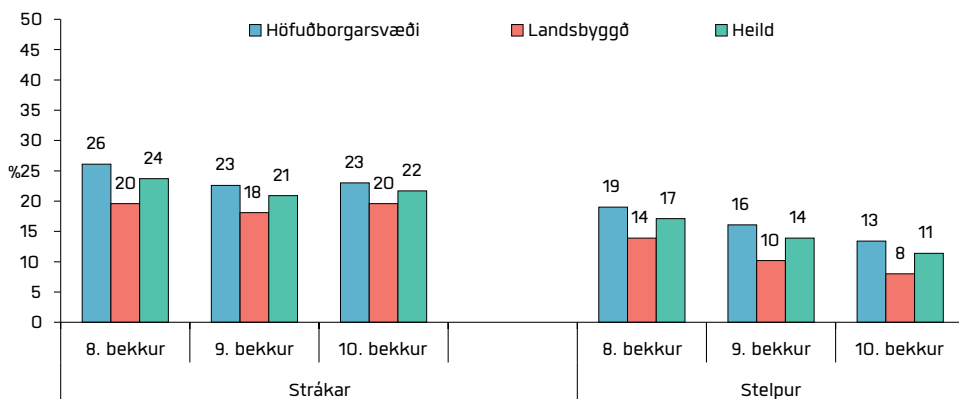
Mynd 44. Hlutfall stráka og stelpna í 8. bekk sem telja andlega heilsu sína góða eða mjög góða, árin 2014 og 2016.

Mynd 45. Hlutfall stelpna og stráka í 9. og 10. bekk á landinu í heild, sem skora hæst á þunglyndiskvarðanum, árin 1997–2016 fyrir landið í heild.

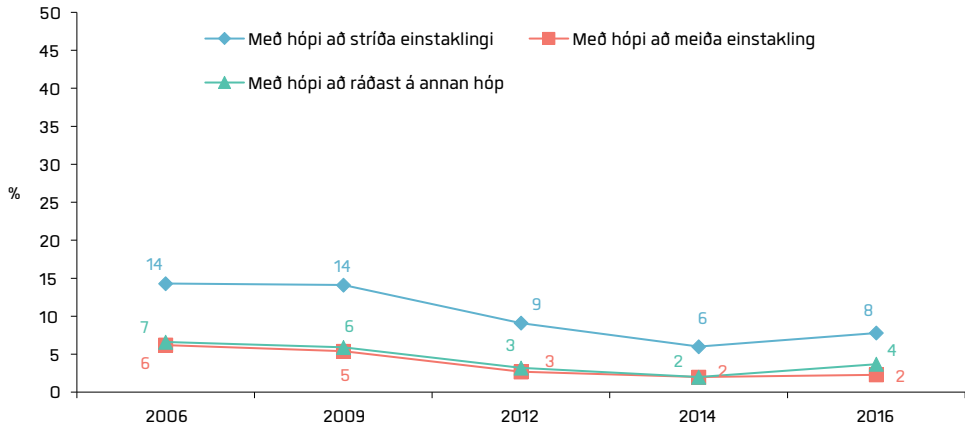
Mynd 46. Hlutfall stelpna og stráka í 9. og 10. bekk á landinu í heild, sem skora hæst á kvíðakvarðanum, árin 2000–2016 fyrir landið í heild.

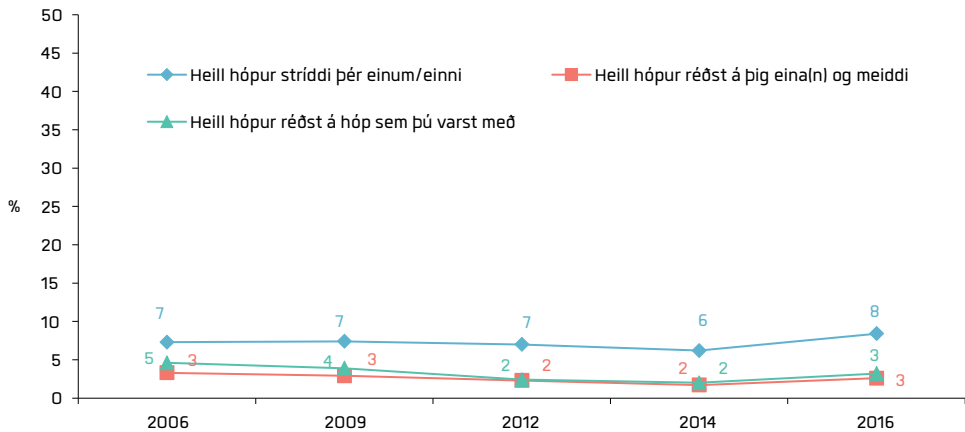
Mynd 47. Hlutfall stráka og stelpna í 8., 9. og 10. bekk árið sem skora 31–35 á vellíðanarkvarða (SWEMWBS (kvarði 7–35)), árið 2016.

Tafla 17. Hvað sefur þú að jafnaði margar klukkustundir á nóttu. Hlutfall nemenda í 8., 9. og 10. bekk, árið 2016.

Hvað sefur þú að jafnaði margar klukkustundir á nóttu	Höfuðborgarsvæði Fjöldi (%)			Landsbyggð Fjöldi (%)		
	8.b.	9.b.	10.b.	8.b.	9.b.	10.b.
meira en 9 klst:	188 (8.9)	98 (4.5)	64 (3.0)	86 (6.8)	59 (4.6)	37 (2.7)
um 9 –8 klst:	1351 (63.9)	1182 (54.8)	907(42.1)	798 (63.3)	717 (56.0)	635 (46.8)
um 7 – 6 klst:	518 (24.5)	774 (35.9)	1054 (48.9)	323 (25.6)	432 (33.7)	564 (41.5)
minna en 6 klst:	56 (2.7)	104 (4.8)	129 (6.0)	53 (4.2)	73 (5.7)	122 (9.0)

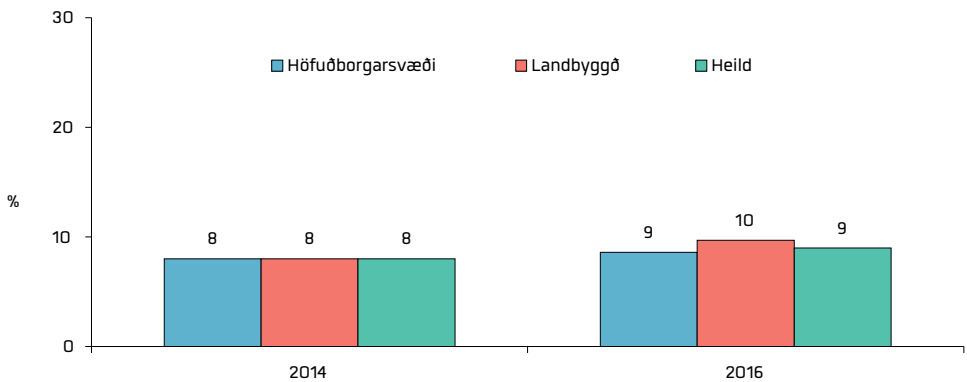
Mynd 48. Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk árin 2006 til 2016 sem segjast hafa tekið þátt í stríðni/ofbeldi einu sinni eða oftár síðastliðna 12 mánuði.

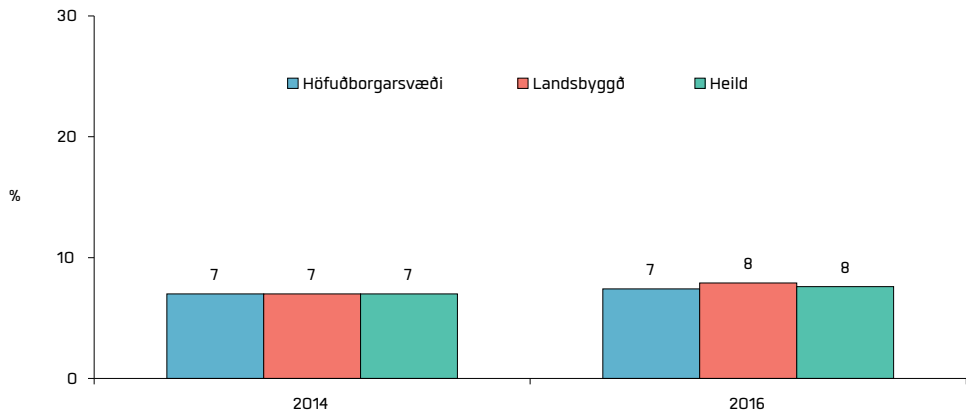
Mynd 49. Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk árin 2006 til 2016 sem segjast hafa orðið fyrir stríðni/ofbeldi einu sinni eða oftár síðastliðna 12 mánuði.

Tafla 17. Hve oft hefur eftirfarandi gerst hjá þér um ævina. Hlutfall nemenda í 8., 9. og 10. bekk, árið 2016.

	Höfuðborgarsvæði Fjöldi (%)	Landsbyggð Fjöldi (%)
Þú sent andstyggileg eða særandi skilaboð til einstaklings eða hóps		
	8., 9. og 10. bekkur	8., 9. og 10. bekkur
Aldrei	4954 (78,4)	2987 (77,3)
1x til 2x	940 (14,9)	634 (16,4)
3x eða oftár	422 (6,7)	242 (6,3)
Þú fengið andstyggileg eða særandi skilaboð frá einstaklingi eða hópi		
	8., 9. og 10. bekkur	8., 9. og 10. bekkur
Aldrei	4209 (66,9)	2474 (64,2)
1x til 2x	1101 (17,5)	753 (19,5)
3x eða oftár	985 (15,6)	629 (16,3)

Mynd 50. Hefur þú orðið fyrir líkamlegu ofbeldi síðastliðna 12 mánuði? Hlutfall nemenda í 8., 9. og 10. bekk sem segja að slíkt hafi komið fyrir einu sinni eða oftár, árin 2014 og 2016.

Mynd 51. Hefur þú beitt einhvern líkamlegu ofbeldi síðastliðna 12 mánuði? Hlutfall nemenda í 8., 9. og 10. bekk sem segja að slíkt hafi gerst einu sinni eða oftár, árin 2014 og 2016.

MATUR OG DRYKKUR

Foreldrar eru fyrirmynd barnanna sinna og með því að kenna góðar neysluvenjur erum við að auka líkur á að börnin okkar velji góða heilnæma næringu þegar að valið verður þeirra. Sú næring sem verður fyrir valinu knýr áfram líkama og huga. Börn sem borða hollan mat og hreyfa sig gengur betur í skóla og hafa jákvæðari sjálfsmynd heldur en þau ungmenni sem gera það ekki²⁴. Í íslensku samfélagi hefur orðin ákveðin heilsuvakning og eru ungmenni farin að neyta ávaxta og grænmetis í auknum mæli, neysla á sætindum og sætu kexi hefur minnkað og einnig neysla á sykrudum gosdrykkjum. Aðgengi skiptir hér einnig máli og mikilvægt er að tryggja að ungmenni hafi ávallt gott aðgengi að heilnæmum mat, á heimili og í skólum.

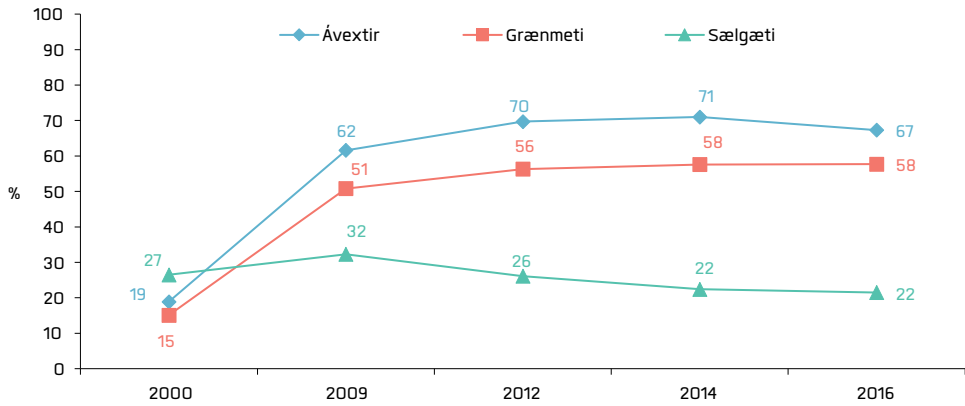
Koffíneysla ungmenna hefur aukist undanfarin ár í efstu bekkjum grunnskóla, sérstaklega í formi orkudrykkja en einnig er aukning í kaffidrykkju. Börn og ungmenni eru viðkvæmari fyrir koffíni heldur en fullorðnir²⁵ og hefur neysla meðal annars neikvæð áhrif á svefn. Einnig eru þau ungmenni sem neyta mikils koffíns líklegri til þess að sýna aðra áhættuhegðun, svo sem reykja, drekka áfengi og sýna ofbeldi²⁶.

Í eftirfarandi kafla má finna mælingar á hlutfalli unglinga í 8., 9. og 10. bekk sem segjast neyta ávaxta og/eða grænmetis, og sælgætis daglega eða oft á dag. Kemur þar fram að neysla ávaxta og grænmetis heldur áfram að aukast miðað við fyrri ár, en árið 2000 sögðust 27% stelpna neyta ávaxta daglega eða oft á dag, en 75% árið 2016. Eins benda niðurstöður til þess að þeim sem neyta sælgætis fækkar heldur, en árið 2000 sögðust 27% stráka neyta sælgætis daglega eða oft á dag, en 22% árið 2016. Þá hefur koffíneysla nemenda og neysla þeirra á gosdrykkjum verið skoðuð og sýna niðurstöður að dregið hefur verulega úr neyslu á kóladykkjum milli áranna 2012 og 2016, en neysla á kaffi og orkudrykkjum helst svipuð eða hækkar lítið eitt.

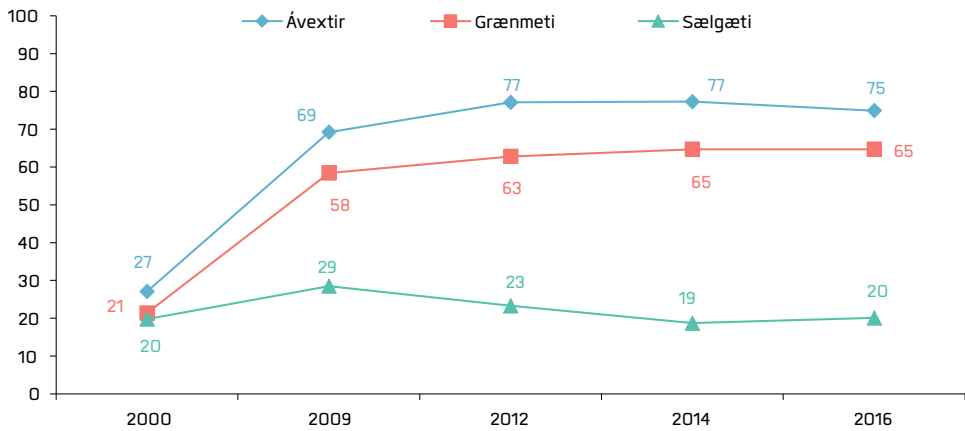
24) Sigfúsdóttir o.fl. 2007; Kristjánsson o.fl. 2009.

25) Matvælastofnun, 2014.

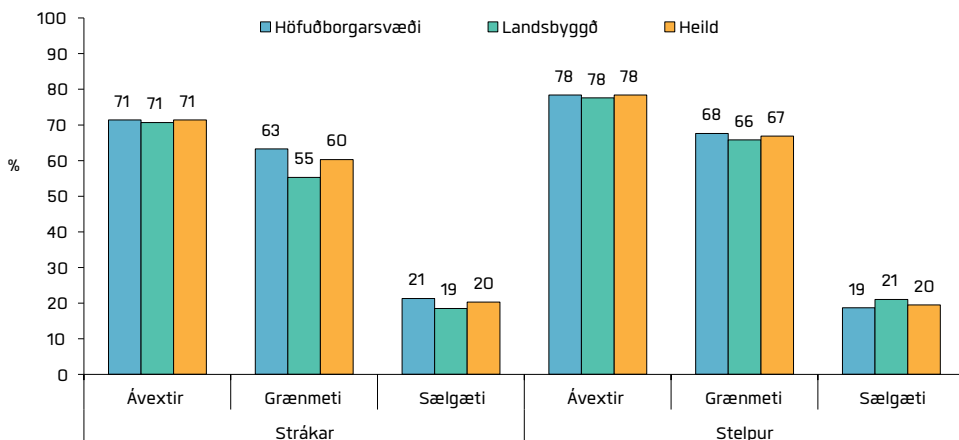
26) Kristjánsson o.fl. 2013.

Mynd 52. Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2016 sem neyta tiltekinnar fæðu daglega eða oft á dag.

Mynd 53. Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2016 sem neyta tiltekinnar fæðu daglega eða oft á dag.

Mynd 54. Hlutfall stráka og stelpna í 8. bekk árið 2016 sem neyta tilekinnar færðu daglega eða oft á dag.

Tafla 18. Hversu mörg glös eða bolla drekkur þú af eftirfarandi á hverjum degi? Hlutfall nemenda í 8., 9. og 10. bekk sem segja: eitt/einn til þrjá/þrjú glös/bolla af kaffi eða kóla-drykkjum (d. Kók/Pepsi), greint eftir kyni og búsetu árin 2012 til 2016.

		Höfuðborgarsvæði Fjöldi (%)			Landsbyggð Fjöldi (%)		
		2012	2014	2016	2012	2014	2016
Kaffi	Strákar	221 (7.3)	218 (7.2)	303 (9.7)	191 (9.1)	208 (10.2)	227 (11.7)
	Stelpur	184 (5.7)	245 (7.5)	262 (8.2)	97 (4.6)	136 (6.5)	154 (8.0)
Kóla drykkir	Strákar	1821 (61.2)	1493 (50.7)	1348 (44.1)	1239 (60.3)	1045 (52.0)	897 (47.4)
	Stelpur	1162 (36.6)	982 (30.2)	769 (24.2)	840 (40.3)	661 (32.1)	489 (25.6)
Orkudrykkir	Strákar	769 (25.7)	556 (18.6)	578 (18.8)	559 (27.0)	390 (19.3)	413 (21.6)
	Stelpur	397 (12.4)	241 (7.4)	299 (9.3)	310 (14.8)	185 (8.9)	216 (11.2)

NÁM OG SKÓLI

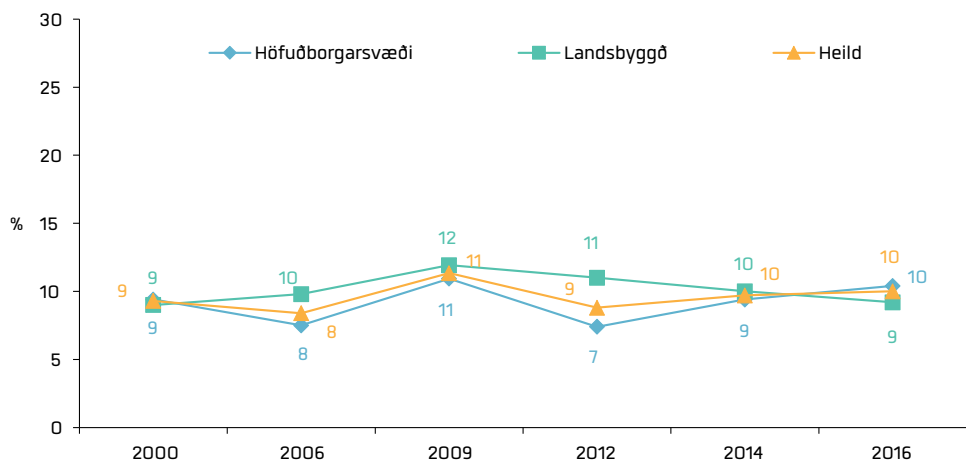
Skólinn gegnir mikilvægu hlutverki í lífi barna og ungmenna frá 6 ára aldri, þar á sér stað formleg og óformleg menntun. Í skólum myndast jafningjahópar sem munu koma til með að skipa veigamikinn sess í lífi barna fram eftir aldri. Mikilvægt er að foreldrar, nemendur og starfsfólk skóla geti unnið vel saman og ávinningur af foreldrasamvinnu kemur fram í betri líðan barna, betri námsárangri og minni líkum á vímuefnaneyslu²⁷. Líðan barna í skólanum skiptir miklu máli og mikilvægt er að fylgjast grannt með líðan einstakra barna sem og bekknum í heild.

Strákum virðist líða verr í skóla heldur en stelpum. Þeir þættir sem hafa sterkustu áhrifin á þennan kynjamun eru áhugi á námsefninu, hversu erfitt nemendur telja námið vera og hversu auðvelt þeir telja það vera að fá hrós frá kennara²⁸. Árið 1974 var sett fram í grunnskólaögum ákvæði um að skólinn ætti að vera fyrir alla, að allir hefðu jafnan rétt til náms. Í dag er staðan sú að þriðjungur stráka leiðist í skólanum og líklegt er að slík leiði til vanvirkni. Mikilvægt er að greina hvers vegna þessi leiði á sér stað og hvernig er hægt að bregðast við til þess að barnið vaxi og dafni í sínu daglega starfi.

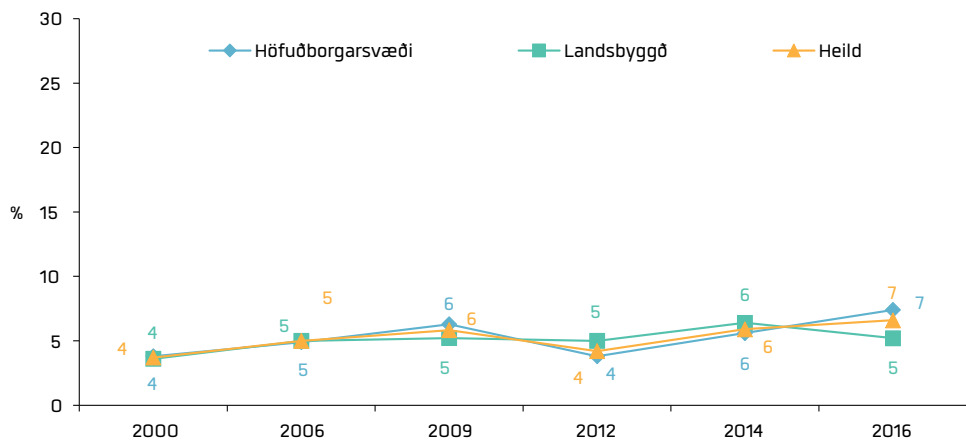
Í niðurstöðum *Ungt fólk 2016* kemur meðal annars fram að hlutfall stráka í 9. og 10. bekk á höfuðborgarsvæðinu sem telja námið tilgangslaust helst óbreytt milli mælinga eða sem nemendur 10%. Hlutfall stelpna á höfuðborgarsvæðinu sem segja slíkt eiga við um sig er 7% árið 2016 á meðan 5% stelpna á landsbyggðinni svara því til. Það fjölgar í hópi stráka á landsbyggðinni sem segja að þeim leiðist námið, fer úr 28% árið 2014 í 32% árið 2016. Á meðan hlutfallið helst óbreytt milli mælinga hjá stelpum á landsbyggðinni hækkar það um tvö prósentustig meðal stelpna á höfuðborgarsvæðinu, fer úr 18% árið 2014 í 20% árið 2016. Lítil breyting er á milli ára meðal þeirra stráka sem telja sig illa búna undir kennslustundir, á meðan hlutfallið hækkar meðal stelpnanna og er nú 10% óháð búsetu. Hlutfall stráka sem telja sig oft eða alltaf líða illa í skólanum helst nokkuð hækkar um 2 prósentustig meðal stráka, en meðal stelpna má greina aukningu frá árinu 2014. Árið 2016 segja 15% stelpna á landsbyggðinni að slíkt eigi oft eða nær alltaf við um þær, 12% á höfuðborgarsvæðinu og sem nemur 13% á landsvísu. Í þessu sambandi er áhugavert að hlutfall stráka er 8% óháð búsetu. Mikill meirihluti nemenda segir að sér semji vel við kennarana sína. Þannig segjast einungis um 7% stráka og 5% stelpna að það eigi oft eða nær alltaf við um þau að semja illa við kennarana sína árið 2016 og er það óháð búsetu.

27) Kristjánsson o.fl. 2013

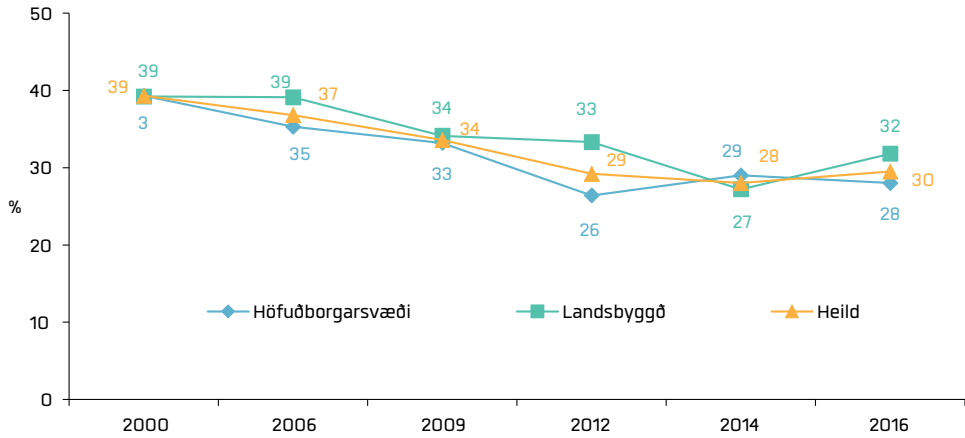
28) Pálsdóttir o.fl. 2012.

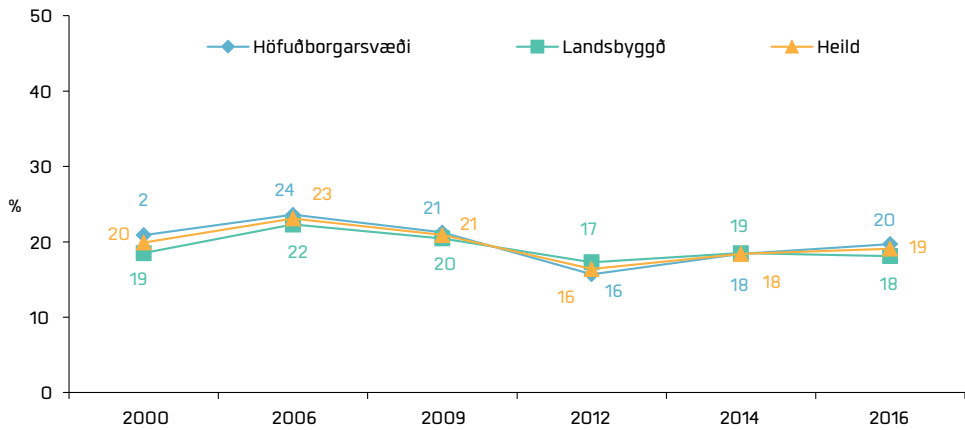
Mynd 55. Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk sem segja það eiga oft eða nær alltaf við um sig að þeim finnist námið tilgangslaust, árin 2000 til 2016.

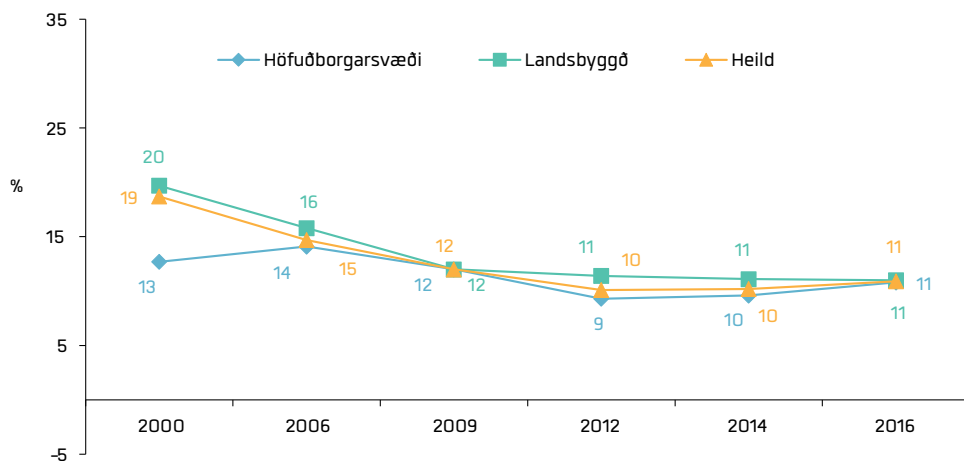
Mynd 56. Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk sem segja það eiga oft eða nær alltaf við um sig að þeim finnist námið tilgangslaust, árin 2000 til 2016.

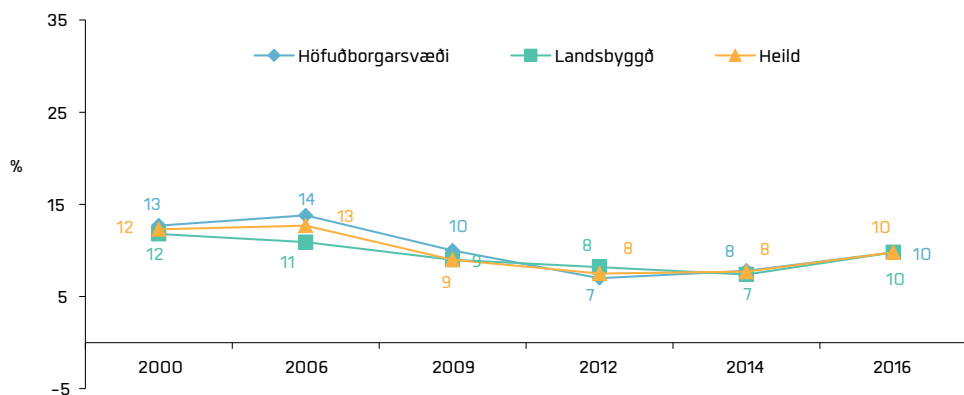
Mynd 57. Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk sem segja það eiga oft eða nær alltaf við um sig að þeim leiðist námið, árin 2000 til 2016.

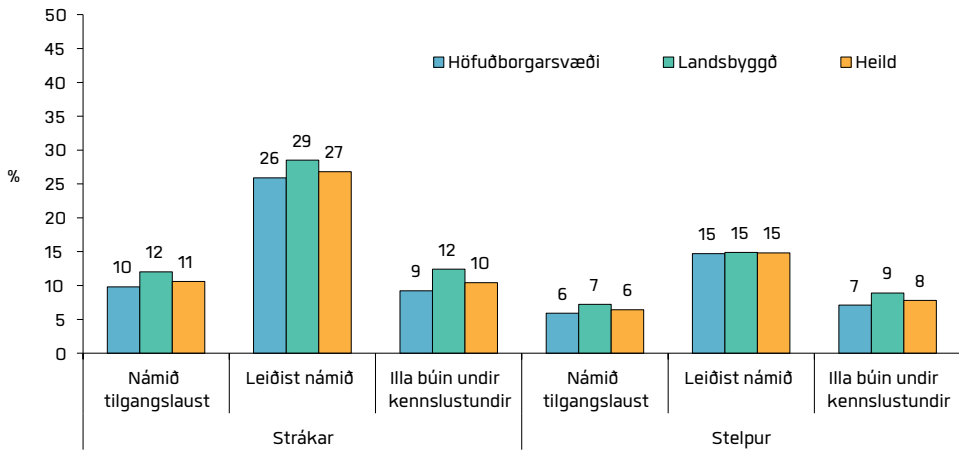
Mynd 58. Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk sem segja það eiga oft eða nær alltaf við um sig að þeim leiðist námið, árin 2000 til 2016.

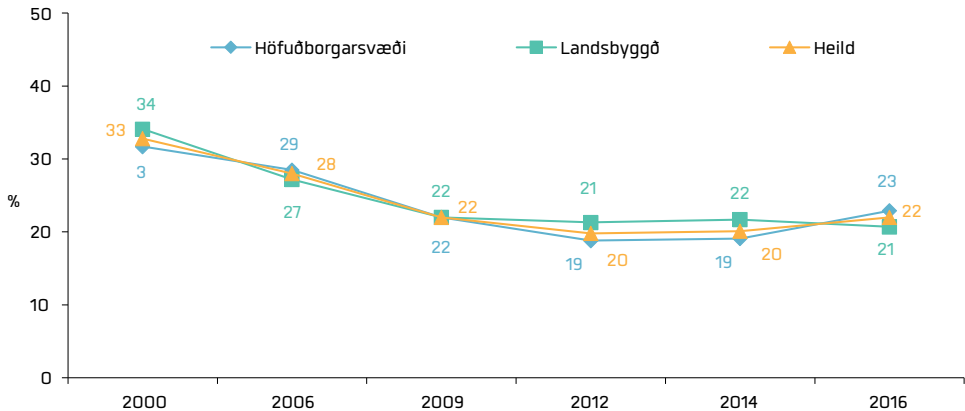
Mynd 59. Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk sem segja það eiga oft eða nær alltaf við um sig að þeir séu illa búnir undir kennslustundir, árin 2000 til 2016.

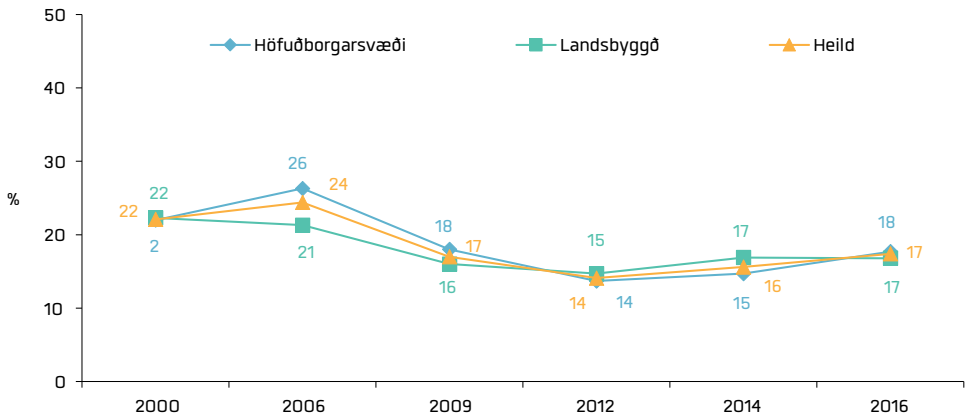
Mynd 60. Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk sem segja það eiga oft eða alltaf við um sig að þær séu illa búnar undir kennslustundir, árin 2000 til 2016.

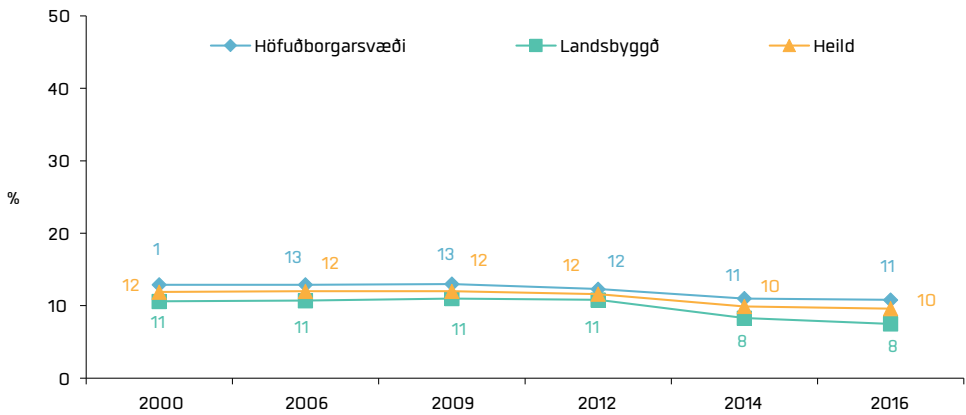
Mynd 61. Hlutfall stráka og stelpna í 8. bekk árið 2016 sem segja það oft eða alltaf eiga við um sig að þeim finnist námið tilgangslaust, leiðist námið, og/eða að séu illa bún undir kennslustundir.

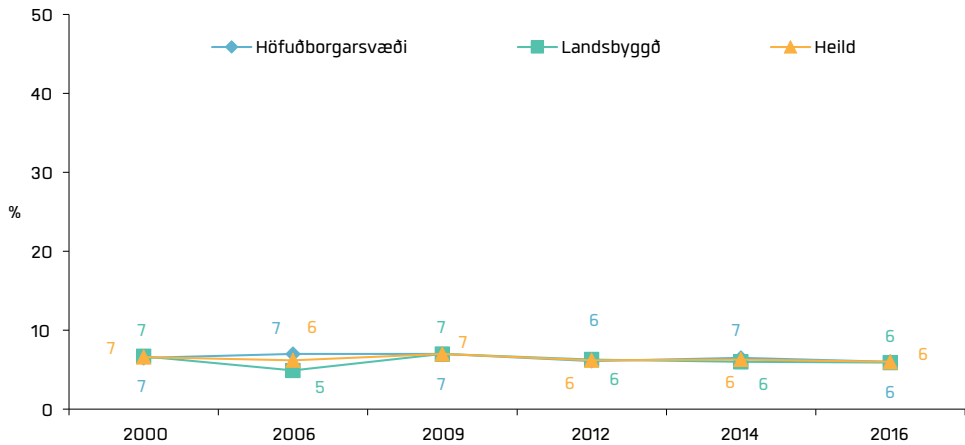
Mynd 62. Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk sem segja það eiga oft eða nær alltaf við um sig að þeir leggi ekki næga rækt við námið, árin 2000 til 2016.

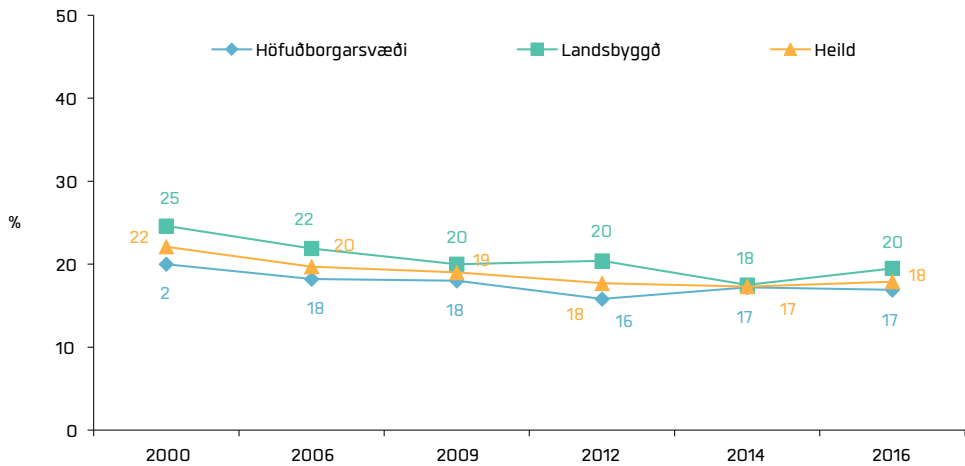
Mynd 63. Hlutfall **stelpna** í 9. og 10. bekk sem segja það eiga oft eða alltaf við um sig að þær leggi ekki næga rækt við námið, árin 2000 til 2016.

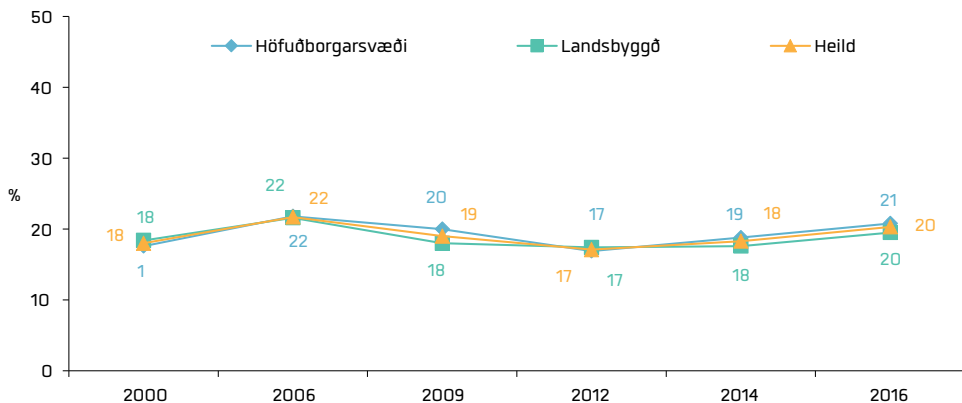
Mynd 64. Hlutfall **stráka** í 9. og 10. bekk sem segja það eiga oft eða nær alltaf við um sig að þeim finnst námið of létt, árin 2000 til 2016.

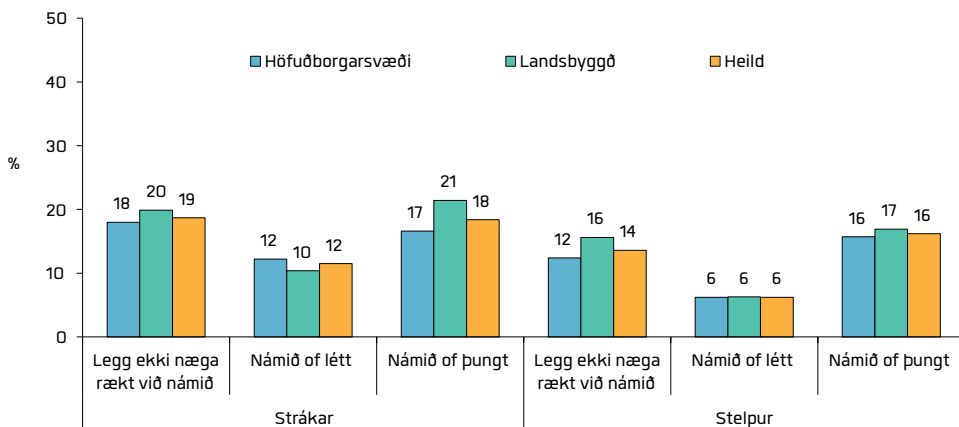
Mynd 65. Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk sem segja það eiga oft eða alltaf við um sig að þeim finnist námið of létt, árin 2000 til 2016.

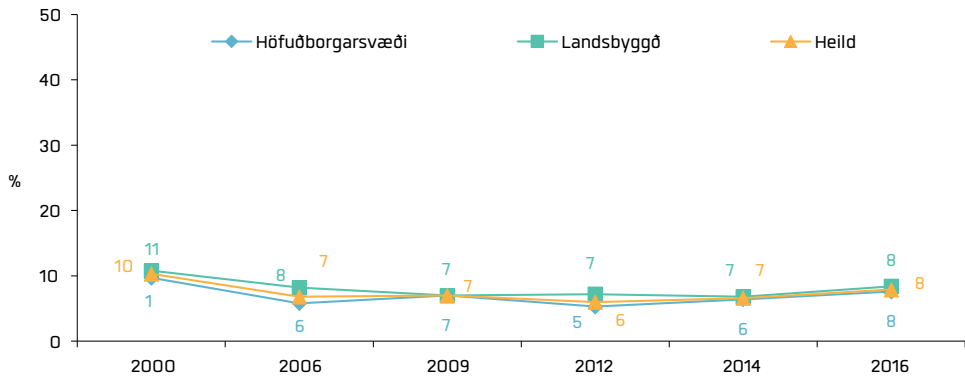
Mynd 66. Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk sem segja það eiga oft eða alltaf við um sig að námið sé of þungt, árin 2000 til 2016.

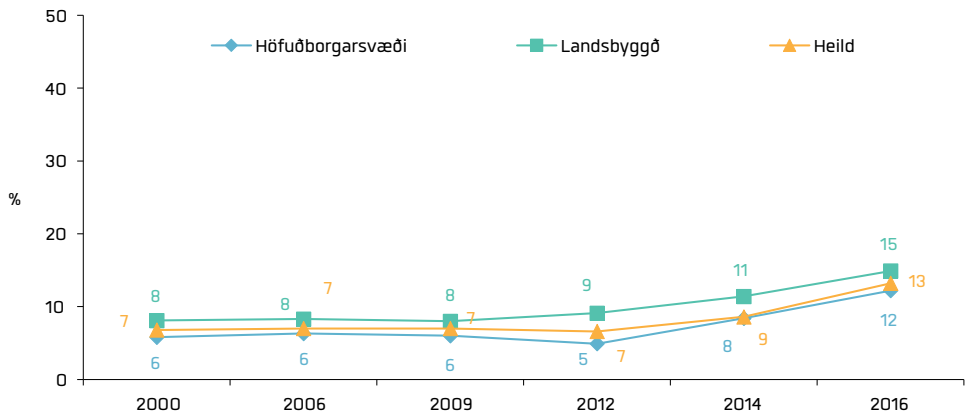
Mynd 67. Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk sem segja það eiga oft eða alltaf við um sig að námið sé of þungt. árin 2000 til 2016.

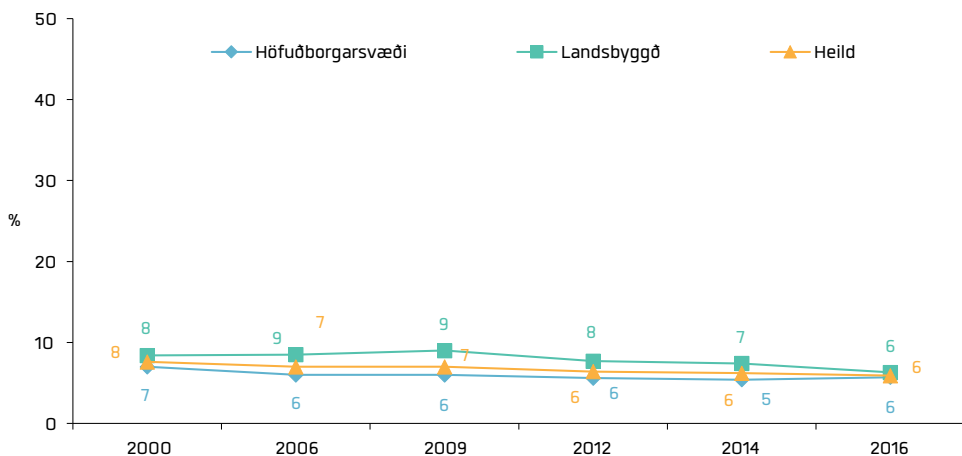
Mynd 68. Hlutfall stráka og stelpna í 8. bekk árið 2016 sem segja það eiga oft eða alltaf við um sig að þau leggi ekki næga rækt við námið, að námið sé of létt, og/eða að námið sé of þungt.

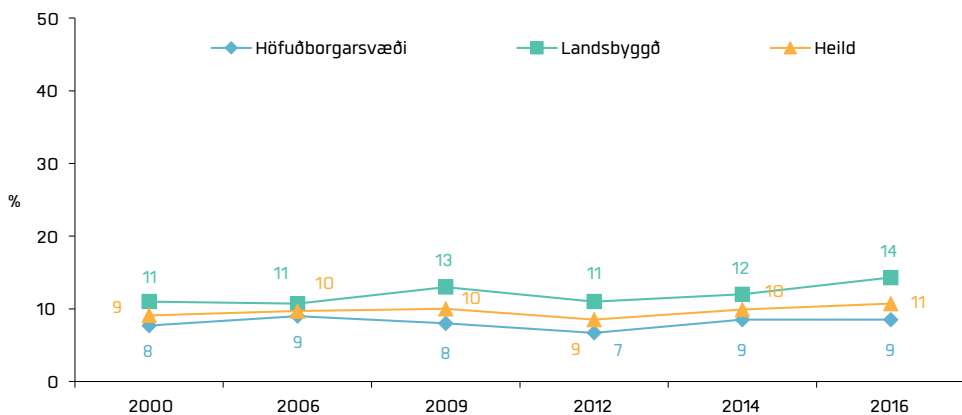
Mynd 69. Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk sem segja það eiga oft eða nær alltaf við um sig að þeim líði illa í skólanum, árin 2000 til 2016.

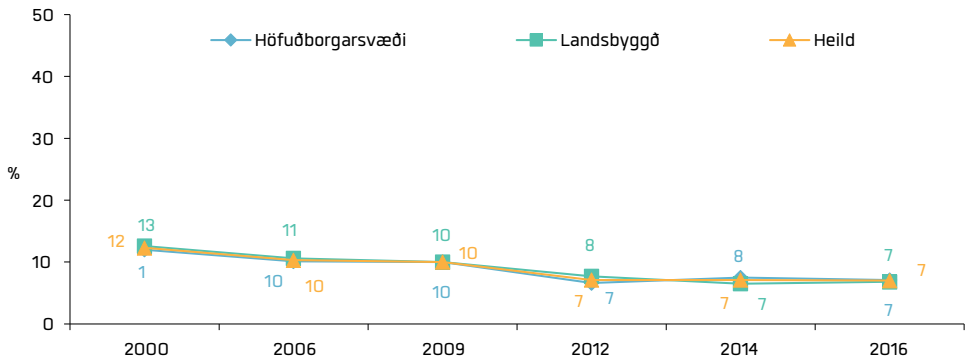
Mynd 70. Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk sem segja það eiga oft eða alltaf við um sig að þeim líði illa í skólanum, árin 2000 til 2016.

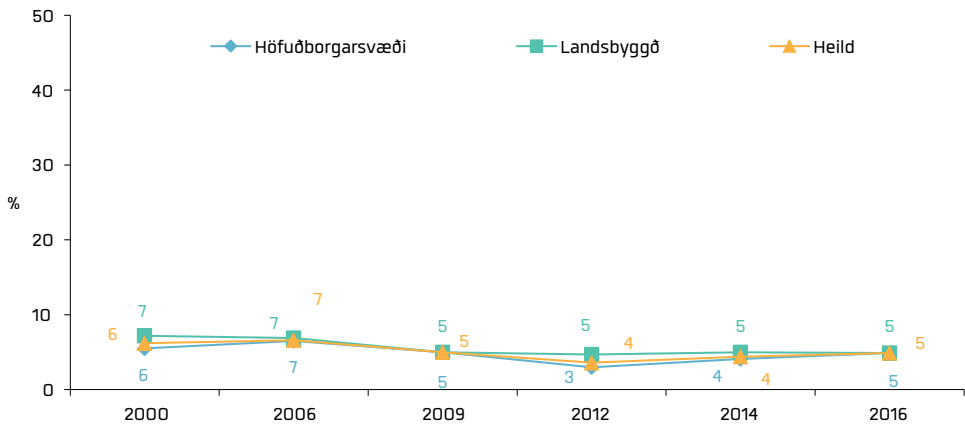
Mynd 71. Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk sem segja það eiga oft eða alltaf við um sig að þá langi til að skipta um skóla, árin 2000 til 2016.

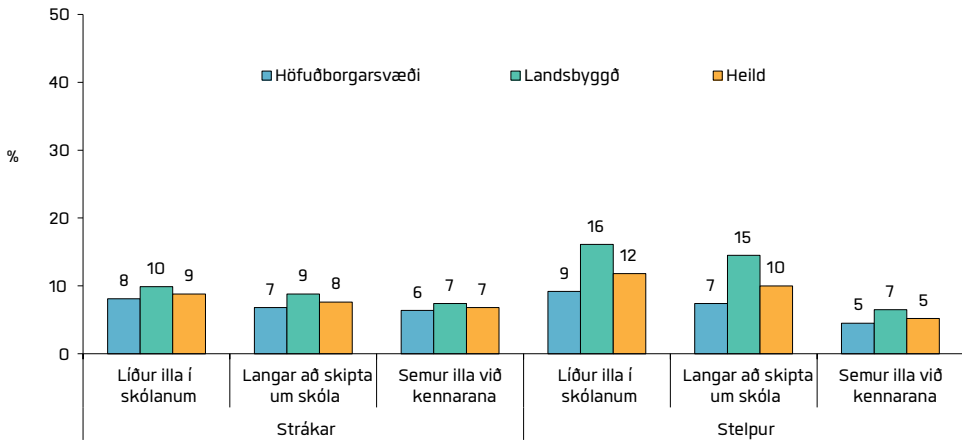
Mynd 72. Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk sem segja það eiga oft eða alltaf við um sig að þær langi til að skipta um skóla, árin 2000 til 2016.

Mynd 73. Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk árin sem segja það eiga oft eða nær alltaf við um sig að þeim semji illa við kennarana, árin 2000 til 2016.

Mynd 74. Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk sem segja það eiga oft eða alltaf við um sig að þeim semji illa við kennarana, árin 2000 til 2016.

Mynd 75. Hlutfall stráka og stelpna í 8. bekk árið 2016 sem segja það eiga oft eða alltaf við um sig að þeim líði illa í skólanum, langi til að skipta um skóla og/eða semji illa við kennarana.

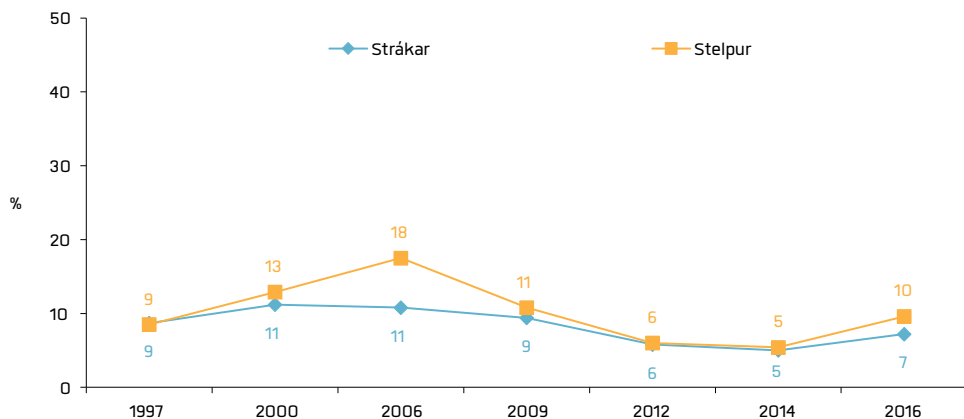
ATVINNUPÁTTAKA OG FJÁRHAGUR FJÖLSKYLDUNNAR

Þátttaka íslenskra ungmenna í atvinnulífínu hefur varað lengi en hlutfall virkra þátttakenda sveiflast á milli mælinga. Samkvæmt doktorsrannsókn Margrétar Einarsdóttur þá hefur efnahagsástandið í samfélaginu áhrif á atvinnupátttöku ungmenna. Veturinn 1997 til 1998 unnu 15% ungmenna við verslunarstörf en 2007 til 2008, eftir hrun, var hlutfallið 41%. Jafnframt rannsakaði Margrét menntunarstöðu foreldra í tengslum við atvinnupátttöku ungmenna. Þau börn sem áttu minna menntaða foreldra voru líklegri til þess að byrja að vinna yngri og verja launum sínum í nauðsynjar en ungmenni sem áttu foreldra með háskólamenntun.

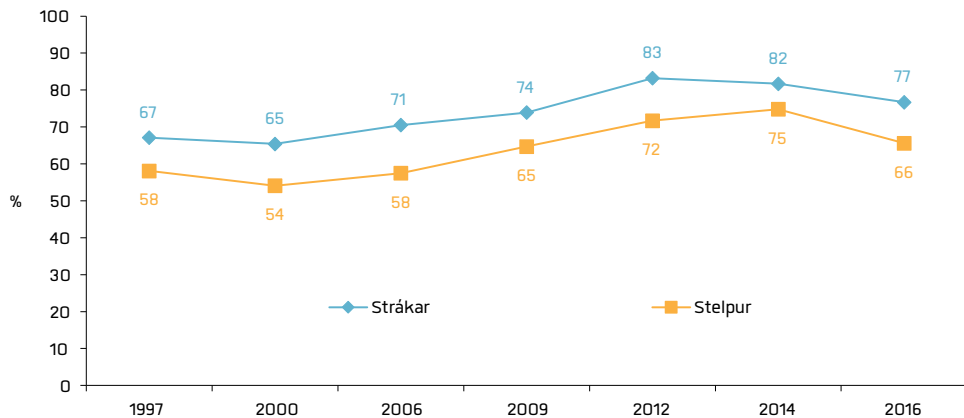
Börn fólks sem fær fjárhagslega aðstoð fara oftár í bíó, party eða boð hjá jafningjum og taka frekar þátt í starfi á vegum félagsmiðstöðva, en eru ólíklegri til þess að stunda hreyfingu og tónlistarskóla²⁹. Jákvætt er að fæstir upplifa að foreldrar þeirra séu illa staddir en það er áriðandi að standa vörð um hagsmuni barna og gæta þess að allir hafi jöfn tækifæri til þess að leggja stund á hreyfingu eða tómskund að eigin vali.

Niðurstöður sýna að hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk sem vinna 10 klukkustundir eða meira í viku hverri með námi sínu hækkar nú milli mælinga. Hlutfallið var hæst árið 2006 þegar 18% stelpna og 11% stráka sögðust vinna 10 klukkustundir eða meira með náminu í hverri viku. Árið 2016 er hlutfallið 10% meðal stelpna og 7% hjá strákum. Að sama skapi fækkar þeim nemendum sem vinna ekki með námi sínu. Um 77% stelpna segja slíkt eiga við um þær á meðan hlutfallið var 82% árið 2014. Þegar litið er til stráka í þessu sambandi segjast um 66% ekki vinna með námi sínu árið 2016 og lækkar það þannig um níu prósentustig milli árána 2014 og 2016. Þá gefur að líta mælingar á fjárhag foreldra sem sýna að hlutfallslega fáir telja foreldra sína fjárhagslega illa stadda, hafi ekki efni á að reka bíl, borga brýnustu nauðsynjar og/eða fyrir þá tómskundastarfsemi sem þau vilja stunda. Þá koma svo til engar breytingar fram á þessum mælingum miðað við fyrri ár.

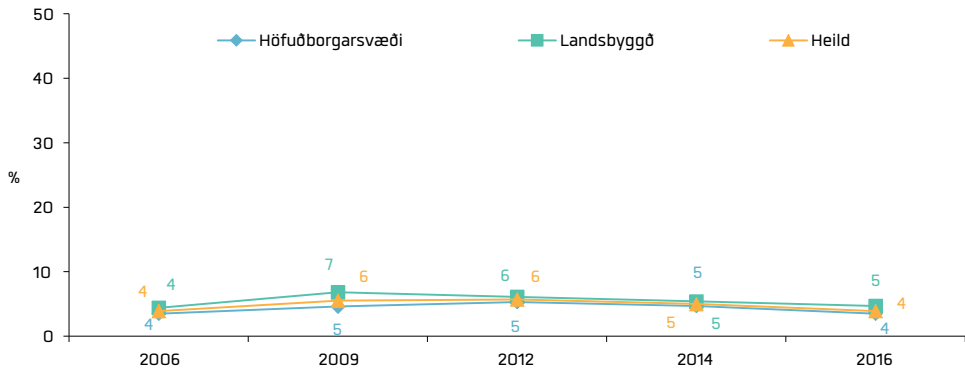
29) Ásdís Aðalbjörg Arnalds o.fl. 2012

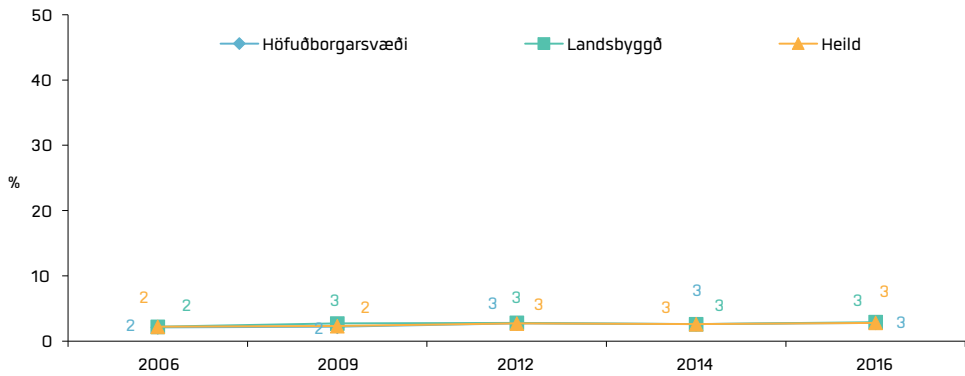
Mynd 76. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk árin 1997 til 2016 sem vinna 10 klukkustundir eða meira með náminu í hverri viku.

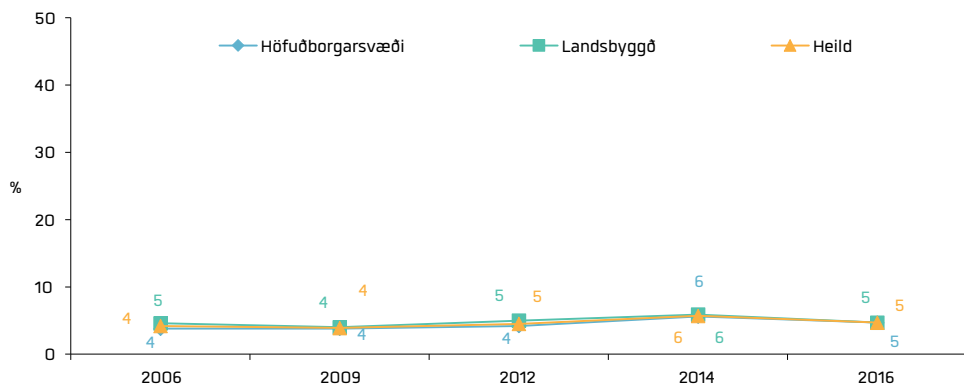
Mynd 77. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk árin 1997 til 2016 sem vinna ekki með námi sínu.

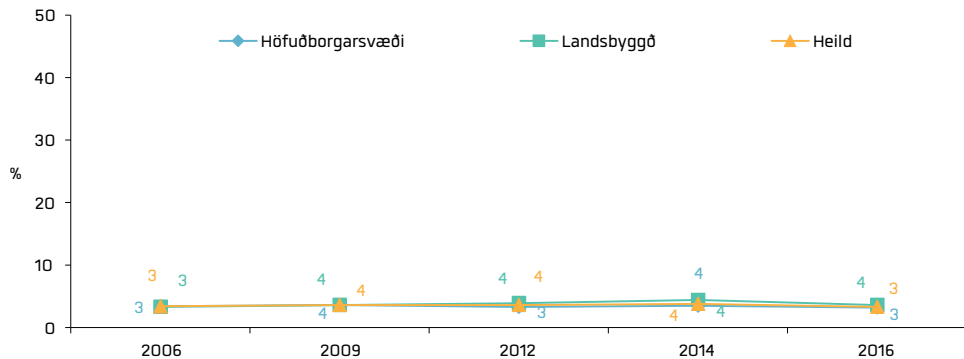
Mynd 78. Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk árin 2006 til 2016 sem segja foreldra sína oft eða nær alltaf illa fjárhagslega stadda.

Mynd 79. Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk árin 2006 til 2016 sem segja foreldra sína oft eða nær alltaf ekki hafa efni á að reka bíl.

Mynd 80. Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk árin 2006 til 2016 sem segja foreldra sína oft eða nær alltaf ekki hafa næga peninga til að borga brýnustu nauðsynjar.

Mynd 81. Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk árin 2006 til 2016 sem segja foreldra sína oft eða nær alltaf ekki hafa ráð á að greiða fyrir þá tómstundastarfsemi sem þau vildu helst stunda (t.d. tónlistarnám eða íþróttir).

VÍMUEFNANOTKUN

Íslenskt samfélag hefur náð góðum árangri með forvörnum gegn vímuefnaneyslu barna og ungmenna undanfarin ár³⁰. Við erum fyrirmyndir annarra þjóða og á vormánuðum 2016 á ráðstefnu Sameinuðu þjóðanna kynnti Rannsóknir & greining Íslenska forvarnarmódelið fyrir heiminum. Aðspurð hvað aðrar þjóðir gætu gert til þess að ná tökum á vímuefnavandanum svaraði Inga Dóra Sigfúsdóttir, stofnandi Rannsóknar & greiningar með eftirfarandi orðum: „Auðvitað hefði verið best að byrja fyrir 20 árum, en næst best er að byrja í dag“. Það er ómögulegt að sjá fram í tímann en rétt ákvörðun í dag getur skipt sköpum fyrir framtíðina. Vímuefnaneysla á unglingsárum getur haft afdrifaríkar afleiðingar á heilsufar og líðan til skamms og lengri tíma. Til dæmis dregur neysla kannabis úr hæfileikanum til þess að læra með því að skaða stöðvar í heilanum sem stýra minni, einbeitingu og framkvæmdarsemi. Einnig getur slík neysla valdið kvíða og óttatilfinningu³¹.

Nauðsynlegt er að beina forvörnum að heildinni ef ætlunin er að ná til þeirra einstaklinga sem eru í mestri áhættu³². Sú nálgun sem líklegust er til að bera árangur er að líta á vímuefnaneyslu ungmenna sem félagslegt og aðstöðubundið mál sem megi breyta með samræmdum aðgerðum í nærsamfélaginu og mikilvægt er að slík forvörn sé unnin í samstöðu allra þeirra sem koma að málefnum barna og ungmenna³³.

Íslendingar geta verið mjög stoltir af þeim góða árangri sem náðst hefur í forvarnarstarfi gegn vímuefnaneyslu barna og ungmenna undanfarin ár³⁴. Mynd 84 sýnir þróun vímuefnaneyslu meðal unglinga í 10. bekk á Íslandi. Þar sést að um 42% unglinga sögðust hafa orðið ölvun einu sinni eða oftár sl. 30 daga árið 1998, en um 5% árið 2016. Það mikilvæga forvarnarstarf sem unnið hefur verið á grunnskólastigi skilar árangri þegar ungmennin fara yfir á næsta skólastig, þar sem rannsóknir hafa sýnt að neysla fylgir árgöngum. Árgangur sem mælist lágur í neyslu þegar hann er þrettán ára, er ólíklegri til að nota vímuefni nokkrum árum síðar, en árgangur sem mælist hár í neyslu við þrettán ára aldur. Full ástæða er til að byggja upp öflugt forvarnarstarf eftir að ungmenni eru komin í framhaldsskóla, þar sem neyslan, sérstaklega ölvunardrykkja, eykst til muna meðal nemenda á fyrsta ári í framhaldsskóla³⁵. Hér má nefna að um 5% nemenda í 10. bekk, árið 2013, segjast hafa orðið ölvuð einu sinni eða oftár sl. 30 daga. Nokkrum mánuðum seinna, eru þessir sömu einstaklingar komnir í framhaldsskóla. Í október, 2013 þá segjast rúm 20% 15-16 ára ungmenna sem komin eru í framhaldsskóla hafa orðið ölvuð þetta oft. Þá sýna niðurstöður

30) Sigfúsdóttir o.fl. 2008; 2009.

31) Embætti Landlæknis, 2006.

32) Kristjánsson o.fl. 2013.

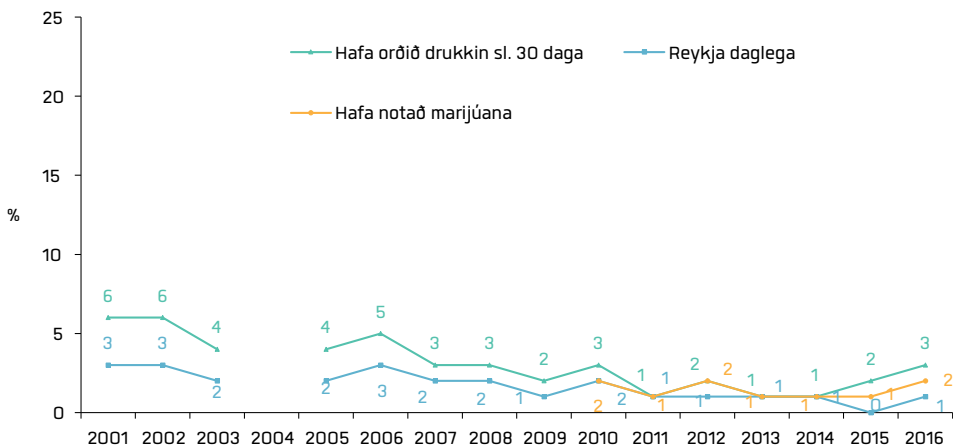
33) Sigfúsdóttir o.fl. 2009

34) Sigfúsdóttir o.fl. 2008; 2009.

35) Hrefna Pálsdóttir o.fl. 2014.

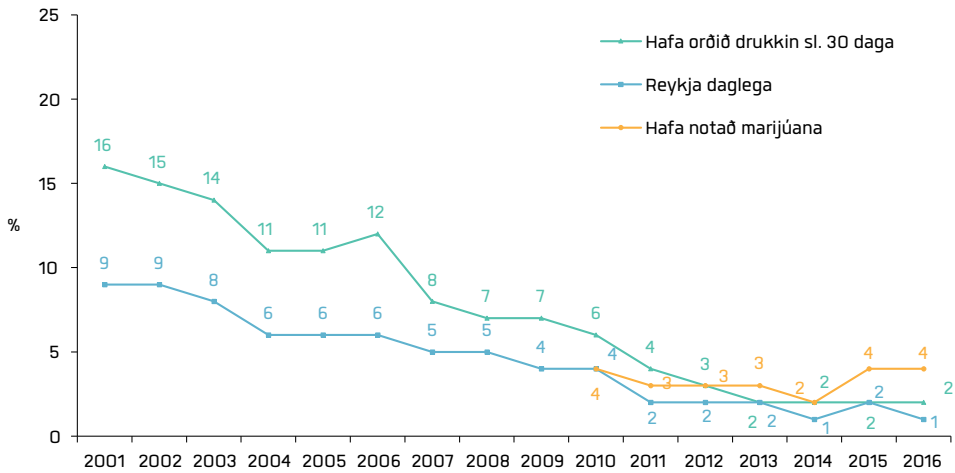
Ungt fólk rannsóknanna að um 31% 16 - 17 ára ungmenna segjast hafa orðið ölvuð, einu sinni eða oftar sl. 30 daga. Þá er vert að geta þess að ein af þeim breytingum sem virðist eiga sér stað á milli skólastiga er mat ungmenna á viðhorfi foreldra til ölvunardykkju. Um helmingi færri nemendur telja að foreldrar sínir myndu bregðast illa við áfengisneyslu á fyrsta ári í framhaldsskóla heldur en á síðasta ári í grunnskóla. Sú nálgun sem líklegust er til að bera árangur er að líta á vímuefnaneyslu ungmenna sem félagslegt og aðstöðubundið mál sem megi breyta með samræmdum aðgerðum í nærsamfélaginu. Mikilvægt er að allir þeir sem að málefnum barna- og ungmenna koma til dæmis; foreldrar, kennarar og aðrir starfsmenn skóla, félagasamtök ásamt öðrum aðilum í stefnumótun og stjórnáráðmönnum, vinni saman³⁶. Hér á eftir getur að líta yfirlit um stöðu og þróun vímuefnaneyslu meðal ungmenna í 8., 9. og 10. bekk í grunnskólum hér á landi árið 2014.

Niðurstöður sýna að litlar breytingar eiga sér stað ef litið er til vímuefnaneyslu nemenda í efstu bekkjum grunnskóla. Hlutfall nemenda í 8. bekk sem hafa orðið ölvuð einu sinni eða oftar síðastliðna 30 daga fyrir könnun hækkar um eitt prósentustig, sem og daglegar reykingar og marjúananeysla. Ef litið er til níundubekkinga þá er hlutfall ölvunar síðastliðna 30 daga óbreytt milli mælinga, um 2%, hlutfall nemenda sem reykja daglega fer úr 2% í 1% og neysla á marjúana er óbreytt milli mælinga eða sem nemur 4 prósentustigum. Hvað nemendur í 10. bekk varðar þá mælast daglegar reykingar 3% líkt og niðurstöður sýndu árið 2015, ölvun síðastliðna 30 daga helst einnig óbreytt milli mælinga og og mælist um 5% en neysla á marjúana hækkar um eitt prósentustig, fer úr 6% árið 2015 í 7% árið 2016. Þetta undirstrikar áframhaldandi mikilvægi á öflugum fyrsta stigs forvörnum, sem hafa verið unnar svo vel hér á landi.

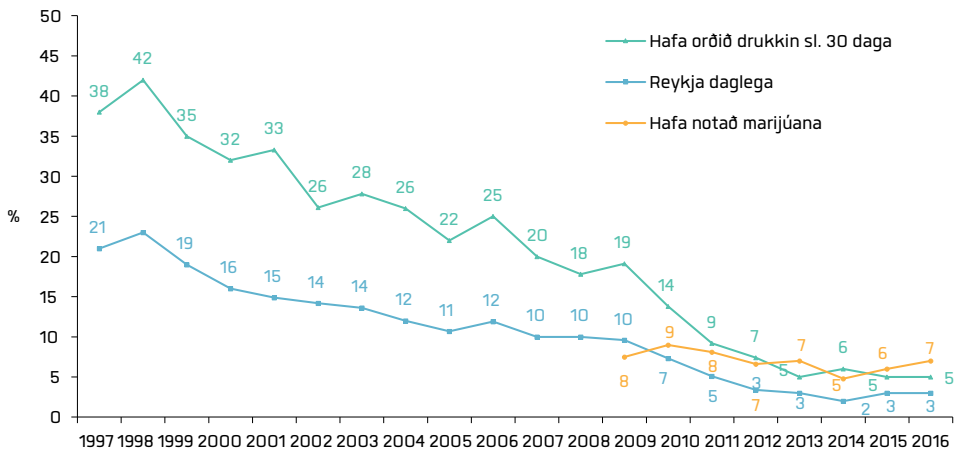

Mynd 82. Þróun vímuefnaneyslu unglunga í 8. bekk á Íslandi árin 2001 til 2016.

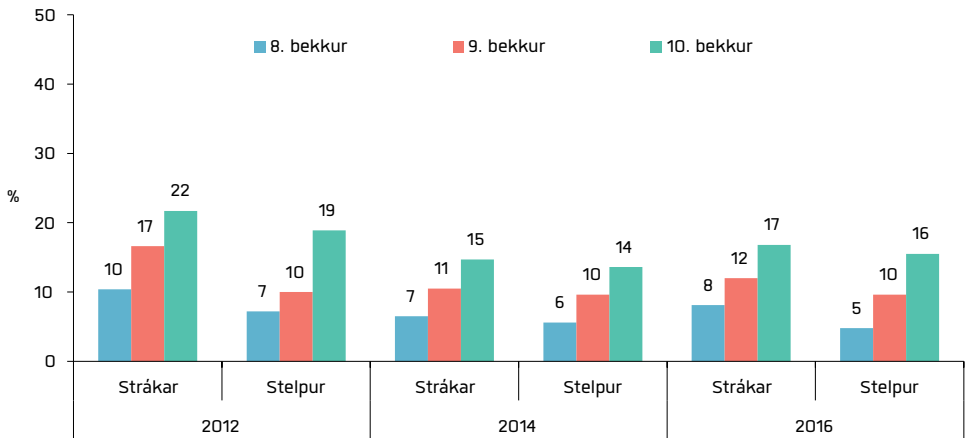
36) Sigfúsdóttir o.fl. 2009

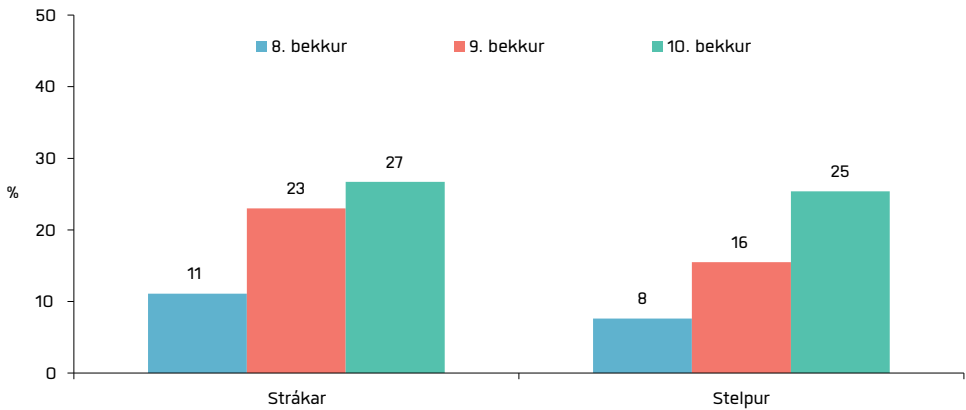
Mynd 83. Þróun vímuefnaneyslu unglinga í 9. bekk á Íslandi árin 2001 til 2016.

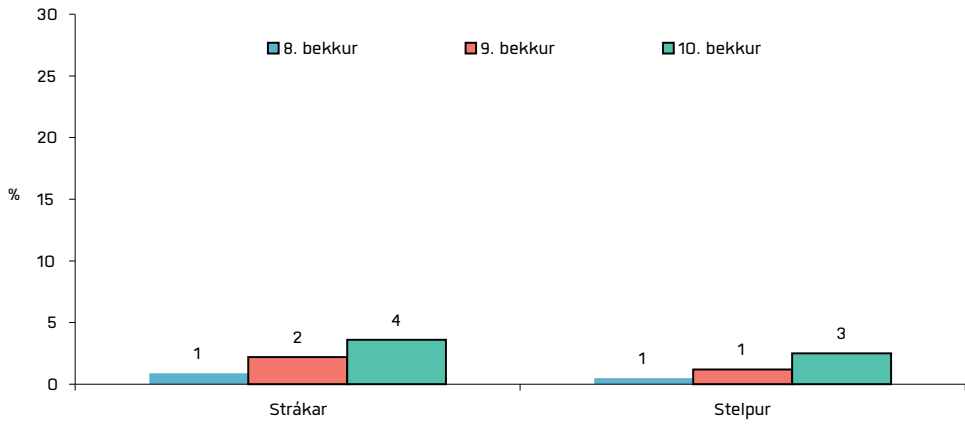
Mynd 84. Þróun vímuefnaneyslu unglinga í 10. bekk á Íslandi árin 1997 til 2016.

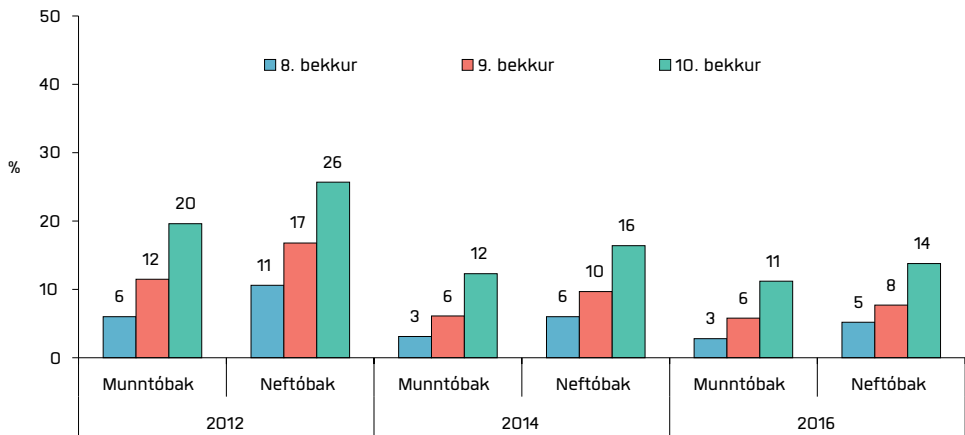
Mynd 85. Hlutfall stráka og stelpna í 8., 9. og 10. bekk árin 2012 til 2016 sem hafa reykt sígarettu(r) einu sinni eða oftár um ævina.

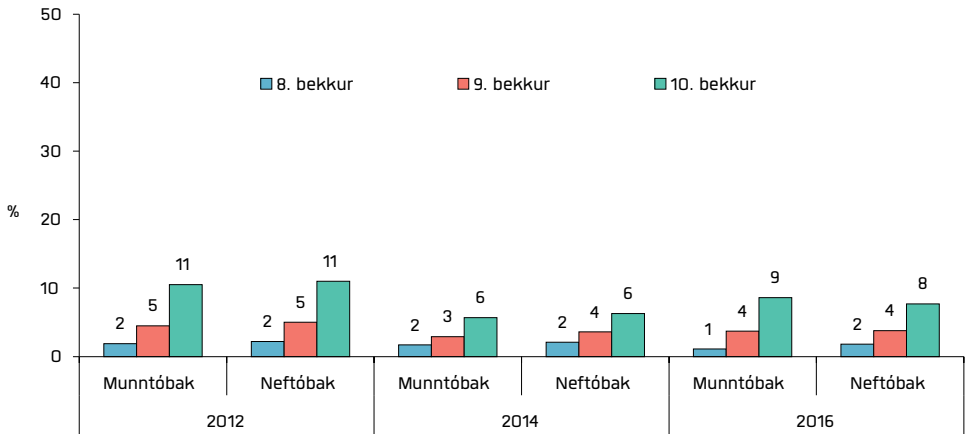
Mynd 86. Hlutfall stráka og stelpna í 8., 9. og 10. bekk árið 2016 sem hafa reykt raf-sígarettur (rafrettur) einu sinni eða oftár um ævina.

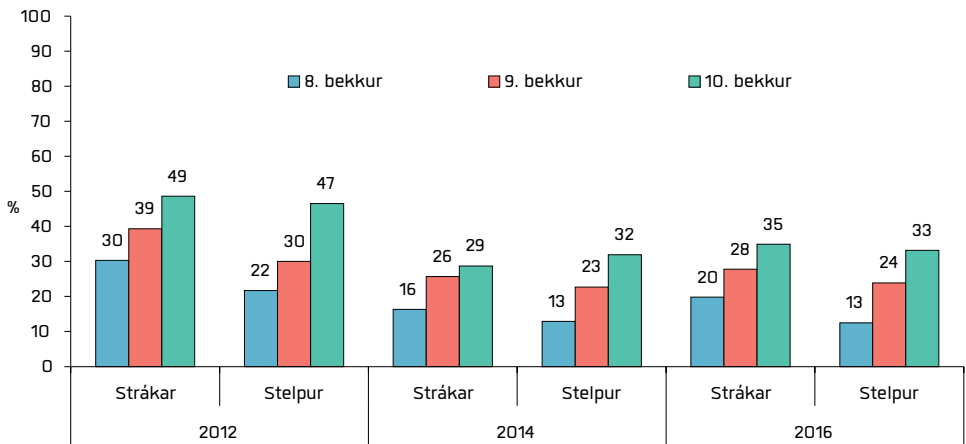
Mynd 87. Hlutfall stráka og stelpna í 8., 9. og 10. bekk árið 2016 sem reyktu raf-sígarettur (rafrettur) daglega síðastliðna 30 daga.

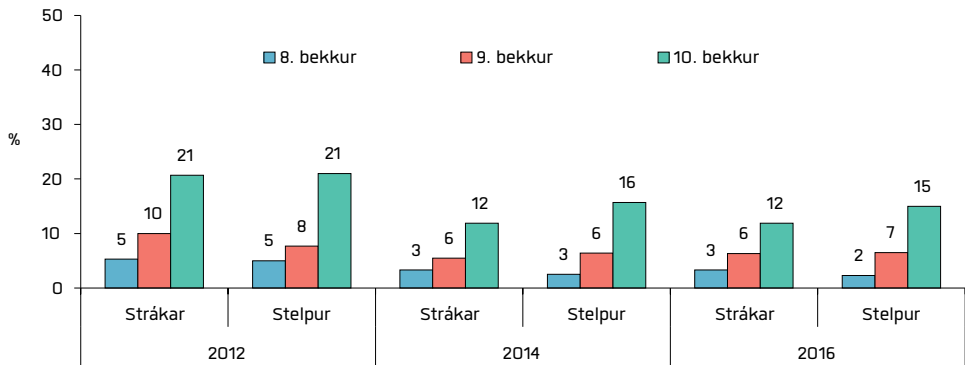
Mynd 88. Hlutfall stráka í 8., 9. og 10. bekk árið 2012 til 2016 sem hafa notað munntóbak og/eða neftóbak einu sinni eða oftar um ævina.

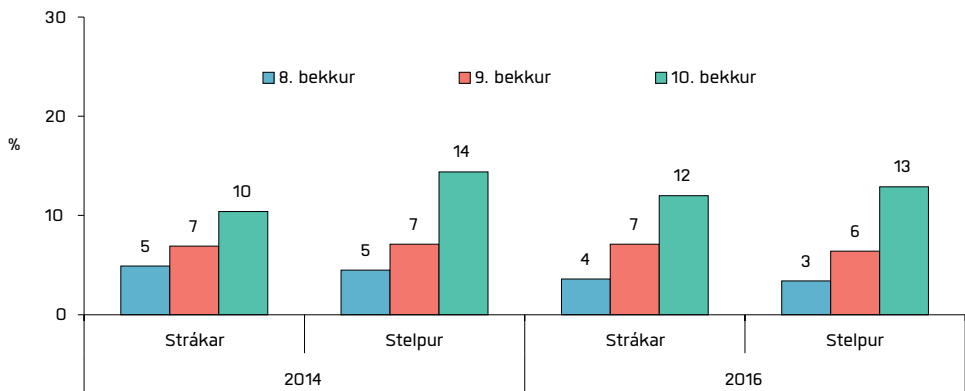
Mynd 89. Hlutfall stelpna í 8., 9. og 10. bekk árið 2012 til 2016 sem hafa notað munntóbak og/eða neftóbak einu sinni eða oftár um ævina.

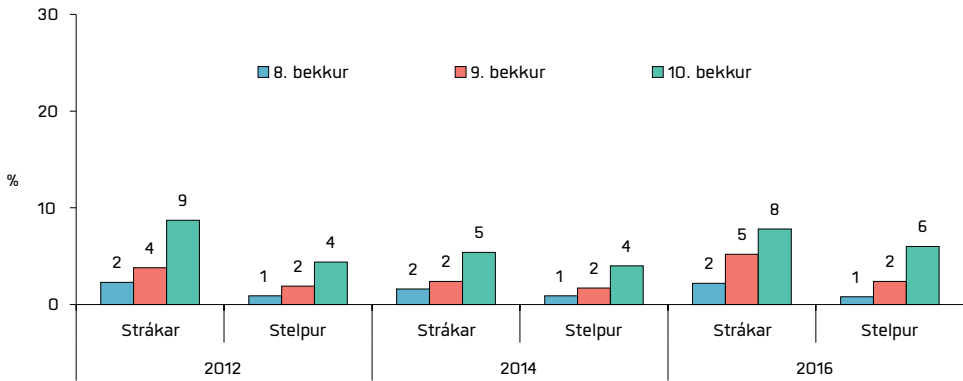
Mynd 90. Hlutfall stráka og stelpna í 8., 9. og 10. bekk árið 2012 til 2016 sem hafa drukkið áfengi af einhverju tagi einu sinni eða oftár um ævina.

Mynd 91. Hlutfall stráka og stelpna í 8., 9. og 10. bekk árin 2012 til 2016 sem hafa orðið drukkin einu sinni eða oftar um ævina.

Mynd 92. Hlutfall stráka og stelpna í 8., 9. og 10. bekk árið 2014 og 2016 eftir því hversu oft þau hafa drukkið áfengi og blandað saman með orkudrykk (t.d. Magic, Burn, XL; Red Bull), einu sinni eða oftar um ævina.

Mynd 93. Hlutfall stráka og stelpna í 8., 9. og 10. bekk árin 2012 til 2016 sem hafa notað maríjúana einu sinni eða oftár um ævina.

VÍSINDAGREINAR UNNAR ÚR GÖGNUM RANNSÓKNA OG GREININGAR

Undanfarin ár hafa tugir vísindagreina verið birtar úr gögnunum *Ungt fólk*. Yfirlit yfir þessar greinar má sjá hér að neðan, en frekari upplýsingar má nálgast á vefslóðinni www.rannsoknir.is.

2016

- Sigfusdóttir, I. D.; Kristjánsson, A. L.; Thorlindsson, Th. & Allegrante, J. P. Stress and adolescent well-being: the need for an interdisciplinary framework. *Health Promotion International*
- Baldursdóttir, B.; Tæhtinen, R. E.; Sigfusdóttir, I. D.; Krettek, A. & Valdimarsdóttir, H. B. Impact of a physical activity intervention on adolescents' subjective sleep quality: a pilot study.
- Kristjánsson, AL; Sigfusdóttir, ID; et al. Population trends in smoking, alcohol use and primary prevention variables among adolescents in Iceland. *Addiction*
- Gudjonsson, GH; Sigurdsson, JF; Sigfusdóttir, ID; et al. A national epidemiological study investigating risk factors for police interrogation and false confession among juveniles and young persons. *Social Psychiatric Epidemiology*
- Drake, KE; Sigfusdóttir, ID; et al. Investigating the interplay between the reported witnessing and experiencing of physical violence within the home, the death of a parent or sibling, stress-sensitivity, and reported false confessions in males. *Personality and Individual Differences*
- Gudmundsdóttir, DG; Asgeirsdóttir, BB; Huppert, FA; Sigfusdóttir, ID; et al. How Does the Economic Crisis Influence Adolescents' Happiness? Population-Based Surveys in Iceland in 2000-2010. *Journal of Happiness Studies*

2015

- Kristjánsson, AL; Mann, MJ og Sigfusdóttir, ID. Licit and illicit substance use by adolescent e-cigarette users compared with conventional cigarette smokers, dual users, and nonusers. *Journal of Adolescent Health*. *Journal of Adolescent Health*
- Drake, KE; Sigfusdóttir, ID; Sigurdsson, JF og Gudjonsson, GH. Gender differences in the interplay between exposure to trauma and parental disturbances within the home, stress-sensitivity and reported false confessions in adolescents. *Personality and Individual Differences*
- Álfgeir Logi Kristjánsson og Inga Dóra Sigfúsdóttir. E-cigarette use and relations to tobacco and alcohol use among adolescents. *BMC Medicine*.
- Bryndís Björk Ásgeirsdóttir og Inga Dóra Sigfúsdóttir. Gender differences in co-occurrence of depressive and anger symptoms among adolescents in five Nordic countries. *Scandinavian Journal of Public Health*, 183-189.
- Álfgeir Logi Kristjánsson, Michael J. Mann, Inga Dóra Sigfúsdóttir og Jack E. James. Mode of Daily Caffeine Consumption Among Adolescents and the Practice of Mixing Alcohol With Energy Drinks: Relationships to Drunkenness. *Journal of Studies on Alcohol and Drugs*, 397-405.
- Michael J. Mann, Álfgeir Logi Kristjánsson, Inga Dóra Sigfúsdóttir og Megan L. Smith. The Role of Community, Family, Peer, and School Factors in Group Bullying: Implications for School-Based Intervention. *Journal of School Health*, 477-486.
- Kim E. Drake, Gísli H. Guðjónsson, Inga Dóra Sigfúsdóttir og Jón Friðrik Sigurðsson. An investigation into the relationship between the reported experience of negative life events, trait stress-sensitivity and false confessions among further education students in Iceland. *Personality and Individual Differences*, 135-140.

2014

- Jack E. James, Álfgeir Logi Kristjánsson og Inga Dóra Sigfúsdóttir. A Gender-Specific Analysis of Adolescent Dietary Caffeine, Alcohol Consumption, Anger, and Violent Behavior. *Substance Use and Misuse*, 1-11.
- Mann, M. J., Kristjánsson, A. L., Sigfúsdóttir, I. D. (in press). The Impact of Negative Life Events: Comparing the Relative Vulnerability of Middle School, High School, and College-age Students. *Research in Middle Level Education Online*.
- Eidsdóttir, S. T., Kristjánsson, A. L., Sigfúsdóttir, I. D., Garber, C. E., Allegrante, J. P. (in press). Association between higher BMI and depressive symptoms in Icelandic adolescents: the mediational function of body image. *European Journal of Public Health*.
- Kristjánsson, A.L., Sigfúsdóttir, I.D., Sigfusson, J., Allegrante, J.P. (2014). Self-Generated Identification Codes in Longitudinal Prevention Research with Adolescents: A Pilot Study of Matched and Unmatched Subjects. *Prevention Science*, 15(2), 205-212
- Kristjánsson, A. L., Sigfúsdóttir, I. D., Mann, M. J., James, J. E. (2014). Caffeinated Sugar-Sweetened Beverages and Common Physical Complaints in Icelandic Children Aged 10-12 Years. *Preventive Medicine*, 58, 40-44.
- Gudjonsson, G. H., Sigurdsson, J. F., Sigfúsdóttir, I. D., & Young, S. (2014). A national epidemiological study of offending and its relationship with ADHD symptoms and associated risk factors. *Journal of Attention Disorders*, 18(1), 3-13.

2013

- Sigfúsdóttir, I. D., Asgeirsdóttir, B. B., Gudjonsson, G. H., & Sigurdsson, J. F. (2013). Suicidal ideations and attempts among adolescents subjected to childhood sexual abuse and family conflict/violence: The mediating role of anger and depressed mood. *Journal of Adolescence*, 36(6), 1227-1236.
- Halldorsson, V., Thorlindsson, T. and Sigfúsdóttir, I.D. (2013). Adolescent sport participation and alcohol use: The importance of sport organization and the wider social context. *International Review for the Sociology of Sport*. DOI: 10.1177/1012690213507718.
- Kristjánsson, A. L., Sigfúsdóttir, I. D., & Allegrante, J. P. (2013). Adolescent substance use and peer use: a multilevel analysis of cross-sectional population data. *Substance abuse treatment, prevention, and policy*, 8(1), 27.
- Kristjánsson, A.L., Sigfusson, J., Sigfúsdóttir, I.D., Allegrante, J.P. (2013). Data collection procedures for school-based surveys among adolescents: the Youth in Europe Study. *Journal of School Health*, 83(9), 662-667.
- Kristjánsson, A. L., Sigfúsdóttir, I.D., Frost, S.S., & James, J.E. (2013). Adolescent Caffeine Consumption and Self-reported Violence and Conduct Disorder. *Journal of Youth and Adolescence*, 1 - 10.
- Eidsdóttir, S.T., Kristjánsson, A.L., Sigfúsdóttir, I.D., Garber, C.E., Allegrante, J.P. (2013). Secular trends in overweight and obesity among Icelandic adolescents: Do parental education levels and family structure play a part? *Scandinavian Journal of Public Health*, 41, 384-391.
- Yang, F., Helgason, A.R., Sigfúsdóttir, I.D., Kristjánsson, A.L. (2013). Electronic Screen Use and Mental Well-being of 10-12 year old children. *European Journal of Public Health*, 23(3), 492-498.
- Sigfúsdóttir, I.D., Kristjánsson, A.L., Agnew, R. (2012). A Comparative Analysis of General Strain Theory. *Journal of Criminal Justice*, 40, 117-127.
- Gísladóttir, T.L., Matthíasdóttir, A., Kristjánadóttir, H. (2013). The effect of adolescents' sports clubs participation on self-reported mental and physical conditions and future expectations. *J Sports Sci*, 31(10), 1139-45.

2012

- Asgeirsdóttir, B. B., Ingólfssdóttir, G., & Sigfúsdóttir, I. D. (2012). Body Image Trends among Icelandic Adolescents: A Cross-sectional National Study from 1997 to 2010. *Body Image, 9*, 404–408.
- Palsdóttir, A., Asgeirsdóttir, B. B., & Sigfúsdóttir, I. D. (2012). Gender difference in well-being during school lessons among 10 to 12 year old children: The effects of school, family and peer related factors. *Scandinavian Journal of Public Health, 40*, 605–613.
- Guðjónsson, G. H., Sigurdsson, J. F., Sigfúsdóttir, I. D., et al. (2012). False confessions to police and their relationship with conduct disorder, ADHD, and life adversity. *Personality and Individual Differences 52*, 696–701.
- Sigfúsdóttir, I. D., Kristjánsson, A. L., Robert, A. (2012). A comparative analysis of general strain theory. *Journal of Criminal Justice 40*, 117–127.
- Guðjónsson, G. H., Sigurdsson, J. F., Sigfúsdóttir, I. D., et al. (2012). An epidemiological Study of ADHD symptoms among young persons and the relationship with cigarette smoking, alcohol consumption, and illicit drug use. *Journal of Child Psychology and Psychiatry 53*, 304–312.
- Thorisdóttir, I. E., Kristjánsson, A. L., Sigfúsdóttir, I. D., et al. (2012). The landscape of Overweight and Obesity in Icelandic Adolescents: Geographic Variation in Body-Mass Index between 2000 and 2009. *Journal of Community Health 37*, 234–241.

2011

- Gunnlaugsson, G., Kristjánsson, A. L., et al. (2011). Intrafamilial conflict and emotional well-being: A population based study among Icelandic adolescents. *Child Abuse & Neglect, 35*, 372–381.
- James, J. E., Kristjánsson, A. L., Sigfúsdóttir, I. D., et al. (2011). Adolescent substance use, sleep, and academic achievement: Evidence of harm due to caffeine. *Journal of Adolescence, 34*, 665–673.
- Kristjánsson, A. L., Sigfúsdóttir, I. D., Allegrante, J. P. & James, J. E. (2011). Adolescent Caffeine Consumption, Daytime Sleepiness, and Anger. *Journal of Caffeine Research, 1(1)*, 75–82.
- Sigfúsdóttir, I. D., Asgeirsdóttir, B. B., Sigurdsson, J. F., Guðjónsson, G. H. (2011). Physical activity buffers the effects of family conflict on depressed mood: A study on adolescent girls and boys *Journal of Adolescence, 34*, 895–902.
- Kristjánsson, A. L., Sigfúsdóttir, I. D., Karlsson, T., Allegrante, J. P. (2011). The Perceived Parental Support (PPS) Scale: Validity and reliability in the 2006 Youth in Europe substance use prevention survey. *Child Indicators Research, 4(3)*, 515–528.
- Asgeirsdóttir, B. B., Sigfúsdóttir, I. D., Guðjónsson, G. H. et al. (2011).Associations between sexual abuse and family conflict/violence, self-injurious behavior, and substance use: The mediating role of depressed mood and anger. *Child Abuse & Neglect, 35*, 210–219.
- James, J. E., Kristjánsson, A. L., Sigfúsdóttir, I. D. (2011). Adolescent Substance Use, Sleep, and Academic Achievement: Evidence of Harm Due to Caffeine. *Journal of Adolescence, 34*, 665–673.
- Sigfúsdóttir, I. D., Kristjánsson, A. L., Guðmundsdóttir, M. L., & Allegrante, J. P. (2011). Substance use prevention through school and community-based health promotion: a transdisciplinary approach from Iceland. *Global health promotion, 18(3)*, 23–26.
- Kristjánsson, A. L., Sigfúsdóttir, I. D., Karlsson, T., Allegrante, J. P. (2011). The Perceived Parental Support (PPS) Scale: Validity and reliability in the 2006 Youth in Europe substance use prevention survey. *Child Indicators Research, 4*, 515–528.

2010

- Thorlindsson, T. and Halldorsson, V. (2010). Sport, and use of anabolic androgenic steroids among Icelandic

high school students: A critical test of three perspectives. *Substance Abuse Treatment, Prevention, and Policy*, 5, 32.

- Sigfusdottir, I. D., Asgeirsdottir, B. B., Sigurdsson, J. F., and Gudjonsson, G. H. Physical activity buffers the effects of family conflict on depressed mood: A study on adolescent girls and boys. *Journal of Adolescence*, 34(5), 895-902.
- Asgeirsdottir B. B., Gudjonsson G. H., Sigurdsson J. F., et al. Protective processes for depressed mood and anger among sexually abused adolescents: The importance of self-esteem. *Personality and Individual Differences*, 49(5), 402-407
- Kristjansson, A. L., James, J. E., Allegrante, J. P., Sigfusdottir, I. D., Helgason, A. R. (2010). Adolescent substance use, parental monitoring, and leisure time activities: 12-year outcomes of primary prevention in Iceland. *Preventive Medicine*, 51, 168-171.
- Eidsdottir, S. P., Kristjansson, A. L., Sigfusdottir, I. D., Garber, C. E., Allegrante, J. P. (2010). Trends in Body Mass Index among Icelandic Adolescents and Young Adults from 1992 to 2007. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 7, 2191-2207.
- Sigurdsson, J. F., Gudjonsson, G., Asgeirsdottir, B. B., Sigfusdottir, I. D. (2010). Sexually abusive youth: what are the background factors that distinguish them from other youth? *Psychology, Crime and Law*, 1-15.
- Sigfusdottir, I. D., Gudjonsson, G. H., Sigurdsson, J. F. 2010. Bullying and delinquency: The mediating role of anger. *Personality and Individual Differences*, 48, 391-396.
- Kristjansson, A. L., Sigfusdottir, I. D., James, J. E., Allegrante, J. P., Helgason, A. R. (2010). Perceived Parental Reactions and Peer Respect as Predictors of Adolescent Cigarette Smoking and Alcohol Use. *Addictive Behaviors*, 35, 256-259.
- Kristjansson, A. L., Sigfusdottir, I. D., Allegrante, J. P. (2010). Health Behavior and Academic Achievement among Adolescents: The Relative Contribution of Dietary Habits, Physical Activity, BMI and Self-Esteem. *Health Education & Behavior*, 37(1), 51-64.

2009

- Gudjonsson, G., Sigurdsson, J. F., Sigfusdottir, I. D. (2009). False confessions among 15- and 16-year-olds in compulsory education and the relationship with adverse life events. *Journal of Forensic Psychiatry & Psychology*, 20, 950-963.
- Gault-Sherman, M., Silver, E., Sigfusdottir, I. D. (2009). Gender and the associated impairments of childhood sexual abuse: A national study of Icelandic youth. *Social Science and Medicine*, 69, 1515-1522.
- Gudjonsson, G. H., Sigurdsson, J. F., Sigfusdottir, I. D. (2009). Interrogation and false confessions among adolescents in seven European countries: What background and psychological variables best discriminate between false confessors and non-false confessors? *Psychology, Crime & Law*, 15, 711-728.
- Kristjansson, A. L., Sigfusdottir, I. D. (2009). The Role of Parental Support, Parental Monitoring, and Time spent with Parents on Adolescent Academic Achievement in Iceland: A Structural Model of Gender Differences. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 53, 481-496.
- Bernburg, J. G., Thorlindsson, T., Sigfusdottir, I. D. (2009). The neighborhood effects of disrupted family processes on adolescent substance use. *Social Science & Medicine*, 69, 129-137.
- Sigfusdottir, I. D., Silver, E. (2009). Emotional Reactions to Stress among Adolescent Boys and Girls: An Examination of the Mediating Mechanisms proposed by General Strain Theory. *Youth and Society*, 40, 571-590.
- Bernburg, J. G., Thorlindsson, T., Sigfusdottir, I. D. (2009). Relative Deprivation and Adolescent Outcomes in

Iceland: *A Multilevel Test. Social Forces*, 87, 1223–1250.

Bernburg, J. G., Thorlindsson, Th., Sigfusdottir, I. D. (2009). The spreading of suicidal behavior: The contextual effect of community household poverty on adolescent suicidal behavior and the mediating role of suicide suggestion. *Social Science & Medicine*, 68, 380–389.

Sigfusdottir, I. D., Thorlindsson, Th., Kristjansson, A. L., Roe, K. M. And Allegrante, J. P. (2008) Substance use prevention for adolescents: the Icelandic Model. *Health Promotion International*, 24 (1), 16–25.

Kristjansson, A. L., Sigfusdottir, I. D., Allegrante, J. P., Helgason, A. R. (2009). Parental divorce and adolescent cigarette smoking and alcohol use: assessing the importance of family conflict. *Acta Paediatrica*, 98, 537–542.

Kristjansson, A. L., Sigfusdottir, I. D., Allegrante, J. P., Helgason, A. R. (2009). Adolescent Health Behavior, Contentment in School, and Academic Achievement. *American Journal of Health Behavior*, 33(1), 69–79.

2008

Sigfusdottir, I. D., Kristjansson, A. L., Thorlindsson, Th. and Allegrante, J. P. (2008). Trends in prevalence of substance use among Icelandic adolescents, 1995–2006. *Substance Abuse Treatment, Prevention, and Policy*, 3, 12.

Gudjonsson, G. H., Sigurdsson, J. F., Sigfusdottir, I. D., Asgeirsdottir, B. B. (2008). False confessions and individual differences: The importance of victimization among youth. *Personality and Individual Differences*, 45, 801–805.

Sigfusdottir, I. D., Asgeirsdottir, B. B., Sigurdsson, J. F. and Gudjonsson, G. H. (2008). Trends in depressive symptoms, anxiety symptoms and visits to healthcare specialists: A national study among Icelandic adolescents. *Scandinavian Journal of Public Health*, 36(4), 361–368.

Eiðsdottir, S. Þ., Kristjansson, A. L., Sigfusdottir, I. D., Allegrante, J. P. (2008). Trends in physical activity and participation in sports clubs among Icelandic adolescents. *European Journal of Public Health*, 18(3), 1–5.

Sigfusdottir, I. D., Asgeirsdottir, B. B., Gudjonsson, G. H., Sigurdsson, J. F. (2008). A Model of Sexual Abuse's Effects on Suicidal Behavior and Delinquency: The Role of Emotions as Mediating Factors. *Journal of Youth and Adolescence*, 37, 699–712.

Kristjansson, A. L., Sigfusdottir, I. D., Allegrante, J. P. and Helgason, A. R. (2008). Social correlates of cigarette smoking among Icelandic adolescents: A population-based cross-sectional study. *BMC Public Health*, 8, 86.

Kristjansson, A. L. (2007). On Social Equality and Perceptions of Insecurity. *European Journal of Criminology*, 4(1), 59–86.

2007

Gudjonsson, G. H., Sigurdsson, J. F., Asgeirsdottir, B. B., Sigfusdottir, I. D. (2007). Custodial interrogation: What are the background factors associated with false confession to police? *The Journal of Forensic Psychiatry & Psychology*, 18(2), 266–275.

Sigfusdottir, I. D., Kristjansson, A. L. and Allegrante, J. P. (2007). Health behaviour and academic achievement in Icelandic school children. *Health education research*, 22(1), 70–80.

Gunnlaugsson, G. G., Kristjansson, A. L., Einarsdottir, J., Sigfusdottir, I. D. (2007). Domestic conflict, emotional well being and delinquent behaviour: a population-based study among Icelandic adolescents. *European Journal of Public Health*, 17, suppl.2.

Sigfusdottir, I. D., Thorlindsson, Th. and Bjarnason, Th. (2007). Religion: soutien divin et tension psychologique [Religion: Divine Support and psychological tension] *Social Compass*, 54, 473. *Greinin á ensku*.

- Thorlindsson, Th., Bjarnason, Th. and Sigfusdóttir, I. D. (2007). Individual and Community Processes of Social Closure: A Study of Adolescent Academic Achievement and Alcohol Use. *Acta Sociologica*, 50, 161-168.
- Sigfusdóttir, I. D., Gudjonsson, G. H., Sigurdsson, J. F., Asgeirsdóttir, B. B. (2006). Custodial interrogation, false confession and individual differences: A national study among Icelandic youth. *Personality and Individual Differences*, 41, 49–59.
- Sigurdsson, J. F., Gudjonsson, G. H., Bragason, A. V., Kristjansdóttir, E., Sigfusdóttir, I. D. (2006)......The role of violent cognition in the relationship between personality and the involvement in violent films and computer games. *Personality and Individual Differences*, 41, 381-392.
- Bjarnason, Th., Thorlindsson, Th., Sigfusdóttir, I. D., Welch, M. R. (2005). Familial and Religious Influences on Adolescent Alcohol Use: A Multi-Level Study of Students and School Communities. *Social Forces*, 84(1), 375-390.
- Sigfusdóttir, I. D., Farkas, G. and Silver, E. (2004). The Role of Depressed Mood and Anger in the Relationship Between Family Conflict and Delinquent Behavior. *Journal of Youth and Adolescence*, 33(6), 509-522.
- Bjarnason, Th. and Sigfusdóttir, I. D. (2002). Nordic Impact: Article Productivity and Citation Patterns in Sixteen Nordic Sociology Departments. *Acta Sociologica*, 45, 253-267.

HEIMILDASKRÁ

- Álfgeir Logi Kristjánsson, Inga Dóra Sigfúsdóttir, & Jón Sigfússon. (2006). *Ungt fólk 2006. Menntun, menning, tómstundir og íþróttaiðkun ungmenna á Íslandi. Rannsókn meðal nemenda í 9. og 10. bekk grunnskóla vorið 2006*. Reykjavík: Rannsóknir & greining.
- Ásdís Aðalbjörg Arnalds, Elísabet Karlsdóttir, Heiður Hrud Jónsdóttir, & Vala Jónsdóttir. (2012). *Fjárhagsaðstæður reykvískra barnafjölskyldna*. Reykjavík: Félagsvísindastofnun Háskóla Íslands og Rannsóknastofnun í barna- og fjölskylduvernd.
- Barnes, G. M., Hoffman, J. H., Welte, J. W., Farrell, M. P., & Dintcheff, B. A. (2006). Effects of Parental Monitoring and Peer Deviance on Substance Use and Delinquency. *Journal of Marriage and Family*, 68(4), 1084-1104. <http://doi.org/10.1111/j.1741-3737.2006.00315.x>
- Bjarnason, T., Thorlindsson, T., Sigfusdóttir, I. D., & Welch, M. R. (2005). Familial and religious influences on adolescent alcohol use: A multi-level study of students and school communities. *Social Forces*, 84(1), 375-390. <http://doi.org/10.1353/sof.2005.0088>
- Bowlby, J. (1983). *Attachment: Attachment and Loss Volume One (Basic Books Classics) (2nd edition)*. New York: Basic Books.
- Coakley, J. (2011). Youth Sports: What Counts as "Positive Development?" *Journal of Sport & Social Issues*, 193723511417311. <http://doi.org/10.1177/0193723511417311>
- Coakley, J. J., & Pike, E. (2009). *Sports in society: issues and controversies*. London; Boston: McGraw-Hill Education.
- Coleman, J. S. (1988). Social Capital in the Creation of Human Capital. *American Journal of Sociology*, 94, S95-S120. Retrieved from <http://www.jstor.org/stable/2780243>
- Danner, F., & Phillips, B. (2008). Adolescent Sleep, School Start Times, and Teen Motor Vehicle Crashes. *Journal of Clinical Sleep Medicine : JCSM : Official Publication of the American Academy of Sleep Medicine*, 4(6), 533-535. Retrieved from <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2603528/>
- Embætti Landlæknis. (2006). *Staðreyndir um vímuefni - höldum heilanum heilum*. Retrieved from http://www.landlaeknir.is/servlet/file/store93/item10663/Stadreyndir_um_vimuefni_Veftexti.pdf

- Gunnlaugsson, G., Kristjánsson, A. L., Einarsdóttir, J., & Sigfúsdóttir, I. D. (2011). Intrafamilial conflict and emotional well-being: a population based study among Icelandic adolescents. *Child Abuse & Neglect*, *35*(5), 372–381. <http://doi.org/10.1016/j.chiabu.2011.01.011>
- Halldorsson, V., Thorlindsson, T., & Sigfusdottir, I. D. (2013). Adolescent sport participation and alcohol use: The importance of sport organization and the wider social context. *International Review for the Sociology of Sport*, 1012690213507718. <http://doi.org/10.1177/1012690213507718>
- Hartmann, D., & Kwauk, C. (2011). Sport and Development: An Overview, Critique, and Reconstruction. *Journal of Sport & Social Issues*, 193723511416986. <http://doi.org/10.1177/0193723511416986>
- Hrefna Pálsdóttir, Margrét Lilja Guðmundsdóttir, Jón Sigfússon, Inga Dóra Sigfúsdóttir, Álfgeir Logi Kristjánsson, & Ingibjörg Eva Þórisdóttir. (2014). *Ungt fólk 2013. Framhaldsskólar: Menntun, menning, tómstundir, íþróttaiðkun, heilsuhegðun og heilsuvisar. líðan og framtíðarsýn ungmenna í framhaldsskólum á Íslandi*. Reykjavík: Rannsóknir og greining og Mennta- og menningarmálaráðuneytið.
- Kristjánsson, A. L., James, J. E., Allegrante, J. P., Sigfusdottir, I. D., & Helgason, A. R. (2010). Adolescent substance use, parental monitoring, and leisure-time activities: 12-year outcomes of primary prevention in Iceland. *Preventive Medicine*, *51*(2), 168–171. <http://doi.org/10.1016/j.ypmed.2010.05.001>
- Kristjánsson, Á. L., Sigfúsdóttir, I. D., & Allegrante, J. P. (2010). Health Behavior and Academic Achievement Among Adolescents: The Relative Contribution of Dietary Habits, Physical Activity, Body Mass Index, and Self-Esteem. *Health Education & Behavior*, *37*(1), 51–64. <http://doi.org/10.1177/1090198107313481>
- Kristjánsson, A. L., Sigfusdottir, I. D., & Allegrante, J. P. (2013). Adolescent substance use and peer use: a multilevel analysis of cross-sectional population data. *Substance Abuse Treatment, Prevention, and Policy*, *8*, 27. <http://doi.org/10.1186/1747-597X-8-27>
- Kristjánsson, A. L., Sigfusdottir, I. D., Allegrante, J. P., & Helgason, A. R. (2008). Social correlates of cigarette smoking among Icelandic adolescents: A population-based cross-sectional study. *BMC Public Health*, *8*, 86. <http://doi.org/10.1186/1471-2458-8-86>
- Kristjánsson, A. L., Sigfúsdóttir, I. D., Allegrante, J. P., & Helgason, A. R. (2009). Adolescent health behavior, contentment in school, and academic achievement. *American Journal of Health Behavior*, *33*(1), 69–79.
- Kristjánsson, A. L., Sigfusdottir, I. D., Frost, S. S., & James, J. E. (2013). Adolescent caffeine consumption and self-reported violence and conduct disorder. *Journal of Youth and Adolescence*, *42*(7), 1053–1062. <http://doi.org/10.1007/s10964-013-9917-5>
- Lowry, R., Eaton, D. K., Foti, K., McKnight-Eily, L., Perry, G., & Galuska, D. A. (2012). Association of Sleep Duration with Obesity among US High School Students. *Journal of Obesity*, 2012, e476914. <http://doi.org/10.1155/2012/476914>
- Matvælastofnun | Koffín - áhrif. (n.d.). Retrieved September 16, 2016, from <http://www.mast.is/matvaeli/almennar-upplýsingar/koffin/>
- Mennta- og menningarmálaráðuneytið. (2014). *Stefnumótun í æskulýðsmálum: Æskulýðsráð*. Reykjavík.
- Orzech, K. M., Grandner, M. A., Roane, B. M., & Carskadon, M. A. (2016). Digital media use in the 2 h before bedtime is associated with sleep variables in university students. *Computers in Human Behavior*, *55, Part A*, 43–50. <http://doi.org/10.1016/j.chb.2015.08.049>
- Pálsdóttir, A., Asgeirsdóttir, B. B., & Sigfusdottir, I. D. (2012). Gender difference in wellbeing during school lessons among 10–12-year-old children: The importance of school subjects and student-teacher relationships. *Scandinavian Journal of Public Health*, 1403494812458846. <http://doi.org/10.1177/1403494812458846>

- Sage, G. (1998). Does Sport Affect Character Development in Athletes? *Journal of Physical Education, Recreation & Dance*, 69(1), 15–18. <http://doi.org/10.1080/07303084.1998.10605041>
- Sigfusdóttir, I. D., Asgeirsdóttir, B. B., Sigurdsson, J. F., & Gudjonsson, G. H. (2011). Physical activity buffers the effects of family conflict on depressed mood: a study on adolescent girls and boys. *Journal of Adolescence*, 34(5), 895–902. <http://doi.org/10.1016/j.adolescence.2011.01.003>
- Sigfusdóttir, I. D., Kristjánsson, A. L., & Allegrante, J. P. (2007). Health behaviour and academic achievement in Icelandic school children. *Health Education Research*, 22(1), 70–80. <http://doi.org/10.1093/her/cyl044>
- Sigfusdóttir, I. D., Kristjánsson, A. L., Thorlindsson, T., & Allegrante, J. P. (2008). Trends in prevalence of substance use among Icelandic adolescents, 1995–2006. *Substance Abuse Treatment, Prevention, and Policy*, 3, 12. <http://doi.org/10.1186/1747-597X-3-12>
- Sigfusdóttir, I. D., Thorlindsson, T., Kristjánsson, A. L., Roe, K. M., & Allegrante, J. P. (2009). Substance use prevention for adolescents: the Icelandic Model. *Health Promotion International*, 24(1), 16–25. <http://doi.org/10.1093/heapro/dan038>
- Thorlindsson, T., & Halldorsson, V. (2010). Sport, and use of anabolic androgenic steroids among Icelandic high school students: a critical test of three perspectives. *Substance Abuse Treatment, Prevention, and Policy*, 5, 32. <http://doi.org/10.1186/1747-597X-5-32>
- Thorlindsson, T., & Vilhjalmsón, R. (1991). Factors related to cigarette smoking and alcohol use among adolescents. *Adolescence*, 26(102), 399–418.
- Warr, M. (1993). Age, Peers, and Delinquency*. *Criminology*, 31(1), 17–40. <http://doi.org/10.1111/j.1745-9125.1993.tb01120.x>
- Weller, J. A., Moholy, M., Bossard, E., & Levin, I. P. (2015). Preadolescent Decision-Making Competence Predicts Interpersonal Strengths and Difficulties: A 2-Year Prospective Study. *Journal of Behavioral Decision Making*, 28(1), 76–88. <http://doi.org/10.1002/bdm.1822>
- Þórólfur Þórlindsson, Inga Dóra Sigfusdóttir, Jón Gunnar Bernburg, & Viðar Halldórsson. (1998). *Vímuefnaneysla ungs fólks. Umhverfi og aðstæður*. Reykjavík: Rannsóknarstofnun uppeldis- og menntamála.
- Æskulýðslög nr. 70/2007

MYNDASKRÁ

Mynd 1.	Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk frá 2006 til 2016 sem taka þátt í skipulögðu félags- eða tómsundastarfi einu sinni í viku eða oftar.	12
Mynd 2.	Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk frá 2006 til 2016 sem taka þátt í skipulögðu félags- eða tómsundastarfi einu sinni í viku eða oftar.	12
Mynd 3.	Hlutfall stráka og stelpna í 8. bekk frá 2006 til 2016 sem taka þátt í skipulögðu félags- eða tómsundastarfi einu sinni í viku eða oftar.	13
Mynd 4.	Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk frá 1997 til 2016 sem fara í bió, á kaffihús, og/eða í partí, vikulega eða oftar.	13
Mynd 5.	Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk frá 2000 til 2016 sem stunda skátastarf, ungliðastarf björgunarsveitanna, KFUM eða KFUK, æskulýðsstarf þjóðkirkjunnar, og æskulýðsstarf annarra trúfélaga, vikulega eða oftar.	14
Mynd 6.	Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2016 sem spila í hljómsveit með nokkrum vinum/vinkonum sínum, stunda tónlistarnám, lúðrasveit, skólahljómsveit eða tónlistarskólahljómsveit, myndlistarnám, og leiklist, vikulega eða oftar.	14
Mynd 7.	Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2016 sem sækja leiksýningar, bókasafn, klassíska tónleika, aðra tónleika en klassíska, og myndlistasýningar, vikulega eða oftar.	15
Mynd 8.	Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2016 sem stunda ungmennastarf Rauða kross Íslands, hestamennsku, útivist, og hannyrðir, fatasaum eða fatahönnun, vikulega eða oftar.	15
Mynd 9.	Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk árið 2016 sem taka þátt í starfi félagsmiðstöðva nokkrum sinnum í mánuði eða oftar.	16
Mynd 10.	Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2016 sem verja fjórum klukkustundum eða meira í hverri viku í að lesa bækur aðrar en skólabækur, teiknimyndabækur og/eða blöð, dagblöð, eða tímarit.	16
Mynd 11.	Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2016 sem segjast aldrei lesa (verja engum tíma í viku) bækur aðrar en skólabækur, teiknimyndabækur og/eða blöð, dagblöð, eða tímarit.	17
Mynd 12.	Hlutfall nemenda í 8. bekk árin 2009 til 2016 sem verja fjórum klukkustundum eða meira í hverri viku í að lesa bækur aðrar en skólabækur, teiknimyndabækur og/eða blöð, dagblöð og tímarit.	17
Mynd 13.	Hlutfall nemenda í 8. bekk árin 2009 til 2016 sem segjast aldrei lesa (verja engum tíma í viku) bækur aðrar en skólabækur, teiknimyndabækur og/eða blöð, dagblöð og tímarit.	18
Mynd 14.	Hlutfall nemenda í 8., 9. og 10. bekk árin 2000 til 2016 sem segjast nær aldrei stunda íþróttir með íþróttafélagi.	22
Mynd 15.	Hlutfall nemenda í 8., 9. og 10. bekk árin 2000 til 2016 sem segjast stunda íþróttir með íþróttafélagi 1 til 3 sinnum í viku.	23
Mynd 16.	Hlutfall nemenda í 8., 9. og 10. bekk árin 2000 til 2016 sem segjast stunda íþróttir með íþróttafélagi fjórum sinnum í viku eða oftar.	23
Mynd 17.	Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk árin 2012 til 2016 eftir því hve oft þeir stunda íþróttir eða líkamsrækt í viku hverri.	24
Mynd 18.	Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk árin 2012 til 2016 eftir því hve oft þær stunda íþróttir eða líkamsrækt í viku hverri.	24

Mynd 19. Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk árin 2012 til 2016 eftir því hve oft þeir reyna á sig líkamlega þannig að þeir mæðist verulega eða svitni.	25
Mynd 20. Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk árin 2012 til 2016 eftir því hve oft þær reyna á sig líkamlega þannig að þær mæðist verulega eða svitni.	25
Mynd 21. Hlutfall stráka í 8. bekk árin 2012 til 2016 eftir því hve oft þeir reyna á sig líkamlega þannig að þeir mæðist verulega eða svitni.	26
Mynd 22. Hlutfall stelpna í 8. bekk árin 2012 til 2016 eftir því hve oft þær reyna á sig líkamlega þannig að þær mæðist verulega eða svitni.	26
Mynd 23. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk árin 1997 til 2016 sem segjast oft eða nær alltaf vera með foreldrum sínum utan skólatíma á virkum dögum.	30
Mynd 24. Hlutfall stráka og stelpna í 8. bekk árin 2009 til 2016 sem segjast vera oft eða nær alltaf vera með foreldrum sínum utan skólatíma á virkum dögum.	30
Mynd 25. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk árin 2006 til 2016 sem segjast vera oft eða nær alltaf með foreldrum sínum um helgar.	31
Mynd 26. Hlutfall stráka og stelpna í 8. bekk árin 2006 til 2016 sem segjast vera oft eða nær alltaf með foreldrum sínum um helgar.	31
Mynd 27. Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2016 sem segja það eiga frekar eða mjög vel við um sig að foreldrar þeirra fylgist með því með hverjum þeir eru á kvöldin.	32
Mynd 28. Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2016 sem segja það eiga frekar eða mjög vel við um sig að foreldrar þeirra fylgist með því með hverjum þær séu á kvöldin.	32
Mynd 29. Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2016 sem segja það eiga frekar eða mjög vel við um sig að foreldrar þeirra fylgist með því hvar þeir séu á kvöldin.	33
Mynd 30. Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2016 sem segja það eiga frekar eða mjög vel við um sig að foreldrar þeirra fylgist með því hvar þær séu á kvöldin.	33
Mynd 31. Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2016, sem segja það eiga frekar eða mjög vel við um sig að foreldrar þeirra þekki vini sína/ vinkonur sínar.	34
Mynd 32. Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2016 sem segja það eiga frekar eða mjög vel við um sig að foreldrar þeirra þekki vini sína/vinkonur sínar.	34
Mynd 33. Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk árin 2006 til 2016 sem segja það eiga frekar eða mjög vel við um sig að foreldrar þeirra þekki foreldra vina/vinkvenna sinna.	35
Mynd 34. Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk árin 2006 til 2016 sem segja það eiga frekar eða mjög vel við um sig að foreldrar þeirra þekki foreldra vina/vinkvenna sinna.	35
Mynd 35. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk árin 2006 til 2016 sem segja foreldra sína oft eða nær alltaf vita hvar þau eru á laugardagskvöldum.	36
Mynd 36. Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2016 sem hafa verið úti eftir klukkan 10 að kvöldi þrisvar eða oftar síðastliðna 7 daga.	37
Mynd 37. Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2016 sem hafa verið úti eftir klukkan 10 að kvöldi þrisvar eða oftar síðastliðna 7 daga.	37
Mynd 38. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk sem hafa verið úti eftir miðnætti einu sinni eða oftar undanfarna 7 daga árin 2000 til 2016.	38
Mynd 39. Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2016 sem telja líkamlega heilsu sína góða eða mjög góða.	40

Mynd 40. Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2016 sem telja líkamlega heilsu sína góða eða mjög góða.	40
Mynd 41. Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2016 sem telja andlega heilsu sína góða eða mjög góða.	41
Mynd 42. Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2014 sem telja andlega heilsu sína góða eða mjög góða.	41
Mynd 43. Hlutfall stráka og stelpna í 8. bekk árið sem telja líkamlega heilsu sína góða eða mjög góða, árin 2000 og 2016.	42
Mynd 44. Hlutfall stráka og stelpna í 8. bekk sem telja andlega heilsu sína góða eða mjög góða, árin 2014 og 2016.	42
Mynd 45. Hlutfall stelpna og stráka í 9. og 10. bekk á landinu í heild, sem skora hæst á þunglyndiskvarðanum, árin 1997-2016 fyrir landið í heild.	43
Mynd 46. Hlutfall stelpna og stráka í 9. og 10. bekk á landinu í heild, sem skora hæst á kvíðakvarðanum, árin 2000-2016 fyrir landið í heild.	43
Mynd 47. Hlutfall stráka og stelpna í 8., 9. og 10. bekk árið sem skora 31-35 á velliðanarkvarða (SWEMWBS (kvarði 7-35)), árið 2016.	44
Mynd 48. Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk árin 2006 til 2016 sem segjast hafa tekið þátt í stríðni/ ofbeldi einu sinni eða oftar síðastliðna 12 mánuði.	45
Mynd 49. Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk árin 2006 til 2016 sem segjast hafa orðið fyrir stríðni/ ofbeldi einu sinni eða oftar síðastliðna 12 mánuði.	45
Mynd 50. Hefur þú orðið fyrir líkamlegu ofbeldi síðastliðna 12 mánuði? Hlutfall nemenda í 8., 9. og 10. bekk sem segja að slíkt hafi komið fyrir einu sinni eða oftar, árin 2014 og 2016.	46
Mynd 51. Hefur þú beitt einhvern líkamlegu ofbeldi síðastliðna 12 mánuði? Hlutfall nemenda í 8., 9. og 10. bekk sem segja að slíkt hafi gerst einu sinni eða oftar, árin 2014 og 2016.	47
Mynd 52. Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2016 sem neyta tiltekinnar fæðu daglega eða oft á dag.	49
Mynd 53. Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk árin 2000 til 2016 sem neyta tiltekinnar fæðu daglega eða oft á dag.	49
Mynd 54. Hlutfall stráka og stelpna í 8. bekk árið 2016 sem neyta tiltekinnar fæðu daglega eða oft á dag.	50
Mynd 55. Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk sem segja það eiga oft eða nær alltaf við um sig að þeim finnist námið tilgangslaust, árin 2000 til 2016.	52
Mynd 56. Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk sem segja það eiga oft eða nær alltaf við um sig að þeim finnist námið tilgangslaust, árin 2000 til 2016.	52
Mynd 57. Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk sem segja það eiga oft eða nær alltaf við um sig að þeim leiðist námið, árin 2000 til 2016.	53
Mynd 58. Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk sem segja það eiga oft eða nær alltaf við um sig að þeim leiðist námið, árin 2000 til 2016.	53
Mynd 59. Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk sem segja það eiga oft eða nær alltaf við um sig að þeir séu illa búnir undir kennslustundir, árin 2000 til 2016.	54
Mynd 60. Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk sem segja það eiga oft eða alltaf við um sig að þær séu illa búnar undir kennslustundir, árin 2000 til 2016.	54

Mynd 61.	Hlutfall stráka og stelpna í 8. bekk árið 2016 sem segja það oft eða alltaf eiga við um sig að þeim finnist námið tilgangslaust, leiðist námið, og/eða að séu illa búin undir kennslustundir.	55
Mynd 62.	Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk sem segja það eiga oft eða nær alltaf við um sig að þeir leggi ekki næga rækt við námið, árin 2000 til 2016.	55
Mynd 63.	Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk sem segja það eiga oft eða alltaf við um sig að þær leggi ekki næga rækt við námið, árin 2000 til 2016.	56
Mynd 64.	Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk sem segja það eiga oft eða nær alltaf við um sig að þeim finnist námið of létt, árin 2000 til 2016.	56
Mynd 65.	Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk sem segja það eiga oft eða alltaf við um sig að þeim finnist námið of létt, árin 2000 til 2016.	57
Mynd 66.	Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk sem segja það eiga oft eða alltaf við um sig að námið sé of þungt, árin 2000 til 2016.	57
Mynd 67.	Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk sem segja það eiga oft eða alltaf við um sig að námið sé of þungt, árin 2000 til 2016.	58
Mynd 68.	Hlutfall stráka og stelpna í 8. bekk árið 2016 sem segja það eiga oft eða alltaf við um sig að þau leggi ekki næga rækt við námið, að námið sé of létt, og/eða að námið sé of þungt.	58
Mynd 69.	Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk sem segja það eiga oft eða nær alltaf við um sig að þeim líði illa í skólanum, árin 2000 til 2016.	59
Mynd 70.	Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk sem segja það eiga oft eða alltaf við um sig að þeim líði illa í skólanum, árin 2000 til 2016.	59
Mynd 71.	Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk sem segja það eiga oft eða alltaf við um sig að þá langi til að skipta um skóla, árin 2000 til 2016.	60
Mynd 72.	Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk sem segja það eiga oft eða alltaf við um sig að þær langi til að skipta um skóla, árin 2000 til 2016.	60
Mynd 73.	Hlutfall stráka í 9. og 10. bekk árin sem segja það eiga oft eða nær alltaf við um sig að þeim semji illa við kennarana, árin 2000 til 2016.	61
Mynd 74.	Hlutfall stelpna í 9. og 10. bekk sem segja það eiga oft eða alltaf við um sig að þeim semji illa við kennarana, árin 2000 til 2016.	61
Mynd 75.	Hlutfall stráka og stelpna í 8. bekk árið 2016 sem segja það eiga oft eða alltaf við um sig að þeim líði illa í skólanum, langi til að skipta um skóla og/eða semji illa við kennarana.	62
Mynd 76.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk árin 1997 til 2016 sem vinna 10 klukkustundir eða meira með náminu í hverri viku.	64
Mynd 77.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk árin 1997 til 2016 sem vinna ekki með námi sínu.	64
Mynd 78.	Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk árin 2006 til 2016 sem segja foreldra sína oft eða nær alltaf illa fjárhagslega stadda.	65
Mynd 79.	Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk árin 2006 til 2016 sem segja foreldra sína oft eða nær alltaf ekki hafa efni á að reka bíl.	65
Mynd 80.	Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk árin 2006 til 2016 sem segja foreldra sína oft eða nær alltaf ekki hafa hafa næga peninga til að borga brýnustu nauðsynjar.	66
Mynd 81.	Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk árin 2006 til 2016 sem segja foreldra sína oft eða nær alltaf ekki hafa ráð á að greiða fyrir þá tímundastarfsemi sem þau vildu helst stunda (t.d. tónlistarnám eða íþróttir).	66

Mynd 82. Þróun vímuefnaneyslu unglunga í 8. bekk á Íslandi árin 2001 til 2016.	68
Mynd 83. Þróun vímuefnaneyslu unglunga í 9. bekk á Íslandi árin 2001 til 2016.	69
Mynd 84. Þróun vímuefnaneyslu unglunga í 10. bekk á Íslandi árin 1997 til 2016.	69
Mynd 85. Hlutfall stráka og stelpna í 8., 9. og 10. bekk árin 2012 til 2016 sem hafa reykt sigarettu(r) einu sinni eða oftár um ævína.	70
Mynd 86. Hlutfall stráka og stelpna í 8., 9. og 10. bekk árið 2016 sem hafa reykt raf-sígarettur (rafrettur) einu sinni eða oftár um ævína.....	70
Mynd 87. Hlutfall stráka og stelpna í 8., 9. og 10. bekk árið 2016 sem reyktu raf-sígarettur (rafrettur) daglega síðastliðna 30 daga.....	71
Mynd 88. Hlutfall stráka í 8., 9. og 10. bekk árið 2012 til 2016 sem hafa notað munntóbak og/eða neftóbak einu sinni eða oftár um ævína.	71
Mynd 89. Hlutfall stelpna í 8., 9. og 10. bekk árið 2012 til 2016 sem hafa notað munntóbak og/eða neftóbak einu sinni eða oftár um ævína.	72
Mynd 90. Hlutfall stráka og stelpna í 8., 9. og 10. bekk árið 2012 til 2016 sem hafa drukkið áfengi af einhverju tagi einu sinni eða oftár um ævína.....	72
Mynd 91. Hlutfall stráka og stelpna í 8., 9. og 10. bekk árin 2012 til 2016 sem hafa orðið drukkin einu sinni eða oftár um ævína.	73
Mynd 92. Hlutfall stráka og stelpna í 8., 9. og 10. bekk árið 2014 og 2016 eftir því hversu oft þau hafa drukkið áfengi og blandað saman með orkudrykk (t.d. Magic, Burn, XL; Red Bull), einu sinni eða oftár um ævína.	73
Mynd 93. Hlutfall stráka og stelpna í 8., 9., og 10. bekk árin 2012 til 2016 sem hafa notað marjúana einu sinni eða oftár um ævína.	74

TÖFLUSKRÁ

Tafla 1.	Hlutfall nemenda í 9. og 10. bekk árið 2016 sem segjast taka þátt í tilteknu frístundastarfi í skólanum sínum, nokkrum sinnum í mánuði eða oftar.	16
Tafla 2.	Hlutfall nemenda í 8., 9. og 10. bekk eftir því hversu miklum tíma þau verja að jafnaði í að horfa á myndir, þætti eða myndbönd á hverjum degi, árið 2016.	18
Tafla 3.	Hlutfall nemenda í 8., 9. og 10. bekk eftir því hversu miklum tíma þau verja að jafnaði í að spila tölvuleiki á netinu hverjum degi, árið 2016.	19
Tafla 4.	Hlutfall nemenda í 8., 9. og 10. bekk eftir því hversu miklum tíma þau verja að jafnaði í að spila tölvuleiki sem EKKI eru á netinu hverjum degi, árið 2016.	19
Tafla 5.	Hlutfall nemenda í 8., 9. og 10. bekk eftir því hversu miklum tíma þau verja að jafnaði í að vera á samskiptamiðlum á netinu (t.d. Facebook, Snapcaht, Twitter, Instagram, Vine, Tumblr, WhatsApp, Skype ofl.) á hverjum degi, árið 2016.	19
Tafla 6.	Hlutfall nemenda í 8., 9. og 10. bekk eftir því hversu miklum tíma þau verja að jafnaði í að nota netið til annars en að vera á samskiptamiðlum eða í tölvuleikjum (t.d. skoða fréttir, myndir eða lesa texta) á hverjum degi, árið 2016.	20
Tafla 7.	Hlutfall nemenda í 8., 9. og 10. bekk eftir því hversu miklum tíma þau verja að jafnaði í að nota tölvur í annað en að vera á netinu eða spila tölvuleiki (t.d. læra, skrifa texta, vinna með myndir) á hverjum degi, árið 2016.	20
Tafla 8.	Stundar þú boltaþróttir? Hlutfall og fjöldi nemenda 8., 9. og 10. bekk sem stundar boltaþróttir, greint eftir kyni árið 2016.	27
Tafla 9.	Stundar þú spaðaþróttir? Hlutfall og fjöldi nemenda 8., 9. og 10. bekk sem stundar spaðaþróttir, greint eftir kyni árið 2016.	27
Tafla 10.	Stundar þú sjálfsvarnaríþróttir? Hlutfall og fjöldi nemenda 8., 9. og 10. bekk sem stundar sjálfsvarnaríþróttir, greint eftir kyni árið 2016.	27
Tafla 11.	Stundar þú vetraríþróttir? Hlutfall og fjöldi nemenda 8., 9. og 10. bekk sem stundar vetraríþróttir, greint eftir kyni árið 2016.	27
Tafla 12.	Stundar þú útivist? Hlutfall og fjöldi nemenda 8., 9. og 10. bekk sem stundar útivist, greint eftir kyni árið 2016.	28
Tafla 13.	Stundar þú dans? Hlutfall og fjöldi nemenda 8., 9. og 10. bekk sem stundar dans, greint eftir kyni árið 2016.	28
Tafla 14.	Stundar þú líkamsrækt? Hlutfall og fjöldi nemenda 8., 9. og 10. bekk sem stundar líkamsrækt, greint eftir kyni árið 2016.	28
Tafla 15.	Stundar þú fimleika, frjálssar eða sund? Hlutfall og fjöldi nemenda 8., 9. og 10. bekk sem stundar fimleika, frjálssar eða sund, greint eftir kyni árið 2016.	28
Tafla 15.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk árið 2016 sem segja það eiga frekar eða mjög vel við um sig að foreldrar þeirra setji þeim reglur um hvað þau mega gera heima, utan heimilisins og um útivistartíma.	36
Tafla 16.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk árið 2016 sem segja það mjög eða frekar erfitt að fá eftirfarandi hjá foreldrum sínum: Umhyggju og hlýju, samræður um persónuleg málefni, ráðleggingar varðandi námið.	38
Tafla 17.	Hvað sefur þú að jafnaði margar klukkustundir á nóttu. Hlutfall nemenda í 8., 9. og 10. bekk, árið 2016.	44

Tafla 17.	Hve oft hefur eftirfarandi gerst hjá þér um ævina. Hlutfall nemenda í 8., 9. og 10. bekk, árið 2016.	46
Tafla 18.	Hversu mörg glöms eða bolla drekkur þú af eftirfarandi á hverjum degi? Hlutfall nemenda í 8.,9. og 10. bekk sem segja: eitt/einn til þrjá/þrjú glöms/bolla af kaffi eða kóla-drykkjum (d. Kólk/Pepsí), greint eftir kyni og búsetu árin 2012 til 2016.	50
Tafla 19.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk sem svara spurningalistanum þann dag sem lagt var fyrir.	92
Tafla 20.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk skipt eftir bekk.	92
Tafla 21.	Hlutfall stráka og stelpna eftir því hvort íslenska er töluð á þeirra heimili.	92
Tafla 22.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hve erfitt eða auðvelt þau telja að fá umhyggju og hlýju frá foreldrum sínum.	93
Tafla 23.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hve erfitt eða auðvelt þau telja að fá foreldra sína í samræður um persónuleg málefni.	93
Tafla 24.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hvernig þau meta fjárhagsstöðu foreldra sinna.	94
Tafla 25.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu miklum tíma þau verja í heimavinnu á dag.	94
Tafla 26.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hve erfitt eða auðvelt þau telja að fá ráðleggingar varðandi námið hjá foreldrum sínum.	95
Tafla 27.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hvort þau telji eiga vel eða illa við sig að foreldrar þeirra setji ákveðnar reglur um hvað þau megi gera utan heimilisins.	95
Tafla 28.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hvort þau telji eiga vel eða illa við sig að foreldrar þeirra setji ákveðnar reglur um hvenær þau eiga að vera komin heim á kvöldin.	96
Tafla 29.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hvort þau telji eiga vel eða illa við sig að foreldrar þeirra fylgist með því með hverjum þau séu á kvöldin.	96
Tafla 30.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hve erfitt eða auðvelt þau telja að fá umhyggju og hlýju frá vinum sínum.	97
Tafla 31.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hve erfitt eða auðvelt þau telja að fá vini sína í samræður um persónuleg málefni.	97
Tafla 32.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hve erfitt eða auðvelt þau telja að fá ráðleggingar varðandi námið hjá vinum sínum.....	98
Tafla 33.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hvort þau hafa verið greind með athyglisbrest eða ofvirkni.	98
Tafla 19.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hvort þau nota nú lyf vegna athyglisbrests og ofvirkni	98
Tafla 35.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft var/vör þau voru við eftirfarandi vanlíðan/óþægindi: Reiðiköst sem þau gátu ekki stjórnað.	99
Tafla 36.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft var/vör þau voru við eftirfarandi vanlíðan/óþægindi: Auðvelt að pirra og ergja.	99
Tafla 37.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft var/vör þau voru við eftirfarandi vanlíðan/óþægindi: Þið langaði að brjóta eða mölva hluti.	99

Tafla 38.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft var/vör þau voru við eftirfarandi vanlíðan/óþægindi: Þú lentir í rifrildi.	100
Tafla 39.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir eftirfarandi fullyrðingum: Þegar ég hugsa um hvernig ég muni líta út í framtíðinni er ég ánægð(ur).	100
Tafla 40.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir eftirfarandi fullyrðingum: Mér finnst ég oftast vera ófríð(ur) og óaðlandi.	100
Tafla 41.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir eftirfarandi fullyrðingum: Ég er ánægður með líkama minn.	101
Tafla 42.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir eftirfarandi fullyrðingum: Ég er hamingjusöm/samur.	101
Tafla 43.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau taka þátt í íþróttum eða líkamspjálfun í skólanum fyrir utan skyldutíma (leikfimitíma).	102
Tafla 44.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda íþróttir (æfa eða keppa) með íþróttafélagi.	103
Tafla 45.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda íþróttir eða æfingar, sem eru hvorki á vegum skólans né íþróttafélaga.	104
Tafla 46.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau reyna á sig líkamlega þannig að þau mæðist verulega eða svitni.	105
Tafla 47.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu margar æfingar þau fara á í viku með íþróttafélagi?	105
Tafla 48.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda boltaíþróttir?	106
Tafla 49.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda spaðaíþróttir.	106
Tafla 50.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda sjálfsvarnaríþróttir.	106
Tafla 51.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda vetraríþróttir.	107
Tafla 52.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda útivist.	107
Tafla 53.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda dans.	107
Tafla 54.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda líkamsrækt.	108
Tafla 55.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda fimleika.	108
Tafla 56.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau eru með vinum sínum þar sem enginn fullorðinn er á staðnum.	108
Tafla 57.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau fara í bíó.	109
Tafla 58.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau fara á kaffihús	109
Tafla 59.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau fara niður í bæ að kvöldi til leða um helgar.	110
Tafla 60.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau fara í party.	110
Tafla 61.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau fari á leiksyningar	111
Tafla 62.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau fara á bókasafn.	111
Tafla 63.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau fara á klassíska tónleika. ...	112

Tafla 64.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau fara á tónleika (aðra en klassíska tónleika).	112
Tafla 65.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau fara á söfn eða myndlistasýningar.	113
Tafla 66.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu mörgum klst. þau eyða á viku í að lesa bækur aðrar en skólabækur.	113
Tafla 67.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu mörgum klst. þau eyða á viku í að lesa teiknimyndabækur eða blöð.	114
Tafla 68.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu mörgum klst. þau eyða á viku í að lesa dagblöð.	114
Tafla 69.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu mörgum klst. þau eyða á viku í að lesa tímarit.	115
Tafla 70.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda böll í félagsmiðstöð	115
Tafla 71.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda hópastarf/ klúbbastarf í félagsmiðstöð	116
Tafla 72.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda opið hús í félagsmiðstöð	116
Tafla 73.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau spila í hljómsveit með nokkrum vinum sínum.	117
Tafla 74.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau taka þátt í tónlistarnámi.	117
Tafla 75.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau taka þátt í skátastarfi.	118
Tafla 76.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau taka þátt í myndlistarnámi.	118
Tafla 77.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau taka þátt í ungliðastarfi björgunarsveita.	119
Tafla 78.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda skák.	119
Tafla 79.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda hestamennsku.	120
Tafla 80.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda K.F.U.M. eða K.F.U.K.	120
Tafla 81.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda æskulýðsstarf þjóðkirkjunnar.	121
Tafla 82.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda æskulýðsstarf annarra trúfélaga (en þjóðkirkjunnar).	121
Tafla 83.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda útivist (fjallgöngur eða útilegur).	122
Tafla 84.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda dans.	122
Tafla 85.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda nemendaráð.	123
Tafla 86.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda skólaráð.	123
Tafla 87.	Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda ballett.	124

VIÐAUKI

KYNJASKIPTING

Tafla 19. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk sem svara spurningalistanum þann dag sem lagt var fyrir.

2000		2003		2006		2009		2012		2014		2016	
Strá	Ste	Strá	Ste	Strá	Ste	Strá	Ste	Strá	Ste	Strá	Ste	Strá	Ste
48.60%	51.70%	48.30%	51.40%	49.90%	50.10%	49.20%	50.80%	49.90%	50.10%	48.70%	50.20%	67.50%	66.70%

Tafla 20. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk skipt eftir bekk.

	1997		2000		2003		2006		2009		2012		2014		2016	
	Strá	Ste	Strá	Ste	Strá	Ste	Strá	Ste	Strá	Ste	Strá	Ste	Strá	Ste	Strá	Ste
9. b	51.90%	48.10%	48.40%	51.60%	48.40%	51.60%	50.10%	49.90%	49.20%	48.40%	50.10%	49.90%	48.30%	51.70%	50.60%	50.20%
10. b	51.40%	48.60%	48.80%	51.50%	48.50%	51.20%	49.60%	50.40%	50.80%	51.60%	49.80%	50.20%	50.10%	49.90%	49.40%	49.80%

Tafla 21. Hlutfall stráka og stelpna eftir því hvort íslenska er töluð á þeirra heimili.

	Strákar	Stelpur
Já, eingöngu	83.6%	84.4%
Já, ásamt öðru tungumáli	13.3%	12.5%

TENGL VÍÐ FORELDRA OG FJÖLSKYLDU

Tafla 22. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hve erfitt eða auðvelt þau telja að fá umhyggju og hlýju frá foreldrum sínum.

	2000			2006			2009			2012			2014			2016		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Mjög erfitt	2.00%	1.20%	1.60%	1.50%	0.90%	1.20%	1.90%	1.00%	1.40%	1.20%	0.80%	1.00%	1.50%	1.00%	1.20%	1.10%	1.30%	1.20%
Frekar erfitt	7.80%	6.40%	7.10%	4.00%	4.30%	4.20%	4.10%	3.50%	3.80%	3.10%	3.70%	3.40%	3.50%	4.20%	3.80%	3.40%	4.10%	3.70%
Frekar auðvelt	43.00%	26.20%	34.30%	30.10%	22.00%	26.10%	25.80%	18.30%	22.00%	24.30%	16.00%	20.10%	22%	17.90%	19.90%	22.40%	19.90%	21.20%
Mjög auðvelt	47.20%	66.20%	56.90%	64.30%	72.70%	68.50%	68.20%	77.20%	72.80%	71.30%	79.50%	75.50%	72.90%	77.00%	75.00%	73.10%	74.70%	73.90%

Tafla 23. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hve erfitt eða auðvelt þau telja að fá foreldra sína í samræður um persónuleg málefni.

	2000			2006			2009			2012			2014			2016		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Mjög erfitt	6.30%	5.50%	5.90%	4.10%	4.70%	4.40%	4.60%	4.20%	4.40%	3.90%	3.60%	3.70%	205 (3.9)	234 (4.3)	439 (4.1)	5.70%	4.10%	4.90%
Frekar erfitt	18.70%	16.10%	17.30%	13.50%	12.60%	13.10%	10.50%	11.50%	11.00%	10.60%	9.80%	10.20%	536 (10.3)	610 (11.3)	1146 (10.8)	16.90%	10.30%	13.60%
Frekar auðvelt	42.90%	35.10%	38.90%	38.30%	33.50%	35.90%	33.70%	28.50%	31.10%	32.40%	28.40%	30.40%	1692 (32.6)	1582 (29.3)	3274 (30.9)	40.20%	28.80%	34.50%
Mjög auðvelt	32.20%	43.30%	37.90%	44.10%	49.20%	46.70%	51.20%	55.80%	53.50%	53.10%	58.20%	55.70%	2761 (53.2)	2980 (55.1)	5741 (54.2)	37.10%	56.80%	46.90%

Tafla 24. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hvernig þau meta fjárhagsstöðu foreldra sinna.

	Strákar	Stelpur
Miklu betur stæð	7,1	4,5
Töluvert betur stæð	18,5	15,7
Svolítið betur stæð	25,90%	21,60%
Álíka vel stæð	42,20%	47,70%
Svolítið verr stæð	5,10%	8,20%
Töluvert verr stæð	0,90%	1,90%
Miklu verr stæð	0,30%	0,40%

Tafla 25. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu miklum tíma þau verja í heimavinnu á dag.

	Strákar	Stelpur	Allir
Ég vinn aldrei heimavinnu	12,90%	6,50%	9,70%
Minna en hálf tími	22,00%	14,60%	18,30%
Um það bil hálf tími	24,10%	20,80%	22,40%
Um það bil klukkutími	29,60%	34,20%	31,90%
Um það bil tveir klukkutímar	8,40%	17,30%	12,80%
Um það bil þrjú klukkutímar	1,80%	4,30%	3,10%
Um það bil fjórir klukkutímar	0,60%	1,50%	1,10%
Meira en fjórir klukkutímar	0,70%	0,70%	0,70%

Tafla 26. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hve erfitt eða auðvelt þau telja að fá ráðleggingar varðandi námið hjá foreldrum sínum.

	2000			2006			2009			2012			2014			2016		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Mjög erfitt	3.50%	3.20%	3.30%	2.80%	3.00%	2.90%	3.20%	3.70%	3.50%	2.30%	2.50%	2.40%	122 [2,4]	131 [2,4]	253 [2,4]	1.10%	1.30%	1.20%
Frekar erfitt	9.20%	10.20%	9.70%	8.10%	10.40%	9.30%	7.00%	8.20%	7.60%	7.40%	7.10%	7.20%	351 [6,8]	460 [8,5]	811 [17,7]	3.40%	4.10%	3.70%
Frekar auðvelt	33.30%	27.80%	30.40%	28.70%	27.80%	28.20%	25.00%	22.30%	23.60%	26.80%	23.80%	25.30%	1375 [26,5]	1326 [24,6]	2701 [25,5]	22.40%	19.90%	21.20%
Mjög auðvelt	54.10%	58.80%	56.50%	60.50%	58.80%	59.60%	64.80%	65.70%	65.30%	63.60%	66.60%	65.10%	3331 [64,3]	3484 [864,5]	6815 [864,4]	73.10%	74.70%	73.90%

Tafla 27. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hvort þau telji eiga vel eða illa við sig að foreldrar þeirra setji ákveðnar reglur um hvað þau megi gera utan heimilisins.

	1997			2000			2009			2012			2014			2016		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Mjög erfitt	8.50%	13.10%	10.70%	15.40%	19.90%	17.70%	17.80%	21.90%	19.90%	10.8	17.1	14	22.60%	24.80%	23.70%	19.20%	20.90%	20.00%
Frekar erfitt	32.20%	33.40%	32.80%	33.40%	35.40%	34.40%	34.90%	39.10%	37.00%	36.4	38.4	37.4	34.70%	38.60%	36.70%	35.60%	38.50%	37.10%
Frekar auðvelt	37.30%	36.60%	36.90%	31.90%	29.50%	30.60%	33.30%	30.20%	31.70%	35.1	31.8	33.4	29.90%	27.10%	28.50%	31.70%	30.50%	31.10%
Mjög auðvelt	22.00%	17.00%	19.60%	19.40%	15.20%	17.30%	14.00%	8.80%	11.30%	17.7	12.8	15.2	12.80%	9.50%	11.10%	13.60%	10.10%	11.90%

Tafla 28. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hvort þau telji eiga vel eða illa við sig að foreldrar þeirra setji ákveðnar reglur um hvenær þau eiga að vera komin heim á kvöldin.

	1997			2000			2009			2012			2014			2016		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Mjög vel	21.70%	34.80%	28.10%	22.60%	35.60%	29.30%	30.30%	41.30%	36.00%	25.90%	39.40%	32.70%	1130 (33.7)	1505 (42.8)	2635 (38.4)	32.20%	40.00%	36.10%
Frekar vel	35.50%	33.70%	34.60%	35.20%	31.50%	33.30%	39.00%	37.20%	38.10%	42.50%	39.30%	40.90%	1284 (38.3)	1298 (36.9)	2582 (37.6)	38.50%	36.20%	37.30%
Frekar illa	26.90%	20.70%	23.90%	24.80%	21.00%	22.90%	22.10%	16.40%	19.20%	22.00%	15.60%	18.80%	657 (19.6)	564 (16.1)	1221 (17.8)	20.50%	18.10%	19.30%
Mjög illa	15.90%	10.90%	13.40%	17.40%	11.90%	14.60%	8.50%	5.00%	6.70%	9.50%	5.80%	7.60%	285 (8.5)	146 (4.2)	431 (6.3)	8.80%	5.70%	7.30%

Tafla 29. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hvort þau telji eiga vel eða illa við sig að foreldrar þeirra fylgist með því með hverjum þau séu á kvöldin.

	1997			2000			2009			2012			2014			2016		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Mjög erfitt	12.50%	23.90%	18.00%	14.80%	25.70%	20.40%	26.40%	44.00%	35.30%	23.20%	42.70%	33.00%	1063 (31.7)	1642 (46.9)	2705 (39.5)	30.50%	45.70%	38.10%
Frekar erfitt	30.10%	34.40%	32.20%	28.60%	34.20%	31.50%	38.80%	36.80%	37.80%	39.70%	38.20%	38.90%	1272 (38.0)	1251 (35.7)	2523 (36.8)	36.30%	35.40%	35.80%
Frekar auðvelt	28.70%	23.20%	26.00%	30.50%	22.70%	26.50%	24.80%	14.30%	19.40%	24.10%	13.60%	18.80%	660 (19.7)	446 (12.7)	1106 (16.1)	21.30%	13.90%	17.60%
Mjög auðvelt	28.70%	18.50%	23.80%	26.20%	17.40%	21.70%	10.10%	5.00%	7.50%	13.00%	5.50%	9.20%	354 (10.6)	162 (4.6)	516 (7.5)	12.00%	5.10%	8.50%

TENGL VÍÐ VINI OG JAFNINGJA

Tafla 30. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hve erfitt eða auðvelt þau telja að fá umhyggju og hlýju frá vinum sínum.

	1997			2000			2009			2012			2014			2016		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Mjög erfitt	9.00%	1.50%	5.30%	14.40%	1.40%	7.70%	7.50%	1.20%	4.20%	5.30%	0.90%	3.00%	165 (85.0)	61 (1.7)	226 (3.3)	4.70%	2.40%	3.50%
Frekar erfitt	30.10%	7.30%	19.00%	32.30%	7.20%	19.30%	19.00%	4.40%	11.60%	16.30%	5.10%	10.60%	506 (15.2)	250 (7.1)	756 (11.0)	16.50%	7.90%	12.20%
Frekar auðvelt	47.20%	38.90%	43.20%	39.80%	36.30%	38.00%	48.70%	30.30%	39.30%	48.80%	28.80%	38.70%	1646 (49.5)	1129 (32.1)	2775 (40.5)	47.60%	37.20%	42.40%
Mjög auðvelt	13.70%	52.20%	32.50%	13.50%	55.00%	35.00%	24.90%	64.10%	44.90%	29.70%	65.30%	47.70%	1009 (30.3)	2079 (59.1)	3088 (45.1)	31.30%	52.50%	41.90%

Tafla 31. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hve erfitt eða auðvelt þau telja að fá vini sína í samræður um persónuleg málefni.

	1997			2000			2009			2012			2014			2016		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Mjög erfitt	5.50%	1.20%	3.40%	7.80%	1.50%	4.50%	7.70%	2.00%	4.80%	6.30%	2.10%	4.10%	202 (6.0)	85 (2.4)	287 (4.2)	7.00%	4.10%	5.50%
Frekar erfitt	17.00%	4.80%	11.00%	18.90%	5.40%	12.00%	18.30%	5.60%	11.80%	17.90%	6.50%	12.20%	557 (16.7)	323 (9.2)	880 (12.8)	18.10%	11.10%	14.60%
Frekar auðvelt	42.10%	23.70%	33.20%	39.60%	22.30%	30.70%	42.50%	23.90%	33.00%	40.70%	25.20%	32.90%	1324 (39.6)	940 (26.8)	2264 (33.0)	40.30%	30.80%	35.50%
Mjög auðvelt	35.30%	70.30%	52.50%	33.70%	70.80%	52.80%	31.50%	68.40%	50.30%	35.20%	66.20%	50.80%	1257 (37.6)	2164 (61.6)	3421 (49.9)	34.50%	54.10%	44.40%

Tafla 32. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hve erfitt eða auðvelt þau telja að fá ráðleggingar varðandi námið hjá vinum sínum.

	1997			2000			2009			2012			2014			2016		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Mjög erfitt	16.10%	5.00%	10.70%	17.90%	5.40%	11.40%	10.90%	3.70%	7.20%	8.60%	2.70%	5.60%	261 (7.9)	133 (3.8)	394 (5.8)	5.70%	4.10%	4.90%
Frekar erfitt	31.50%	21.30%	26.50%	30.00%	20.20%	24.90%	24.00%	15.60%	19.70%	20.10%	12.70%	16.40%	657 (19.8)	532 (15.2)	1189 (17.4)	16.90%	10.30%	13.60%
Frekar auðvelt	37.50%	41.90%	39.60%	37.00%	44.40%	40.80%	41.00%	39.70%	40.30%	43.40%	39.00%	41.20%	1394 (42.0)	1330 (37.9)	2724 (39.9)	40.20%	28.80%	34.50%
Mjög auðvelt	15.00%	31.70%	21.30%	15.20%	30.00%	22.90%	24.10%	41.00%	32.80%	27.90%	45.70%	36.90%	1008 (30.4)	1513 (43.1)	2521 (36.9)	37.10%	56.80%	46.90%

ATHYGLISBRESTUR EÐA OFVIRKNI

Tafla 33. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hvort þau hafa verið greind með athyglisbrest eða ofvirkni.

	Strákar	Stelpur	Allir
Já	612 (17.6%)	453 (13.1%)	1065 (15.3%)
Nei	2869 (82.4%)	3012 (86.9%)	5881 (84.7%)

Tafla 19. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hvort þau nota nú lyf vegna athyglisbrests og ofvirkni

	Strákar	Stelpur	Allir
Já	328 (9.4%)	184 (5.3%)	512 (7.3%)
Nei	3172 (90.6)	3282 (94.7%)	6454 (92.7%)

REIÐI

Tafla 35. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft var/vör þau voru við eftirfarandi vanlíðan/óþægindi: Reiðiköst sem þau gátu ekki stjórnað.

	Strákar	Stelpur	Allir
Nær aldrei	76,50%	70,40%	73,50%
Sjaldan	15,00%	15,60%	15,30%
Stundum	6,10%	8,80%	7,50%
Oft	2,40%	5,20%	3,80%

Tafla 36. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft var/vör þau voru við eftirfarandi vanlíðan/óþægindi: Auðvelt að pirra og ergja.

	Strákar	Stelpur	Allir
Nær aldrei	32,30%	21,40%	26,80%
Sjaldan	34,20%	29,50%	31,90%
Stundum	24,40%	30,40%	27,40%
Oft	9,20%	18,70%	13,90%

Tafla 37. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft var/vör þau voru við eftirfarandi vanlíðan/óþægindi: Þið langaði að brjóta eða mölva hluti.

	Strákar	Stelpur	Allir
Nær aldrei	61,10%	64,30%	62,70%
Sjaldan	20,70%	16,90%	18,80%
Stundum	11,40%	10,20%	10,80%
Oft	6,80%	8,60%	7,70%

Tafla 38. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft var/vör þau voru við eftirfarandi vanlíðan/óþægindi: Þú lentir í rifrildi.

	Strákar	Stelpur	Allir
Nær aldrei	53,30%	55,30%	54,30%
Sjaldan	28,90%	25,40%	27,10%
Stundum	12,80%	13,20%	13,00%
Oft	12,80%	13,20%	13,00%

Tafla 39. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir eftirfarandi fullyrðingum: Þegar ég hugsa um hvernig ég muni líta út í framtíðinni er ég ánægð(ur).

	Strákar	Stelpur	Allir
Lýsir mér mjög vel	47,50%	31,80%	39,60%
Lýsir mér nokkuð vel	39,00%	44,00%	41,50%
Lýsir mér ekki nógu vel	10,20%	10,20%	10,20%
Lýsir mér alls ekki	3,30%	6,20%	4,70%

Tafla 40. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir eftirfarandi fullyrðingum: Mér finnst ég oftast vera ófríð(ur) og óaðlandi.

	Strákar	Stelpur	Allir
Lýsir mér mjög vel	5,90%	14,70%	10,30%
Lýsir mér nokkuð vel	15,10%	25,00%	20,10%
Lýsir mér ekki nógu vel	34,60%	35,50%	35,00%
Lýsir mér alls ekki	44,40%	24,80%	34,50%

SJÁLFSMYND

Tafla 41. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir eftirfarandi fullyrðingum: Ég er ánægður með líkama minn.

	Strákar	Stelpur	Allir
Lýsir mér mjög vel	41,40%	21,20%	31,30%
Lýsir mér nokkuð vel	34,80%	31,50%	33,10%
Lýsir mér ekki nógu vel	17,40%	26,50%	21,90%
Lýsir mér alls ekki	6,50%	20,80%	13,70%

Tafla 42. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir eftirfarandi fullyrðingum: Ég er hamingjusöm/samur.

	Strákar	Stelpur	Allir
Lýsir mér mjög vel	62,20%	44,40%	53,30%
Lýsir mér nokkuð vel	26,90%	31,10%	29,00%
Lýsir mér ekki nógu vel	7,90%	17,10%	12,50%
Lýsir mér alls ekki	3,10%	7,40%	5,20%

ÍÞRÓTTAÐKUN

Tafla 43. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau taka þátt í íþróttum eða líkamspjálfun í skólanum fyrir utan skyldutíma (leikfimitíma).

	2006			2009			2012			2014			2016		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Nær aldrei	38.70%	51.10%	45.00%	36.70%	44.80%	40.90%	17.80%	15.70%	16.70%	569 (17.4)	604 (17.4)	1173 (17.4)	18.70%	17.70%	18.20%
1 sinni í viku	12.60%	13.30%	13.00%	12.50%	13.30%	12.90%	7.90%	7.90%	7.90%	214 (6.6)	268 (7.7)	482 (7.2)	8.10%	8.10%	8.10%
2 sinnum í viku	13.80%	13.20%	13.50%	13.30%	13.60%	13.50%	11.90%	15.10%	13.50%	394 (12.1)	537 (15.5)	931 (13.8)	10.90%	13.40%	12.20%
3 sinnum í viku	11.00%	7.80%	9.40%	10.10%	9.00%	9.60%	13.20%	16.00%	14.60%	437 (13.4)	509 (14.7)	946 (14.0)	11.50%	13.70%	12.60%
4-6 sinnum í viku	13.00%	9.30%	11.20%	15.00%	11.90%	13.40%	27.30%	28.90%	28.10%	898 (27.5)	967 (27.9)	1865 (27.7)	27.50%	29.70%	28.60%
Svo til daglega	10.80%	5.30%	8.00%	12.40%	7.40%	9.80%	22.00%	16.40%	19.10%	754 (23.1)	585 (16.9)	1339 (19.9)	23.30%	17.30%	20.30%

Tafla 44. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda íþróttir (æfa eða keppa) með íþróttafélagi.

	2006			2009			2012			2014			2016		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Nær aldrei	43.40%	53.40%	48.50%	41.90%	47.50%	44.80%	36.30%	43.70%	40.10%	1147 (35.2)	1557 (44.9)	2704 (40.2)	38.60%	44.00%	41.30%
1 sinni í viku	5.10%	3.70%	4.40%	4.80%	3.90%	4.40%	5.30%	3.50%	4.40%	158 (4.8)	146 (4.2)	304 (4.5)	5.50%	3.70%	4.60%
2 sinnum í viku	6.10%	7.70%	6.90%	5.70%	8.30%	7.00%	6.10%	8.20%	7.20%	216 (6.6)	293 (8.5)	509 (7.6)	5.70%	7.30%	6.50%
3 sinnum í viku	9.10%	7.80%	8.50%	9.40%	9.20%	9.30%	9.50%	9.30%	9.40%	300 (9.2)	260 (7.5)	560 (8.3)	7.60%	8.30%	7.90%
4-6 sinnum í viku	23.00%	18.90%	21.00%	24.50%	21.10%	22.70%	26.60%	23.60%	25.10%	916 (28.1)	812 (23.4)	1728 (25.7)	25.40%	24.40%	24.90%
Svo til daglega	13.20%	8.40%	10.80%	13.70%	10.00%	11.80%	16.20%	11.60%	13.90%	526 (16.1)	397 (11.5)	923 (13.7)	17.10%	12.30%	14.70%

Tafla 45. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda íþróttir eða æfingar, sem eru hvorki á vegum skólans né íþróttafélaga.

	2006			2009			2012			2014			2016		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Nær aldrei	36.50%	43.10%	39.80%	37.00%	41.60%	39.40%	34.50%	35.00%	34.80%	1090 (33.5)	1281 (37.0)	2371 (35.3)	34.30%	38.30%	36.30%
1 sinni í viku	14.30%	16.80%	15.60%	15.30%	18.70%	17.00%	16.30%	19.80%	18.10%	536 (16.5)	649 (18.8)	1185 (17.6)	16.70%	20.10%	18.40%
2 sinnum í viku	15.30%	16.40%	15.90%	14.70%	16.20%	15.40%	16.20%	16.80%	16.50%	505 (15.5)	560 (16.2)	1065 (15.9)	14.60%	16.00%	15.30%
3 sinnum í viku	13.70%	11.40%	12.50%	14.10%	10.60%	12.30%	13.60%	12.30%	12.90%	418 (12.8)	413 (11.9)	831 (12.4)	12.80%	10.90%	11.90%
4-6 sinnum í viku	10.50%	7.90%	9.20%	10.90%	8.00%	9.40%	11.10%	10.30%	10.70%	374 (11.5)	342 (9.9)	716 (10.7)	11.70%	9.10%	10.40%
Svo til daglega	9.70%	4.40%	7.00%	8.00%	5.00%	6.50%	8.20%	5.80%	7.00%	334 (10.3)	215 (6.2)	549 (8.2)	9.90%	5.70%	7.80%

Tafla 46. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau reyna á sig líkamlega þannig að þau mæðist verulega eða svitni.

	2006			2009			2012			2014			2016		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Nær aldrei	12.70%	13.10%	12.90%	12.10%	11.00%	11.60%	10.50%	8.70%	9.60%	350 (10.8)	373 (10.8)	723 (10.8)	9.70%	9.60%	9.70%
1 sinni í viku	7.20%	12.70%	10.00%	8.30%	13.10%	10.80%	7.60%	8.20%	7.90%	222 (6.8)	316 (9.1)	538 (8.0)	8.10%	10.20%	9.10%
2 sinnum í viku	11.00%	17.60%	14.30%	10.50%	15.20%	12.90%	10.00%	12.80%	11.40%	376 (11.6)	468 (13.5)	844 (12.6)	10.60%	13.80%	12.20%
3 sinnum í viku	16.50%	18.20%	17.40%	16.30%	17.80%	17.10%	14.80%	18.40%	16.60%	412 (12.7)	617 (17.8)	1029 (15.3)	14.90%	16.90%	15.90%
4-6 sinnum í viku	28.20%	26.40%	27.30%	28.00%	28.60%	28.30%	30.60%	34.00%	32.30%	1017 (31.4)	1081 (31.2)	2098 (31.3)	31.50%	33.10%	32.30%
Svo til daglega	24.40%	12.10%	18.10%	24.80%	14.30%	19.40%	26.60%	18.00%	22.20%	867 (26.7)	606 (17.5)	1466 (22.0)	25.30%	16.40%	20.80%

Tafla 47. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu margar æfingar þau fara á í viku með íþróttafélagi?

	Strákar	Stelpur	Allir
Stunda ekki æfingar með íþróttafélagi	37.00%	40.60%	38.80%
1 æfing á viku	2.40%	2.00%	2.20%
2 æfingar á viku	5.80%	8.30%	7.10%
3 æfingar á viku	8.70%	9.40%	9.10%
4 æfingar á viku	13.90%	10.90%	12.40%
5 æfingar á viku	13.30%	12.50%	12.90%
6 eða fleiri æfingar	18.90%	16.10%	17.50%

Tafli 48. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda boltaþróttir?

	Strákar	Stelpur	Allir
Nær aldrei	40.80%	60.30%	50.60%
1 sinni í viku	9.60%	9.00%	9.30%
2 sinnum í viku	5.70%	3.40%	4.60%
3 sinnum í viku	5.50%	3.50%	4.50%
4-6 sinnum í viku	23.60%	17.40%	20.50%
Svo til á hverjum degi	14.90%	6.40%	10.60%

Tafli 49. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda spaðaþróttir.

	Strákar	Stelpur	Allir
Nær aldrei	86.80%	91.60%	89.20%
1 sinni í viku	7.30%	5.20%	6.20%
2 sinnum í viku	2.00%	1.80%	1.90%
3 sinnum í viku	2.00%	0.70%	1.40%
4-6 sinnum í viku	1.10%	0.50%	0.80%
Svo til á hverjum degi	0.80%	0.20%	0.50%

Tafli 50. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda sjálfsvarnarþróttir.

	Strákar	Stelpur	Allir
Nær aldrei	88.70%	95.30%	92.00%
1 sinni í viku	2.80%	1.60%	2.20%
2 sinnum í viku	2.40%	1.00%	1.70%
3 sinnum í viku	2.90%	1.10%	2.00%
4-6 sinnum í viku	1.70%	0.60%	1.10%
Svo til á hverjum degi	1.50%	0.50%	1.00%

Tafla 51. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda vetraríþróttir.

	Strákar	Stelpur	Allir
Nær aldrei	83,30%	85,80%	84,50%
1 sinni í viku	9,10%	8,70%	8,90%
2 sinnum í viku	2,90%	2,10%	2,50%
3 sinnum í viku	1,60%	1,50%	1,50%
4-6 sinnum í viku	1,50%	1,20%	1,40%
Svo til á hverjum degi	1,60%	0,80%	1,20%

Tafla 52. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda útvíst.

	Strákar	Stelpur	Allir
Nær aldrei	74,80%	77,30%	76,10%
1 sinni í viku	10,80%	11,00%	10,90%
2 sinnum í viku	5,20%	4,00%	4,60%
3 sinnum í viku	3,70%	2,90%	3,30%
4-6 sinnum í viku	2,90%	2,00%	2,40%
Svo til á hverjum degi	2,70%	2,80%	2,80%

Tafla 53. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda dans.

	Strákar	Stelpur	Allir
Nær aldrei	96,40%	79,10%	87,60%
1 sinni í viku	1,30%	4,90%	3,10%
2 sinnum í viku	0,40%	5,70%	3,00%
3 sinnum í viku	0,60%	4,10%	2,40%
4-6 sinnum í viku	0,50%	3,50%	2,10%
Svo til á hverjum degi	0,80%	2,70%	1,80%

Tafla 54. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda líkamsrækt.

	Strákar	Stelpur	Allir
Nær aldrei	44,50%	43,60%	44,00%
1 sinni í viku	15,60%	19,80%	17,70%
2 sinnum í viku	14,40%	14,80%	14,60%
3 sinnum í viku	12,70%	11,20%	11,90%
4-6 sinnum í viku	7,50%	7,80%	7,70%
Svo til á hverjum degi	5,20%	2,80%	4,00%

Tafla 55. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda fimleika

	Strákar	Stelpur	Allir
Nær aldrei	76,50%	69,50%	73,00%
1 sinni í viku	13,80%	16,10%	15,00%
2 sinnum í viku	3,70%	3,10%	3,40%
3 sinnum í viku	2,10%	2,30%	2,20%
4-6 sinnum í viku	2,10%	5,70%	3,90%
Svo til á hverjum degi	1,80%	3,30%	2,50%

FRÍSTUNDIR

Tafla 56. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau eru með vinum sínum þar sem enginn fullorðinn er á staðnum.

	2014			2016		
	Strákar	Stelpur	Allir	Strákar	Stelpur	Allir
Nær aldrei	451 (14,2)	329 (9,6)	780 (11,8)	12,00%	8,70%	10,30%
Nokkrum sinnum á ári/ í mánuði	888 (27,9)	1038 (30,3)	1926 (29,1)	33,40%	35,80%	34,60%
1 sinni í viku eða oftar	1847 (58,0)	2059 (60,1)	3906 (59,1)	54,60%	55,50%	55,10%

Tafla 57. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau fara í bió.

	2003			2006			2009			2012			2014			2016		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Nær aldrei	2.80%	1.90%	2.40%	18.90%	11.90%	15.30%	19.30%	15.70%	17.50%	21.60%	15.50%	18.50%	597 (18.6)	597 (17.3)	1194 (17.9)	15.90%	19.80%	17.90%
Nokkrum sinnum á ári/í mánuði	87.30%	93.00%	90.10%	74.40%	82.40%	78.50%	75.70%	80.50%	78.20%	74.90%	82.60%	78.80%	2503 (78.0)	2815 (81.6)	5318 (79.9)	80.40%	78.70%	79.50%
1 sinni í viku eða oftár	9.90%	5.10%	7.50%	6.70%	5.70%	6.20%	4.90%	3.80%	4.30%	3.50%	2.00%	2.80%	109 (3.4)	36 (1.0)	145 (2.2)	3.70%	1.50%	2.60%

Tafla 58. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau fara á kaffihús³⁷

	2000			2003			2009			2012			2014			2016		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Nær aldrei	66.90%	45.00%	55.50%	55.70%	39.90%	48.00%	68.20%	48.90%	58.20%	63.50%	41.70%	52.30%	597 (18.6)	597 (17.3)	1194 (17.9)	47.80%	30.70%	39.10%
Nokkrum sinnum á ári/í mánuði	30.50%	49.60%	40.40%	41.80%	56.60%	49.00%	29.70%	49.10%	39.80%	34.50%	56.00%	45.50%	2503 (78.0)	2815 (81.6)	5318 (79.9)	49.50%	66.30%	58.10%
1 sinni í viku eða oftár	2.60%	5.30%	4.00%	2.50%	3.60%	3.00%	2.10%	2.00%	2.10%	2.00%	2.30%	2.20%	109 (3.4)	36 (1.0)	145 (2.2)	2.70%	3.00%	2.90%

37) Árið 1997 var spurt um ferðir á kaffihús eða þöbb

Tafla 59. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau fara niður í bæ að kvöldi til (eða um helgar).

	2000			2003			2012			2014			2016		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Nær aldrei	39,80%	35,70%	37,60%	30,10%	28,10%	29,10%	64,10%	62,10%	63,10%	1903 (59,8)	2051 (59,7)	3954 (59,7)	5790%	56,70%	57,30%
Nokkrum sinnum á ári/í mánuði	41,60%	44,40%	43,10%	48,00%	48,90%	48,50%	27,60%	30,10%	28,90%	1020 (32,1)	1160 (33,8)	2180 (32,9)	34,30%	36,90%	35,60%
1 sinni í viku eða oftar	18,60%	19,90%	19,30%	21,90%	23,00%	22,40%	8,40%	7,90%	8,10%	258 (8,1)	226 (6,6)	484 (7,3)	7,90%	6,40%	7,10%

Tafla 60. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau fara í party.

	2000			2003			2009			2012			2014			2016		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Nær aldrei	32,70%	27,40%	29,90%	33,20%	32,10%	32,70%	56,50%	53,00%	54,70%	58,10%	54,20%	56,10%	1652 (51,7)	1738 (50,5)	3390 (51,1)	50,40%	52,70%	51,60%
Nokkrum sinnum á ári/í mánuði	57,70%	61,40%	59,60%	58,50%	61,60%	60,00%	39,40%	43,40%	41,50%	39,30%	44,00%	41,80%	1426 (44,6)	1622 (47,2)	3048 (45,9)	46,40%	45,40%	45,90%
1 sinni í viku eða oftar	9,60%	11,30%	10,50%	8,30%	6,30%	7,30%	4,00%	3,50%	3,80%	2,60%	1,70%	2,20%	120 (3,8)	79 (2,3)	199 (3,0)	3,20%	1,90%	2,50%

Tafla 61. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau fari á leiksýningar³⁸.

	2000			2003			2009			2012			2014			2016		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Nær aldrei	73.20%	56.00%	64.20%	62.60%	40.80%	51.90%	69.90%	55.70%	62.50%	68.60%	54.20%	61.20%	1963 (61.7)	1679 (48.9)	3642 (55.0)	62.90%	51.00%	56.80%
Nokkrum sinnum á ári/í mánuði	25.80%	43.30%	34.90%	37.10%	58.80%	47.70%	28.80%	44.00%	36.60%	30.10%	45.30%	38.00%	1173 (36.8)	1734 (50.5)	2907 (43.9)	35.90%	48.40%	42.20%
1 sinni í viku eða oftár	1.00%	0.70%	0.80%	0.30%	0.40%	0.40%	2.40%	1.20%	1.70%	1.40%	0.40%	0.80%	1.30%	0.60%	0.90%	48 (1.5)	20 (0.6)	68 (1.0)

Tafla 62. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft fara á bókasafn.

	2000			2003			2009			2012			2014			2016		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Nær aldrei	56.10%	38.60%	46.90%	43.80%	25.40%	34.80%	70.10%	53.90%	61.70%	69.10%	52.30%	60.50%	2071 (65.0)	1731 (50.4)	3802 (57.4)	65.30%	56.20%	60.70%
Nokkrum sinnum á ári/í mánuði	37.90%	53.60%	46.10%	49.80%	62.80%	56.10%	26.10%	40.50%	33.60%	27.30%	42.70%	35.20%	1004 (31.5)	1539 (44.8)	2543 (38.4)	31.50%	38.90%	35.30%
1 sinni í viku eða oftár	6.10%	7.80%	7.00%	6.50%	11.80%	9.10%	3.90%	5.60%	4.70%	3.70%	5.00%	4.30%	113 (3.5)	165 (4.8)	278 (4.2)	3.20%	4.90%	4.10%

38) Spurt var um ferðir í leikhús árin 1997, 2000 og 2003

Tafla 63. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau fara á klassíska tónleika.

	2000			2003			2009			2012			2014			2016		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Nær aldrei	89,90%	86,80%	88,30%	87,10%	83,50%	85,40%	83,20%	82,00%	82,60%	83,40%	80,40%	81,90%	2540 (79,7)	2739 (79,8)	5279 (79,8)	80,80%	80,20%	80,50%
Nokkrum sinnum á ári/í mánuði	9,40%	12,90%	11,20%	12,40%	16,40%	14,30%	15,50%	17,80%	16,70%	15,40%	19,00%	17,30%	594 (18,6)	675 (19,7)	1269 (19,2)	18,10%	19,60%	18,90%
1 sinni í viku eða oft	0,70%	0,30%	0,50%	0,40%	0,10%	0,30%	1,30%	0,30%	0,80%	1,10%	0,50%	0,90%	51 (1,6)	17 (0,5)	68 (1,0)	1,10%	0,30%	0,70%

Tafla 64. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau fara á tónleika (aðra en klassíska tónleika).

	2000			2003			2009			2012			2014			2016		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Nær aldrei	68,70%	71,30%	70,00%	37,80%	39,70%	38,70%	67,30%	67,60%	67,40%	75,30%	72,70%	74,00%	2301 (72,4)	2432 (70,9)	4733 (71,6)	69,40%	64,90%	67,10%
Nokkrum sinnum á ári/í mánuði	30,30%	28,40%	29,30%	60,30%	59,90%	60,10%	31,00%	32,00%	31,50%	23,50%	26,90%	25,20%	835 (26,3)	982 (28,6)	1817 (27,5)	29,50%	34,70%	32,20%
1 sinni í viku eða oft	1,00%	0,30%	0,70%	1,80%	0,50%	1,20%	1,70%	0,40%	1,00%	1,20%	0,50%	0,80%	43 (1,4)	18 (0,5)	61 (0,9)	1,10%	0,40%	0,80%

Tafla 65. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau fara á söfn eða myndlistarsýningar³⁹.

	2000			2003			2009			2012			2014			2016		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Nær aldrei	88.90%	83.90%	86.30%	77.40%	69.40%	73.50%	83.20%	80.50%	81.80%	84.90%	81.20%	83.00%	2561 (80.4)	2717 (79.2)	5278 (79.8)	81.80%	79.50%	80.60%
Nokkrum sinnum á ári/í mánuði	10.20%	15.90%	13.20%	22.30%	30.40%	26.30%	15.30%	19.10%	17.30%	14.00%	18.20%	16.20%	583 (18.3)	695 (20.3)	1278 (19.3)	17.30%	20.00%	18.70%
1 sinni í viku eða oftár	0.90%	0.20%	0.50%	0.20%	0.20%	0.20%	1.40%	0.40%	0.90%	1.20%	0.50%	0.90%	42 (1.3)	20 (0.6)	62 (0.9)	1.00%	0.50%	0.70%

Tafla 66. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu mörgum klst. þau eyða á viku í að lesa bækur aðrar en skólabækur.

	2000			2009			2012			2014			2016		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Enga	45.10%	29.90%	37.10%	42.50%	23.90%	32.90%	32.90%	20.40%	26.50%	1097 (33.8)	706 (20.4)	1803 (26.9)	29.60%	22.40%	26.00%
½-1	31.10%	37.10%	34.20%	35.30%	36.00%	35.70%	39.30%	39.80%	39.60%	1280 (39.5)	1400 (40.4)	2680 (39.9)	41.80%	37.30%	39.50%
2-3 klst.	14.80%	18.30%	16.60%	12.80%	21.90%	17.50%	15.40%	19.90%	17.70%	540 (16.7)	761 (21.9)	1301 (19.4)	16.20%	19.20%	17.70%
4 eða meira	9.10%	14.70%	12.10%	9.40%	18.20%	14.00%	12.50%	19.90%	16.30%	325 (10.0)	600 (17.3)	925 (13.8)	12.40%	21.10%	16.80%

39) Einungis var spurt um ferðir á myndlistarsýningar árin 1997, 2000 og 2003

Tafla 67. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu mörgum klst. þau eyða á viku í að lesa teiknimyndabækur eða blöð.

	2000			2009			2012			2014			2016		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Enga	48,10%	65,00%	56,90%	67,40%	79,50%	73,70%	63,70%	74,60%	69,30%	2402 [74,3]	2958 [85,3]	5360 [80,0]	7120%	8180%	76,60%
½-1	33,60%	27,00%	30,20%	23,00%	15,60%	19,20%	26,10%	18,20%	22,00%	613 [19,0]	376 [10,8]	989 [14,8]	20,00%	12,50%	16,20%
2-3 klst.	11,90%	5,60%	8,60%	5,90%	3,10%	4,40%	6,80%	4,90%	5,80%	139 [4,3]	83 [2,4]	222 [3,3]	5,40%	3,60%	4,50%
4 eða meira	6,50%	2,40%	4,40%	3,60%	1,80%	2,70%	3,40%	2,40%	2,90%	79 [2,4]	49 [1,4]	128 [1,9]	3,30%	2,10%	2,70%

Tafla 68. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu mörgum klst. þau eyða á viku í að lesa dagblöð.

	2000			2009			2012			2014			2016		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Enga	15,50%	15,30%	15,40%	37,10%	37,00%	37,00%	46,10%	47,00%	46,50%	1949 [60,3]	2352 [67,9]	4301 [64,2]	6440%	7070%	67,60%
½-1	52,20%	61,10%	56,80%	48,60%	51,80%	50,30%	43,10%	44,60%	43,90%	1108 [34,3]	1007 [29,1]	2115 [31,6]	29,60%	25,50%	27,50%
2-3 klst.	21,30%	17,50%	19,3%	11,10%	9,10%	10,10%	8,30%	6,40%	7,40%	137 [4,2]	86 [2,5]	223 [3,3]	4,30%	3,10%	3,70%
4 eða meira	11,00%	6,10%	8,50%	3,20%	2,10%	2,60%	2,50%	2,10%	2,20%	36 [1,1]	21 [0,6]	57 [0,9]	1,70%	0,80%	1,20%

Tafla 69. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu mörgum klst. þau eyða á viku í að lesa tímarit.

	2000			2009			2012			2014			2016		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Enga	25.90%	15.40%	20.40%	60.40%	34.90%	47.20%	66.90%	44.70%	55.50%	2452 (76.2)	2205 (63.6)	4657 (69.7)	74.80%	66.80%	70.80%
½-1	51.30%	58.70%	55.20%	32.10%	53.00%	42.90%	26.90%	45.20%	36.30%	631 (19.6)	1101 (31.8)	1732 (25.9)	21.30%	27.80%	24.60%
2-3 klst.	15.20%	19.50%	17.40%	5.20%	9.70%	7.50%	4.50%	7.60%	6.10%	93 (2.9)	126 (3.6)	219 (3.3)	2.30%	4.20%	3.30%
4 eða meira	7.60%	6.50%	7.00%	2.20%	2.50%	2.40%	1.60%	2.40%	2.10%	42 (1.3)	34 (1.0)	76 (1.1)	1.60%	1.20%	1.40%

TÓMSTUNDAIÐKUN

Tafla 70. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda böll í félagsmiðstöð

	2012			2014			2016		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Nær aldrei	29.10%	17.70%	23.30%	926 (29.1)	672 (19.6)	1598 (24.2)	33.10%	21.30%	27.10%
Nokkrum sinnum á ári/í mánuði	68.00%	80.10%	74.20%	2158 (67.8)	2676 (78.1)	4834 (73.1)	64.90%	77.10%	71.10%
1 sinni í viku eða oftar	2.90%	2.10%	2.50%	100 (3.1)	78 (2.3)	178 (2.7)	2.00%	1.60%	1.80%

Tafla 71. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda hópstarf/klúbbstarf í félagsmiðstöð

	2012			2014			2016		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Nær aldrei	56,30%	52,80%	54,50%	1678 (53,5)	1726 (50,9)	3404 (52,1)	57,10%	55,40%	56,30%
Nokkrum sinnum á ári/í mánuði	33,80%	36,00%	34,90%	1112 (35,5)	1233 (36,3)	2345 (35,9)	32,80%	33,20%	33,00%
1 sinni í viku eða oftar	9,90%	11,20%	10,60%	345 (11,0)	435 (12,8)	780 (11,9)	10,10%	11,40%	10,80%

Tafla 72. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda opið hús í félagsmiðstöð

	2012			2014			2016		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Nær aldrei	38,20%	38,40%	38,30%	1174 (37,3)	1306 (38,4)	2480 (37,9)	39,90%	40,50%	40,20%
Nokkrum sinnum á ári/í mánuði	38,70%	40,10%	39,40%	1174 (37,3)	1292 (38,0)	2466 (37,7)	37,20%	37,70%	37,50%
1 sinni í viku eða oftar	23,10%	21,50%	22,30%	800 (25,4)	799 (23,5)	1599 (24,4)	22,90%	21,80%	22,30%

Tafla 73. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau spila í hljómsveit með nokkrum vinum sínum.

	2000			2003			2009			2012			2014			2016		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Nær aldrei	79.30%	89.90%	84.80%	71.50%	85.60%	78.50%	79.10%	89.90%	84.70%	85.90%	89.80%	87.90%	2675 (85.6)	3011 (88.7)	5686 (87.2)	86.70%	89.20%	88.00%
Nokkrum sinnum á ári/í mánuði	13.10%	8.50%	10.70%	14.20%	9.60%	11.90%	14.00%	7.60%	10.70%	9.70%	7.50%	8.60%	305 (9.8)	297 (8.7)	602 (9.2)	9.90%	8.10%	9.00%
1 sinni í viku eða oftar	7.60%	1.60%	4.40%	14.40%	4.80%	9.60%	7.00%	2.50%	4.70%	4.40%	2.60%	3.50%	145 (4.6)	88 (2.6)	233 (3.6)	3.40%	2.60%	3.00%

Tafla 74. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau taka þátt í tónlistarnámi.

	2000			2003			2009			2012			2014			2016		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Nær aldrei	87.80%	80.50%	84.20%	81.00%	74.90%	77.80%	73.90%	73.60%	73.80%	79.20%	75.10%	77.10%	2532 (80.6)	2553 (75.0)	5085 (77.7)	81.10%	77.20%	79.10%
Nokkrum sinnum á ári/í mánuði	2.80%	2.70%	2.80%	6.30%	3.90%	5.00%	8.10%	4.90%	6.50%	6.40%	4.00%	5.20%	178 (5.7)	148 (4.4)	326 (5.0)	5.90%	4.10%	5.00%
1 sinni í viku eða oftar	9.40%	16.90%	13.00%	12.70%	21.20%	17.20%	18.00%	21.50%	19.80%	14.30%	20.80%	17.70%	430 (13.7)	701 (20.6)	1131 (17.3)	13.00%	18.70%	15.90%

Tafla 75. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau taka þátt í skátastarfi.

	2000			2003			2009			2012			2014			2016		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Nær aldrei	92.30%	95.20%	93.80%	92.80%	93.30%	93.10%	93.00%	95.70%	94.40%	94.00%	95.80%	94.90%	2937 (93.9)	3254 (96.3)	6191 (95.1)	93.80%	95.60%	94.70%
Nokkrum sinnum á ári/í mánuði	4.40%	1.90%	3.10%	3.70%	2.90%	3.30%	4.20%	2.10%	3.10%	3.50%	1.70%	2.60%	111 (3.5)	39 (1.2)	150 (2.3)	3.90%	1.60%	2.80%
1 sinni í viku eða oftar	3.40%	2.90%	3.10%	3.50%	3.80%	3.60%	2.90%	2.20%	2.60%	2.50%	2.40%	2.40%	81 (2.6)	85 (2.5)	166 (2.6)	2.30%	2.80%	2.50%

Tafla 76. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau taka þátt í myndlistarnámi.

	2000			2003			2009			2012			2014			2016		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Nær aldrei	89.70%	83.30%	86.30%	89.70%	83.50%	86.60%	90.80%	88.40%	89.60%	92.90%	90.50%	91.70%	2891 (92.5)	3052 (89.8)	5943 (91.1)	92.40%	88.50%	90.40%
Nokkrum sinnum á ári/í mánuði	6.80%	9.40%	8.20%	6.20%	9.30%	7.70%	6.30%	6.40%	6.40%	5.10%	5.80%	5.40%	164 (5.2)	197 (5.8)	361 (5.5)	5.70%	7.40%	6.60%
1 sinni í viku eða oftar	3.50%	7.30%	5.50%	4.10%	7.20%	5.60%	2.90%	5.20%	4.10%	2.10%	3.70%	2.90%	70 (2.2)	148 (4.4)	218 (3.3)	1.90%	4.10%	3.00%

Tafla 77. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau taka þátt í ungliðastarfi björgunarsveita.

	2000			2003			2009			2012			2014			2016		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Nær aldrei	87,00%	94,30%	90,90%	87,80%	93,20%	90,50%	86,90%	91,60%	89,30%	88,30%	90,20%	89,30%	2778 (88,9)	3159 (93,3)	5937 (91,2)	89,10%	92,00%	90,60%
Nokkrum sinnum á ári/í mánuði	7,50%	3,30%	5,30%	7,10%	3,70%	5,40%	7,70%	3,80%	5,70%	7,10%	4,30%	5,60%	204 (6,5)	94 (2,8)	298 (4,6)	6,40%	4,00%	5,20%
1 sinni í viku eða oftar	5,40%	2,40%	3,80%	5,10%	3,10%	4,10%	5,30%	4,60%	4,90%	4,60%	5,40%	5,10%	142 (4,5)	132 (3,9)	274 (4,2)	4,50%	4,00%	4,20%

Tafla 78. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda skák.

	2000			2003			2009			2012			2014			2016		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Nær aldrei	76,50%	94,70%	86,00%	80,20%	93,90%	87,00%	86,90%	95,90%	91,60%	84,10%	95,70%	90,00%	2678 (85,9)	3270 (96,9)	5948 (91,6)	83,40%	95,60%	89,60%
Nokkrum sinnum á ári/í mánuði	18,20%	4,80%	11,20%	15,50%	5,50%	10,50%	9,30%	3,50%	6,30%	10,70%	3,50%	6,90%	319 (10,2)	86 (2,5)	405 (6,2)	12,40%	4,20%	8,30%
1 sinni í viku eða oftar	5,30%	0,50%	2,80%	4,40%	0,60%	2,50%	3,80%	0,60%	2,10%	5,30%	0,90%	3,00%	121 (3,9)	20 (0,6)	141 (2,2)	4,10%	0,30%	2,20%

Tafla 79. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda hestamennsku.

	2000			2003			2009			2012			2014			2016		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Nær aldrei	82.60%	70.30%	76.10%	84.30%	69.10%	76.80%	88.70%	78.40%	83.40%	90.10%	80.80%	85.30%	2825 (90.4)	2815 (83.1)	5640 (86.6)	90.00%	81.30%	85.60%
Nokkrum sinnum á ári/í mánuði	12.50%	21.60%	17.30%	11.40%	22.20%	16.70%	8.20%	14.10%	11.20%	6.70%	12.40%	9.60%	218 (7.0)	349 (10.3)	567 (8.7)	8.00%	13.10%	10.60%
1 sinni í viku eða oftar	4.90%	8.10%	6.60%	4.30%	8.70%	6.50%	3.10%	7.50%	5.40%	3.10%	6.70%	5.00%	82 (2.6)	223 (6.6)	305 (4.7)	2.00%	5.60%	3.80%

Tafla 80. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda K.F.U.M. eða K.F.U.K..

	2000			2003			2009			2012			2014			2016		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Nær aldrei	90.60%	94.30%	92.50%	90.70%	92.10%	91.40%	93.10%	92.90%	93.00%	92.40%	92.80%	92.60%	2905 (93.2)	3169 (93.5)	6074 (93.4)	91.70%	91.30%	91.50%
Nokkrum sinnum á ári/í mánuði	6.90%	4.10%	5.40%	7.80%	5.80%	6.80%	5.20%	4.70%	5.00%	6.20%	4.80%	5.50%	169 (5.4)	151 (4.5)	320 (4.9)	6.90%	6.90%	6.90%
1 sinni í viku eða oftar	2.50%	1.60%	2.00%	1.50%	2.10%	1.80%	1.70%	2.40%	2.00%	1.40%	2.40%	1.90%	43 (1.4)	69 (2.0)	112 (1.7)	1.50%	1.80%	1.60%

Tafla 81. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda æskulýðsstarf þjóðkirkjunnar.

	2000			2003			2009			2012			2014			2016		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Nær aldrei	93,40%	93,20%	93,30%	93,00%	89,60%	91,30%	92,90%	92,50%	92,70%	94,00%	92,90%	93,40%	2931 [94,2]	3152 [93,2]	6083 [93,7]	93,00%	92,50%	92,80%
Nokkrum sinnum á ári/í mánuði	5,00%	5,00%	5,00%	5,10%	7,40%	6,20%	5,20%	4,80%	5,00%	4,90%	3,80%	4,40%	132 [4,2]	128 [3,8]	260 [4,0]	5,40%	4,70%	5,10%
1 sinni í viku eða oftar	1,60%	1,90%	1,80%	2,00%	3,00%	2,50%	1,90%	2,70%	2,30%	1,10%	3,20%	2,20%	48 [1,5]	103 [3,0]	151 [2,3]	1,60%	2,80%	2,20%

Tafla 82. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda æskulýðsstarf annarra trúfélaga (en þjóðkirkjunnar).

	2000			2003			2009			2012			2014			2016		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Nær aldrei	94,70%	96,60%	96,70%	94,90%	96,30%	95,60%	95,90%	97,40%	96,70%	95,50%	96,70%	96,10%	2969 [95,7]	3286 [97,4]	6255 [96,6]	96%	97,30%	96,70%
Nokkrum sinnum á ári/í mánuði	3,50%	2,00%	2,70%	3,40%	2,30%	2,90%	3,30%	1,80%	2,50%	3,60%	2,10%	2,80%	108 [3,5]	54 [1,6]	162 [2,5]	3,30%	1,80%	2,50%
1 sinni í viku eða oftar	1,90%	1,40%	1,60%	1,70%	1,40%	1,60%	0,80%	0,90%	0,80%	0,80%	1,30%	1,00%	26 [0,8]	33 [1,0]	59 [0,9]	0,70%	0,90%	0,80%

Tafla 83. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda útivist (fjallgöngur eða útilegur).

	2000			2003			2012			2014			2016		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Nær aldrei	60,30%	51,20%	55,50%	53,90%	39,80%	46,90%	70,60%	59,10%	64,70%	2345 [75,6]	2317 [68,7]	4662 [72,0]	96,00%	97,30%	96,70%
Nokkrum sinnum á ári/í mánuði	34,70%	44,80%	40,00%	41,80%	56,90%	49,30%	27,10%	38,80%	33,10%	702 [22,6]	1011 [30,0]	1713 [26,5]	3,30%	1,80%	2,50%
1 sinni í viku eða oftar	5,00%	4,00%	4,50%	4,30%	3,20%	3,80%	2,30%	2,10%	2,20%	54 [1,7]	47 [1,4]	101 [1,6]	0,70%	0,90%	0,80%

Tafla 84. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda dans.

	2006			2009			2012			2014			2016		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Nær aldrei	90,30%	71,40%	80,60%	93,50%	73,20%	83,00%	93,70%	78,80%	86,00%	2938 [93,9]	2847 [84,1]	5785 [88,8]	93,90%	79,30%	86,50%
Nokkrum sinnum á ári/í mánuði	7,10%	13,00%	10,10%	4,50%	11,10%	7,90%	4,60%	7,50%	6,10%	140 [4,5]	208 [6,1]	348 [5,3]	4,70%	8,00%	6,40%
1 sinni í viku eða oftar	2,50%	15,60%	9,20%	2,00%	15,70%	9,10%	1,70%	13,80%	7,80%	52 [1,7]	332 [9,8]	384 [5,9]	1,40%	12,70%	7,10%

Tafla 85. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda nemendaráð.

	2012			2014			2016		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Nær aldrei	82,90%	81,00%	81,90%	2546 (81,2)	2838 (83,3)	5384 (82,3)	82,10%	80,80%	81,40%
Nokkrum sinnum á ári/í mánuði	10,60%	9,00%	9,80%	349 (11,1)	254 (7,5)	603 (9,2)	11,10%	9,50%	10,30%
1 sinni í viku eða oftár	6,50%	9,90%	8,30%	239 (7,6)	315 (9,2)	554 (8,5)	6,80%	9,70%	8,30%

Tafla 86. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda skólaráð.

	2012			2014			2016		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Nær aldrei	87,80%	87,50%	87,60%	2738 (87,4)	3029 (89,1)	5767 (88,3)	86,80%	86,80%	86,80%
Nokkrum sinnum á ári/í mánuði	10,00%	10,00%	10,00%	325 (10,4)	291 (8,6)	616 (9,4)	10,90%	10,20%	10,50%
1 sinni í viku eða oftár	5,80%	2,50%	2,30%	69 (2,2)	80 (2,4)	149 (2,3)	2,30%	3,00%	2,70%

Tafli 87. Hlutfall stráka og stelpna í 9. og 10. bekk eftir því hversu oft þau stunda ballett.

	2012			2014			2016		
	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir	Strá	Ste	Allir
Nær aldrei	96.20%	91.50%	93.80%	2993 (95.7)	3147 (93.0)	6140 (94.3)	96.50%	90.90%	93.60%
Nokkrum sinnum á ári/í mánuði	2.90%	2.50%	2.70%	109 (3.5)	52 (1.5)	161 (2.5)	2.90%	3.40%	3.20%
1 sinni í viku eða oftar	0.90%	6.10%	3.50%	24 (0.8)	186 (5.5)	210 (3.2)	0.60%	5.70%	3.20%

Frá árinu 1992 hefur mennta- og menningarmálaráðuneytið stuðlað að því að gerðar hafa verið faglegar, samanburðarhæfar rannsóknir á högum, líðan og aðstæðum barna og ungmenna hér á landi. Niðurstöður þeirra hafa verið kynntar árlega undir heitinu *Ungt fólk*.

Það er hverri þjóð mikilvægt að eiga slíkar langtímarannsóknir um líðan, viðhorf og aðstæður barna og ungmenna á hverjum tíma, og hefur Ísland mörg undanfarin ár verið í fararbroddi meðal nágrannþjóðanna í þróun þannig rannsókna.

Æskulýðsrannsóknirnar *Ungt fólk* eru gerðar með reglulegu millibili meðal nemenda í 5. til 10. bekk í öllum grunnskólum landsins og einnig í öllum árgöngum framhaldsskólanna. Það gefur rannsóknunum mikið vægi að leggja spurningalistana fyrir í öllum skólum og gerir m.a. að verkum að hægt er að nota niðurstöður þeirra með markvissum hætti við stefnumótun í málefnum barna og ungmenna hér á landi, bæði á einstökum landssvæðum, fyrir landið í heild og jafnvel í einstökum sveitarfélögum.

Niðurstöður er varða menntun, menningarneyslu og menningarpátttöku, tómsundur, íþróttaiðkun og framtíðarsýn eru unnar sérstaklega fyrir ráðuneytið og gerðar aðgengilegar í skýrslum sem kynntar eru almenningi og hagsmunaaðilum. Einstök sveitarfélög og aðrir hagsmunaaðilar láta einnig vinna sérstakar skýrslur úr niðurstöðunum til eigin nota. Við undirbúning og framkvæmd rannsókna *Ungt fólk* hefur tekist mjög gott og farsælt samstarf fræðimanna og starfsfólks skóla og sveitarfélaga, sem hafa séð með hvaða hætti er hægt að nýta niðurstöður þeirra til stefnumótunar og frekari umbóta.

Rannsóknamiðstöðin *Rannsóknir og greining* við Háskólann í Reykjavík hefur séð um framkvæmd rannsókna, en miðstöðin sérhæfir sig í rannsóknum á ungu fólki á Íslandi og erlendis og leiðir rannsóknaverkefni á þeim vettvangi í yfir 20 borgum í Evrópu. Í gagnagrunni miðstöðvarinnar er nú þegar að finna upplýsingar um hagi og líðan ungs fólks allt frá 1992.

MENNTA- OG
MENNINGARMÁLARÁÐUNEYTIÐ

HÁSKÓLINN Í REYKJAVÍK
REYKJAVÍK UNIVERSITY

RANNSÓKNIR & GREINING EHF